

Handlings- og økonomiplan 2025 — 2028 Telemark fylkeskommune

Fylkesdirektørens forslag

Innhold

Økonomiplan for 2025 — 2028	1
Telemark fylkeskommune	1
Fylkesdirektørens forord	4
Telemarksplanen	5
Folkehelsen i Telemark	7
Leserveiledning	8
Budsjettvedtak	9
Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første ledd	9
Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd.....	10
Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 første ledd	11
Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 andre ledd.....	11
Økonomisk oversikt drift etter § 5-6	15
Satsingsområder	16
Inkluderende Telemark	16
Skapende Telemark	17
Naturrike Telemark	18
Organisasjonen Telemark fylkeskommune	19
Status og rammebetingelser	21
Investeringer i økonomiplanen	30
Hovedtallene i budsjettforslaget.....	32
Økonomisk utvikling i planperioden	36
Organisasjon og medarbeidere	40
Klimabudsjett	42
Fylkeskommunens tjenesteområder.....	48
1A - Politisk virksomhet	48
1B - Fylkesdirektør og advokatkontor	51
1C - Fylkeskommunale fellesutgifter	52
2 - Organisasjon og digital utvikling.....	54
3 - Økonomi og virksomhetsstyring.....	61
4 - Utdanning, folkehelse og tannhelse	70
5 - Samferdsel.....	83
6 – Samfunnsutvikling	100
Vedlegg.....	111
Vedlegg - Tilskuddsliste	112
Tilskudd - totaloversikt.....	112

Handlings- og økonomiplan for 2025-2028

Tilskuddsliste - Samferdsel	113
Tilskuddsliste - Samfunnsutvikling	114
Vedlegg - Total prosjektramme investering	120
Vedlegg - Økonomiplan per tjenesteområde.....	124
Vedlegg - Takster 2025 for Tannhelse.....	125

Fylkesdirektørens forord

Telemark har alltid vært en region med sterke fellesskapsverdier, og vi er stolte av de tjenestene vi tilbyr innbyggerne. Men nå må vi ta en grundig gjennomgang av prioriteringene våre. Økte utgifter til blant annet utdanning og samferdsel gjør at vi må ta grep for å sikre en bærekraftig fremtid for regionen vår. Vi må finne en vei fremover som er både ansvarlig og realistisk.

Handlings- og økonomiplanen for 2025-2028 gjenspeiler de vanskelige valgene vi står overfor. Vi har som mål å komme i budsjettmessig balanse, men dette innebærer at vi må foreta kutt i tjenester som mange innbyggere er avhengige av.

For landet som helhet, ser en nå en markant forverring i kommunenes og fylkeskommunenes økonomi sammenlignet med vedtatt handlings- og økonomiplan for 2024. 13 av 14 fylkeskommuner eksklusiv Oslo, melder om merforbruk og/eller mindreinntekter, knyttet til generell prisvekst, rentenivå, skatt og merforbruk i tjenestene. Vedlikeholdsetterselepet på alle fylkesveiene i Norge har ifølge en rapport fra Statens Vegvesen fra 2023, økt til 85-95 mrd. kr fra 2014 til 2021. Flere fylkeskommuner har allerede foretatt kutt i rutetilbud og økt takstene – og mer vil trolig komme. En tilsvarende utvikling ser vi innenfor utdanningssektoren, der flere fylkeskommuner allerede har vedtatt skolenedleggelse eller arbeider med omfattende omstrukturering av skoletilbudet.

Ved siden av den krevende økonomiske situasjonen, har de langsiktige satsingsområdene i Telemarksplanen preget prioriteringene i årets handlings- og økonomiplan. Disse satsingsområdene har vi kalt; Inkluderende Telemark, Skapende Telemark og Naturrike Telemark. Satsingsområdene beskriver hva vi ønsker å få til i regionen de neste årene, og skal vedtas av politikerne i løpet av høsten 2024.

Telemarksplanen er den regionale planstrategien for Telemark for perioden 2024-2028, som redegjør for viktige regionale utviklingstrekk og utfordringer, vurderer langsiktige utviklingsmuligheter og tar stilling til langsiktige utviklingsmål og hvilke spørsmål som skal tas opp i den videre regionale planleggingen. Hver sektor har utarbeidet sin egen måltabell for Telemarksplanen, med hovedmål, delmål og indikatorer relevante for sine satsingsområder i Telemarksplanen, som er innarbeidet i handlings- og økonomiplanen i Framsikt.

Regjeringen foreslår i statsbudsjettet en nominell vekst i frie inntekter på 6,5 % for fylkeskommunene på landsbasis. For Telemark fylkeskommune er anslaget på 5,8 %, altså lavere enn landsgjennomsnittet. Statsbudsjettet vil samlet sett ikke løse utfordringene kommuner og fylkeskommuner har med å finansiere tjenestene de har ansvar for å levere.

Årets handlings- og økonomiplan er som sagt meget stram. Netto driftsresultat forverrer seg i planperioden og vi er et godt stykke unna det finansielle måltallet for netto driftsresultat på 3,0 % av brutto driftsinntekter. Vi arbeider derfor med å effektivisere driften, redusere kostnader og finne smartere måter å levere tjenester på. Dette vil innebære endringer i hvordan vi organiserer og leverer tjenester. En viktig del av dette arbeidet er den pågående innføringen av nytt HR- og økonomistyringssystem, og uttesting av hvordan vi ellers kan bruke digitale verktøy og kunstig intelligens i forbedringsarbeidet i organisasjonen. Vi har også igangsatt en grundig gjennomgang av eksisterende prosjekter og tiltak. Dessuten ser vi på mulighetene for å samarbeide med andre fylkeskommuner, kommuner og andre aktører om ressurser og kompetanse, med mål om å videreutvikle viktige funksjoner og tjenester selv i en stram økonomisk situasjon.

Vi foreslår basert på dette reduserende tiltak i 2025 innenfor Utdanning, folkehelse og tannhelse på til sammen 23,9 mill. kr. For Samferdsel foreslås det reduserende tiltak på 24,5 mill. kr og for

Samfunnsutvikling 3,8 mill. kr. Videre foreslås det besparende tiltak i stabene og fylkeskommunale fellesutgifter på 6,8 mill. kr.

Nedjusteringene er et resultat av en grundig vurdering av vår økonomiske situasjon og de langsiktige konsekvensene av våre valg.

Investeringer i varige driftsmidler utgjør 656,7 mill. kr i 2025, hovedsakelig innenfor samferdsel og eiendom. Samferdsel har en total investeringsramme for 2025 på 609,2 mill. kr, hvor FV 353 Rugtvedt-Surtebogen (150,0 mill. kr) og FV 359 Kaste-Stoadalen (148,0 mill. kr) og oppgraderinger på veg på til sammen 84,0 mill. kr som de største prosjektene i 2025. Samlokalisering av Porsgrunn videregående skole er det største eiendomsprosjektet innen skolebygg i økonomiplanperioden. Dette fører til en gjeldsgrad på 79,0 % målt i prosent av brutto driftsinntekter, noe som representerer en betydelig belastning for Telemark fylkeskommune i en tid med høyt rentenivå. Fylkeskommunen har som mål å ha et disposisjonsfond i størrelsesorden 10,0 % av frie inntekter. Ved utgangen av 2025 vil måltallet for disposisjonsfondet være på 16 %. Det er derfor foreslått bruk av disposisjonsfond til finansiering av investeringer i planperioden.

Telemark fylkeskommunes klimabudsjett legges frem som en del av handlings- og økonomiplanen. Klimabudsjettet er et viktig styringsverktøy som skal gjøre klimaarbeidet til fylkeskommunen målrettet og oversiktlig.

I Handlings- og økonomiplan 2025-2028 legger vi for første gang ved en oversikt over fylkeskommunens ulike disponeringer av tilskudd og søkbare ordninger. Tilskuddslisten, som ligger som vedlegg, består av tilskudd til konkrete, navngitte mottakere og søkbare tilskuddsordninger for spesifikke formål.

Avslutningsvis må vi ikke glemme at vi får til mye med begrensede ressurser. Handlings- og økonomiplanen for 2025-2028 er ikke bare en respons på dagens utfordringer, men også et steg mot en mer bærekraftig fremtid. Vi fortsetter å investere i prosjekter som fremmer digitalisering, grønn omstilling, reduserer utenforskap og som bidrar til økt næringsutvikling. Vi fortsetter å fokusere på innovasjon og samarbeid med kommuner, næringsliv og andre samarbeidspartnere, for å skape nye muligheter for vekst og utvikling. I sum bidrar dette til å videreutvikle Telemark som en sterkere og mer bærekraftig region for kommende generasjoner.

Telemarksplanen

Telemarksplanen, den regionale planstrategien for Telemark, skal være grunnlaget for politiske veivalg og retningsgivende for prioriteringer, samordnet innsats og virkemiddelbruk for å utvikle fylket. Den er et viktig verktøy som involverer kommuner, fylkeskommunen, staten, kompetansemiljø/FoU, næringslivet, frivillige og andre utviklingsaktører, da det krever felles innsats for å stake ut kursen mot et bærekraftig Telemark.

Telemarksplanen legger til grunn forpliktelsene Norge har etter Parisavtalen. Avtalen sier at Norge skal være et lavutslippssamfunn i 2050, og at Norge skal kutte over halvparten av utslippene innen 2030. Det vedtatte målet om å kutte 60 % av utslippene i Telemark fram mot 2030, sammenlignet med 2009, ligger fast. Den vedtatte Montrealavtalen om naturmangfold forplikter Norge til å verne og restaurere areal.

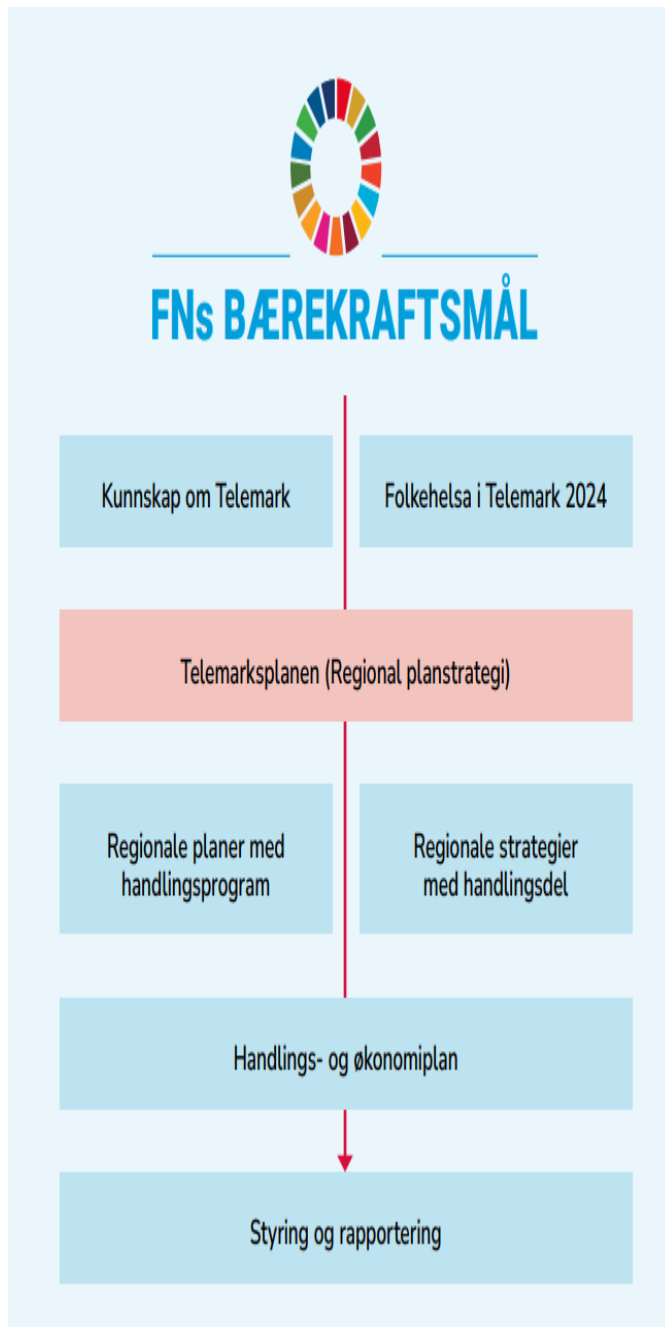


Illustrasjon av FNs bærekraftsmål i tre dimensjoner for bærekraftig utvikling (Kilde: Regjeringen.no /Norsk versjon av originalgrafikk fra Azote AB /Stockholm Resilience Center)

FNs bærekraftsmål, som fremmer miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft, er førende for prioriteringene i Telemarksplanen, med sine tre satsingsområder: inkluderende, skapende og naturrike Telemark. Videre er det definert hovedmål under hvert satsingsområde som viser prioriteringene i denne planperioden.

- Sosial bærekraft handler om å sikre at alle har tilgang til et anstendig liv, med inkludering og deltakelse.
- Økonomisk bærekraft sikrer trygghet for enkeltpersoner og samfunn.
- Miljømessig bærekraft handler om å ta vare på jordas ressurser for kommende generasjoner.

Fylkesdirektørens forslag til regionale planstrategien for Telemark 2025-2028, Telemarksplanen, foreligger til politisk behandling i Fylkestinget 10. desember 2024.



Den røde tråden

Fylkeskommunens planer og strategier er viktige styringsverktøy som skal bidra til å samordne fylkeskommunens ressurser for å utvikle hele regionen best mulig, og skal gi et godt grunnlag for politisk og administrativ styring. Kommuneleien (§ 14-1) krever tett kopling mellom plansystem og økonomistyring for å få en målrettet og realistisk styring av ressursene

Plansystemet i fylkeskommunen skal være en helhetlig prosess som starter med den regionale planstrategien, Telemarksplanen, og ender med gjennomføring og rapportering. Telemarksplanen fastsetter de overordnede satsingsområdene og hovedmålene, som deretter skal omsettes til handling gjennom strategier og planer. Disse handlingene konkretiseres videre i handlingsprogram. Det vil være de årlige vedtakene i handlings- og økonomiplanen som avgjør hvilke prioriteringer fylkeskommunen gjør.

Med utgangspunkt i forslag til Telemarksplanen 2025-2028, fremlegger Fylkesdirektøren den første Handlings- og økonomiplanen med en direkte synliggjøring av mål og tiltak knyttet til den regionale planstrategiens hovedmål og satsingsområder. Med Handlings- og økonomiplanen 2025-2028 fremlegges et startpunkt for å etablere en tydelig målstyring der Telemarksplanen setter retning, og politiske prioriteringer kommer klart frem.

Folkehelsen i Telemark

Livskvalitet og folkehelse i alt vi gjør

Folkehelseloven pålegger fylkeskommunen å legge til rette for god helse i befolkningen og redusere sosial ulikhet i helse. Folkehelseutfordringer er såkalte gjenstridige problemer, -også kalt samfunnsflokke. Disse samfunnsflokkene kjennetegnes av uklare og ukjente årsaker som vanskelig løses uten koordinert innsats på flere sektorområder. Innenfor folkehelsearbeid er denne forståelsen nedfelt i prinsippet om 'helse i alt vi gjør', noe som knytter fylkeskommunens folkehelsearbeid tett opp mot rollen som regional planmyndighet og samfunnsutvikler.

Fylkeskommunen skal fremme folkehelse innen egne tjenesteområder: videregående opplæring, tannhelse, samferdsel og transport, kultur, idrett og friluftsliv. I tillegg har fylkeskommunen et særlig

ansvar som samfunnsutvikler til å samle gode krefter i regionen til en felles innsats for å sikre god folkehelse. Oppdraget innebærer å understøtte kommunenes folkehelsearbeid, å være en pådriver og samordner av folkehelsearbeidet i fylket samt ha nødvendig oversikt over helsetilstanden i fylket, inkludert positive og negative påvirkningsfaktorer.

Kommunen er pålagt et stort ansvar i folkehelsearbeidet og er fylkeskommunens klart viktigste samarbeidspartner i det regionale folkehelsearbeidet, sammen med frivillige lag og organisasjoner.

I dokumentet Folkehelse i Telemark fra 2024 er sosial ulikhet i helse definert som fylkets viktigste og største folkehelseutfordring. Personer med høyere utdanning og/eller inntekt har gjennomsnittlig høyere levealder, bedre helse, sunnere levevaner og lavere sykdomsrisiko. De er også mindre utsatt for skader og ulykker, opplever mer sosial støtte, mestring og bedre livskvalitet enn personer med lavere utdanning og/eller inntekt.

I Regional plan for folkehelse i Telemark 2018-2030 med tilhørende Handlingsprogram folkehelse 2024 fremkommer følgende målsettinger:

1. Forbedrede levekår for befolkningen skal skapes gjennom å iverksette tiltak for å utjevne sosioøkonomiske ulikhet og hindre at dårlige levekår går i arv.
2. Forbedret psykisk og fysisk helse skal skapes ved å prioritere strategier og tiltak som bidrar til en trygg oppvekst, et aktivt og deltakende voksenliv og alderdom.

Skal fylkeskommunen lykkes med sitt oppdrag om å fremme helse og livskvalitet i hele samfunnet, er en avhengig av bevissthet og innsats fra alle sektorer og fagområder i organisasjonen.

Leserveiledning

I Handlings- og økonomiplanen skal handlinger og tiltak prioriteres for å nå de overordnede satsningsområdene og hovedmålene fastsatt i Telemarksplanen.

Hvordan lese Handlings- økonomiplanen

Du er nå inne i den digitale versjonen av Handlings- og økonomiplanen. Handlings- og økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i fylkeskommunale planer skal følges opp. Planen skal vise fylkestingets prioriteringer og bevilgninger og de målene og premissene som økonomiplanen bygger på. Den skal omfatte hele fylkeskommunens virksomhet, være realistisk, fullstendig og oversiktlig.

Kravet om at økonomiplanen skal være "realistisk" er et rettslig krav og økonomiplanen kan gjøres til gjenstand for lovlighetskontroll. Denne lovbestemmelsen er dermed ment å danne et sikkerhetsnett ved uansvarlig eller overoptimistisk planlegging, særlig når det gjelder inntektsanslag.

Planen skal minst omfatte de fire neste budsjettårene, og den skal rulleres og vedtas en gang i året. Plandokumentet skal tjene som grunnlag for beslutningsprosesser i folkevalgte organer og for en kritisk debatt i allmennheten.

Årsbudsjettet og økonomiplanen skal være inndelt i en driftsdel og en investeringsdel. Bevilgningene til de enkelte tjenesteområdene i økonomiplanens drifts- og investeringsdel er stilt opp som fastsatt i økonomireglementet.

I handlings- og økonomiplanens sentrale kapitler finnes de mer overordnede økonomiske disposisjoner og hovedelementer i drifts- og investeringsbudsjettet samt klimabudsjettet. De mer detaljerte opplysningene om innholdet i årsbudsjettet, økonomiplanen og Telemarksplanens handlingsdel, finnes i omtalen av de ulike tjenesteområdene.

For å få helheten i denne versjonen, klikker du deg inn på de ulike overskriftene på forsiden.

I økonomiplanen brukes det både tabeller generert av Framsikt og egendefinerte. Det vil derfor kunne være noen avvik mellom tabeller og tilhørende tekster etter at økonomiplanen blir oppdatert med fylkestingets vedtak. Fylkestingets endelige vedtak finner du i sin helhet i et eget kapittel.

Det gjøres oppmerksom på at historiske budsjett- og regnskapstall ikke er med i de økonomiske oversiktene da Telemark fylkeskommune er en ny organisasjon fra 2024.

Seksjonenes rammer

Telemark fylkeskommune, som de fleste andre kommuner og fylkeskommuner, bruker rammebudsjettering. Dette betyr at de ulike seksjonene og virksomhetene får en ramme de skal drifte innenfor.

I økonomiplanen beskrives hvilke endringer som gjøres i forhold til de gjeldende rammene. I behandlingen av rammene for 2025 – 2028 er det tatt utgangspunkt i opprinnelig budsjett 2024 for Telemark fylkeskommune.

Tallforslagene i Budsjett 2025 og økonomiplan 2025-2028, presenteres i tabellene "Rammeoversikt". Tabellene vises kun på sektorområdenivå. Ved å klikke på det blå navnet, kan en lese om det enkelte tiltaket. Summen "Ramme 2025-2028" er totalt foreslått ramme 2025-2028 i ny økonomiplanperiode. Total ramme for stabsavdelinger og sektorer vises i egen tabell fordelt per seksjon.

Budsjettvedtak

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første ledd

Beløp i 1000

	Oppr. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028
Rammetilskudd	-1 594 207	-1 605 764	-1 680 972	-1 677 929	-1 674 885	-1 674 885
Inntekts- og formuesskatt	-1 211 559	-1 211 559	-1 296 526	-1 296 526	-1 296 526	-1 296 526
Andre generelle driftsinntekter	-17 541	-17 541	-22 418	-22 418	-22 418	-22 418
Sum generelle driftsinntekter	-2 823 307	-2 834 864	-2 999 916	-2 996 873	-2 993 829	-2 993 829
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	2 642 305	2 667 748	2 755 109	2 750 252	2 741 995	2 748 452
Avskrivninger	183 945	183 945	225 569	243 534	257 870	265 164
Sum netto driftsutgifter	2 826 250	2 851 693	2 980 678	2 993 786	2 999 865	3 013 616
Brutto driftsresultat	2 943	16 829	-19 238	-3 087	6 036	19 787
Renteinntekter	-64 468	-64 468	-48 703	-42 714	-42 827	-43 053
Utbytter	0	0	-340	-340	-340	-340
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	142 365	142 365	139 568	127 045	127 479	128 935

Handlings- og økonomiplan for 2025-2028

	Oppr. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028
Avdrag på lån	102 617	102 617	119 942	126 428	133 623	138 893
Netto finansutgifter	180 514	180 514	210 467	210 419	217 935	224 435
Motpost avskrivninger	-183 945	-183 945	-225 569	-243 534	-257 870	-265 164
Netto driftsresultat	-488	13 398	-34 340	-36 202	-33 899	-20 942
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	70 300	72 914	40 000	60 000	60 000	60 000
Avsetninger til bundne driftsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	0	-1 396	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	10 488	0	34 340	36 202	33 899	20 942
Bruk av disposisjonsfond	-80 300	-84 916	-40 000	-60 000	-60 000	-60 000
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	488	-13 398	34 340	36 202	33 899	20 942
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd

Beløp i 1000

	Oppr. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028
1A - Politisk virksomhet	40 254	40 254	42 938	41 938	42 938	41 938
1B - Fylkesdirektør og advokatkontor	4 798	5 234	6 684	6 684	6 684	6 684
1C - Fylkeskommunale fellesutgifter	134 707	39 300	122 263	134 620	130 813	142 720
2 - Organisasjon og digital utvikling	107 738	112 084	119 907	118 543	118 543	118 543
3 - Økonomi og virksomhetsstyring	92 090	94 935	92 451	90 951	90 951	90 951
4 - Utdanning, folkehelse og tannhelse	1 328 025	1 391 861	1 381 121	1 366 721	1 361 121	1 356 121
5 - Samferdsel	777 180	816 974	824 624	824 624	824 624	824 624
6 - Samfunnsutvikling	157 514	168 326	164 782	165 832	165 982	166 532
Sum bevilgninger drift, netto	2 642 305	2 668 966	2 754 769	2 749 912	2 741 655	2 748 112
Herav:						
Netto renteutgifter og -inntekter	0	0	-340	-340	-340	-340
Overføring til investering	0	2 614	0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	0	-1 396	0	0	0	0
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	2 642 305	2 667 748	2 755 109	2 750 252	2 741 995	2 748 452

Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 første ledd

Beløp i 1000

	Oppr. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028
Investeringer i varige driftsmidler	674 697	819 679	655 245	491 258	321 251	148 000
Tilskudd til andres investeringer	0	0	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	676 197	821 179	656 745	492 758	322 751	149 500
Kompensasjon for merverdiavgift	-122 795	-149 137	-119 255	-89 409	-58 559	-26 936
Tilskudd fra andre	-193 920	-289 020	-245 972	-84 000	0	0
Salg av varige driftsmidler	-30 000	-30 000	-30 000	0	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-204 482	-278 922	-184 019	-248 901	-202 692	-61 064
Sum investeringsinntekter	-551 197	-747 079	-579 246	-422 310	-261 251	-88 000
Overføring fra drift	-70 300	-72 600	-40 000	-60 000	-60 000	-60 000
Avsetninger til bundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	-3 200	0	-36 000	-8 948	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	-51 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-125 000	-74 100	-77 500	-70 448	-61 500	-61 500
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0	0	0	0	0	0

Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 andre ledd

1. Investeringer i varige driftsmidler

Beløp i 1000

	Oppr. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan Sum 2025-2028
Investering IT							
Investering IT	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000
Sum Investering IT	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000
Investering bygg							
Investering bygg	15 000	19 433	15 000	15 000	15 000	15 000	60 000
Sum Investering bygg	15 000	19 433	15 000	15 000	15 000	15 000	60 000
Utbygging av Bamble videregående skole							

Handlings- og økonomiplan for 2025-2028

	Oppr. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan Sum 2025- 2028
Utbygging av Bamble videregående skole	2 000	5 540	0	0	0	0	0
Sum Utbygging av Bamble videregående skole	2 000	5 540	0	0	0	0	0
Samlokalisering av Porsgrunn videregående skole							
Samlokalisering av Porsgrunn videregående skole	15 000	5 000	5 000	75 000	80 000	36 000	196 000
Sum Samlokalisering av Porsgrunn videregående skole	15 000	5 000	5 000	75 000	80 000	36 000	196 000
Solenergi fylkeskommunale bygg FT-sak 40/22							
Solenergi fylkeskommunale bygg FT-sak 40/22	15 000	17 106	0	0	0	0	0
Sum Solenergi fylkeskommunale bygg FT-sak 40/22	15 000	17 106	0	0	0	0	0
Energieffektiviserende investeringer FT-sak 43/22							
Energieffektiviserende investeringer FT-sak 43/22	0	7 480	0	0	0	0	0
Sum Energieffektiviserende investeringer FT-sak 43/22	0	7 480	0	0	0	0	0
Oppgradering av ventilasjonsanlegg i skolebygg							
Oppgradering av ventilasjonsanlegg i skolebygg	0	0	0	0	10 000	10 000	20 000
Sum Oppgradering av ventilasjonsanlegg i skolebygg	0	0	0	0	10 000	10 000	20 000
Skogmo vgs, Stabilisering av grunnforhold og ombygging av arealer til helsefag							
Skogmo vgs, Stabilisering av grunnforhold og ombygging av arealer til helsefag	0	0	7 000	3 000	0	0	10 000
Sum Skogmo vgs, Stabilisering av grunnforhold og ombygging av arealer til helsefag	0	0	7 000	3 000	0	0	10 000
Nome vgs, avd Sørve, forprosjekt verkstedhall og adm. bygg							
Nome vgs, avd Sørve, forprosjekt verkstedhall og adm. bygg	0	0	8 000	0	0	0	8 000
Sum Nome vgs, avd Sørve, forprosjekt verkstedhall og adm. bygg	0	0	8 000	0	0	0	8 000
Investering skole							
Investering Skole	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	14 000
Investering skole - egenfinansiert	0	2 300	0	0	0	0	0
Sum Investering skole	3 500	5 800	3 500	3 500	3 500	3 500	14 000
Investering tannhelse							
Investering tannhelse	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	10 000

Handlings- og økonomiplan for 2025-2028

	Oppr. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan Sum 2025- 2028
Sum Investering tannhelse	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	10 000
Investering fylkesveg							
Bruprosjekter	29 094	21 828	20 400	0	0	0	20 400
Oppgradering	37 244	26 400	83 900	106 174	54 800	0	244 874
Skredsikring	14 200	14 500	1 200	0	0	0	1 200
Kollektivtiltak	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	10 000
Trafikksikkerhet	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	12 000
Planlegging etter Plan- og bygningsloven	4 000	2 500	4 000	4 000	4 000	4 000	16 000
Øvrig fylkesveg	2 150	2 965	7 300	22 000	37 500	1 500	68 300
Sum Investering fylkesveg	92 188	73 693	122 300	137 674	101 800	11 000	372 774
Investering utstyr samferdsel							
Investering utstyr samferdsel	5 000	6 572	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000
Sum Investering utstyr samferdsel	5 000	6 572	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000
Investering kollektiv							
Investering kollektiv	10 750	10 750	5 115	12 400	4 000	0	21 515
Sum Investering kollektiv	10 750	10 750	5 115	12 400	4 000	0	21 515
Tiltak sidevegnett Rugtvedt- Dørdal (tidl.E18)							
Tiltak sidevegnett Rugtvedt- Dørdal (tidl.E18)	7 800	11 800	45 200	11 300	0	0	56 500
Sum Tiltak sidevegnett Rugtvedt- Dørdal (tidl.E18)	7 800	11 800	45 200	11 300	0	0	56 500
Fv. 359 Kaste - Stoadalen							
Fv. 359 Kaste - Stoadalen	193 700	214 000	148 000	20 384	0	0	168 384
Sum Fv. 359 Kaste - Stoadalen	193 700	214 000	148 000	20 384	0	0	168 384
Fv. 45 Rassikring Voilen, Ullsteinskredet, Lauvås							
Fv. 45 Rassikring Voilen, Ullsteinskredet, Lauvås	22 578	21 600	1 000	0	0	0	1 000
Sum Fv. 45 Rassikring Voilen, Ullsteinskredet, Lauvås	22 578	21 600	1 000	0	0	0	1 000
Fv. 353 Rugtvedt-Surtebogen Byggefase							
Fv. 353 Rugtvedt-Surtebogen Byggefase	192 800	331 000	150 000	40 000	2 451	0	192 451
Sum Fv. 353 Rugtvedt-Surtebogen Byggefase	192 800	331 000	150 000	40 000	2 451	0	192 451
ENØK LED veglys Vestfold og Telemark							
ENØK LED veglys Vestfold og Telemark	2 800	5 145	0	0	0	0	0
Sum ENØK LED veglys Vestfold og Telemark	2 800	5 145	0	0	0	0	0
Fv. 359 Åse bru							
Fv. 359 Åse bru	0	600	0	0	0	0	0
Sum Fv. 359 Åse bru	0	600	0	0	0	0	0
Fv. 450 Eidsborgkleivane							
Fv. 450 Eidsborgkleivane	42 000	35 700	10 300	63 000	42 000	0	115 300

Handlings- og økonomiplan for 2025-2028

	Oppr. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan Sum 2025- 2028
Sum Fv. 450 Eidsborgkleivane	42 000	35 700	10 300	63 000	42 000	0	115 300
Skredsikring fv. 3324 Fjågesund og fv. 3320 Omnes							
Skredsikring fv. 3324 Fjågesund og fv. 3320 Omnes	2 200	3 000	35 400	31 000	0	0	66 400
Sum Skredsikring fv. 3324 Fjågesund og fv. 3320 Omnes	2 200	3 000	35 400	31 000	0	0	66 400
Fv. 450 Vrengen bru							
Fv. 450 Vrengen bru	0	0	4 000	20 000	12 000	27 000	63 000
Sum Fv. 450 Vrengen bru	0	0	4 000	20 000	12 000	27 000	63 000
Bypakke Grenland fase 1							
Øvrig fylkesveg	0	0	0	2 000	5 000	0	7 000
Bypakke Grenland fase 1	43 130	36 210	49 930	11 500	0	0	61 430
Sum Bypakke Grenland fase 1	43 130	36 210	49 930	13 500	5 000	0	68 430
Bypakke Grenland fase 2							
Bypakke Grenland fase 2	0	0	33 000	33 000	33 000	33 000	132 000
Sum Bypakke Grenland fase 2	0	0	33 000	33 000	33 000	33 000	132 000
Investering Samfunnsutvikling							
Investering Samfunnsutvikling	1 750	1 750	0	0	0	0	0
Sum Investering Samfunnsutvikling	1 750	1 750	0	0	0	0	0
Investeringer i varige driftsmidler	674 697	819 679	655 245	491 258	321 251	148 000	1 615 755

2. Tilskudd til andres investeringer

Beløp i 1000

	Oppr. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan Sum 2025-2028
Investeringer i varige driftsmidler	0	0	0	0	0	0	0

3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper

Beløp i 1000

	Oppr. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan Sum 2025-2028
Egenkapitalinnskudd KLP	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	6 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500	6 000

4. Utlån av egne midler

Beløp i 1000

Handlings- og økonomiplan for 2025-2028

	Oppr. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan Sum 2025-2028
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0	0
Sum del 1-4	676 197	821 179	656 745	492 758	322 751	149 500	1 621 755

Økonomisk oversikt drift etter § 5-6

Beløp i 1000

	Oppr. budsjett 2024	Rev. budsjett 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028
Rammetilskudd	-1 594 207	-1 605 764	-1 680 972	-1 677 929	-1 674 885	-1 674 885
Inntekts- og formuesskatt	-1 211 559	-1 211 559	-1 296 526	-1 296 526	-1 296 526	-1 296 526
Andre skatteinntekter	0	0	0	0	0	0
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-29 591	-29 591	-34 468	-34 468	-34 468	-34 468
Overføringer og tilskudd fra andre	-779 234	-789 105	-779 234	-779 234	-779 234	-779 234
Salgs- og leieinntekter	-155 246	-127 248	-154 376	-154 376	-154 376	-154 376
Sum driftsinntekter	-3 769 837	-3 763 267	-3 945 576	-3 942 533	-3 939 489	-3 939 489
Lønnsutgifter	1 231 464	1 263 374	1 294 217	1 293 467	1 293 467	1 293 467
Sosiale utgifter	405 422	365 480	409 033	425 379	408 815	420 721
Kjøp av varer og tjenester	1 257 411	1 383 752	1 309 636	1 288 131	1 295 789	1 289 789
Overføringer og tilskudd til andre	694 537	583 544	687 884	688 934	689 584	690 134
Avskrivninger	183 945	183 945	225 569	243 534	257 870	265 164
Sum driftsutgifter	3 772 780	3 780 096	3 926 338	3 939 446	3 945 525	3 959 276
Brutto driftsresultat	2 943	16 829	-19 238	-3 087	6 036	19 787
Renteinntekter	-64 468	-64 468	-48 703	-42 714	-42 827	-43 053
Utbytte	0	0	-340	-340	-340	-340
Gevinst og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	142 365	142 365	139 568	127 045	127 479	128 935
Avdrag på lån	102 617	102 617	119 942	126 428	133 623	138 893
Netto finansutgifter	180 514	180 514	210 467	210 419	217 935	224 435
Motpost avskrivninger	-183 945	-183 945	-225 569	-243 534	-257 870	-265 164
Netto driftsresultat	-488	13 398	-34 340	-36 202	-33 899	-20 942
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	70 300	72 914	40 000	60 000	60 000	60 000
Avsetninger til bundne driftsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	0	-1 396	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	10 488	0	34 340	36 202	33 899	20 942
Bruk av disposisjonsfond	-80 300	-84 916	-40 000	-60 000	-60 000	-60 000
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	488	-13 398	34 340	36 202	33 899	20 942
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

Satsingsområder

Inkluderende Telemark

Beskrivelse av satsingsområdet

Et inkluderende Telemark skal være med på å legge grunnlaget for å leve et godt liv for innbyggerne. Hovedmålene er satt for å jobbe for bedre levekår for alle, like muligheter for sosial deltakelse, en trygg og god oppvekst, utdanning og deltagelse i arbeidslivet, uavhengig av geografisk plassering og økonomisk status.

Les mer om satsingsområdet Inkluderende Telemark og tilhørende hovedmål i forslag til ny regional planstrategi for Telemark, Telemarksplanen.

I tabellen under vises hovedmålene fra Telemarksplanen som tilhører satsingsområdet Inkluderende Telemark. Disse hovedmålene er regionen felles mål fra den regionale planstrategien, forankret gjennom prosessen knyttet til utarbeidelsen av Telemarksplanen.

For handlings- og økonomiplanen 2025 - 2028 har Telemark fylkeskommune definert noen delmål og pekt ut indikatorer som setter retningen videre. For hvert tjenesteområde er det angitt delmål og indikatorer som skal følges opp innenfor det respektive tjenesteområdet. Arbeidet med mål og indikatorer starter nå og vil være et kontinuerlig arbeid og justeres over tid.

Mål for fylkeskommunen

Hovedmål	Delmål	Indikator	Siste måling 2023	Mål 2025	Mål 2028
Alle skal gjennomføre videregående opplæring på sitt nivå. Telemark skal møte framtidens kompetansebehov	En høyere andel av elevene gjennomfører videregående opplæring	Andel elever som fullfører og bestått etter 5/6 år øker	83,7 %	84,0 %	87,0 %
		Andel hevinger av lære- og opplæringskontrakter per år reduseres	9,8 %	5,0 %	4,0 %
		Andel sluttet i løpet av skoleåret (etter 1.okt) og ungdom utenfor videregående opplæring reduseres	3,2 %	2,5 %	1,0 %
		Andel søkere til lære- og opplæringsplass som har fått kontrakt går opp	68,3 %	80,0 %	90,0 %
		Fullført og bestått per skoleår øker	81,2 %	84,0 %	90,0 %
		Forbedret læringsresultat	Øke skolebidraget i læringsresultater	0	0
Redusere sosial ulikhet i helse	Bryte ned barrierer mot deltagelse og fremme et inkluderende og variert kulturliv som gir mening og fellesskap	Vi jobber for et forbedret læringsmiljø	Andel elever som opplever seg mobbet mer enn 2-3 ganger per måned reduseres	6,2 %	4,0 %
		Antall utrykk per elev ved deltagelse i DKS	2,4	2,5	2,5
			Deltagelse i idrettsaktiviteter	25,1 %	27,0 %
			Deltagelse UKM	0	0

Handlings- og økonomiplan for 2025-2028

Hovedmål	Delmål	Indikator	Siste måling 2023	Mål 2025	Mål 2028
	Flere aktive og friske leveår	Antall frivillige organisasjoner som mottar midler og deltar i nettverk som fremmer sosial utjevning	9	6	6
	Fremme sosial og økonomisk likhet i fysisk og psykisk helse.	Antall barn og unge som møter Liv og røre i sin barnehage-, SFO og skolehverdag og dermed får erfaring og kunnskap om fysisk aktivitet og sunt kosthold	12 400	12 400	13 000
		Antall innovative folkehelse tiltak som utvikles i fylket med tilskudd fra fylkeskommunen	24	20	20
	Legge til rette for at alle kommuner i Telemark har et systematisk og langsiktig folkehelsearbeid	Antall gjennomførte kartlegginger som har skaffet til veie oppdatert kunnskap om helsetilstanden i befolkningen	1	1	1
		Antall gjennomførte kompetansehevingsaktiviteter og nettverkssamlinger.	21	21	21
		Antall kommuner med nedskrevet og politisk vedtatt plan for langsiktig folkehelsearbeid.	12	14	17
	Reduseres etterslepet i pasientbehandling innen tannhelse	Andel sykemeldte	9,9 %	8,0 %	6,0 %
		Antall pasienter som ikke er kalt inn til normert innkallingsintervall	0	9 740	8 500
	Systematisk samarbeid for god tannhelse	Alle kommuner skal ha skriftlige samarbeidsavtaler mellom den offentlige tannhelsetjenesten og kommunal helse - og omsorgstjeneste	87	102	102
Skape kompakte og levende byer og bygder med høy kvalitet	Veksten i persontransport skal skje med offentlig transport.	Nullvekstmål for persontransport	39 725	0	0
	Vi skal ha et tilpasset boligmarked som svarer ut befolkningsveksten, men hensyntar et mindre forbruk av areal.	Fullførte boliger	696	0	0
		Fysisk nedbygd areal (km2) skal være mindre enn forutgående år og styres mot null	83,77	0,00	0,00

Skapende Telemark

Beskrivelse av satsingsområdet

Et skapende Telemark skal være med på å legge grunnlaget for utviklingen av fylket basert på bærekraftig bruk av ressurser. I tillegg til fornybar energi er det viktig å gjøre Telemark mer attraktivt og kjent for bedrifter, besøkende og som bosted. By- og tettstedsutvikling med godt innhold og investeringer i infrastruktur, som veger, kollektivtransport, mobil- og bredbåndsdekning, er viktig for å sikre at fylket tiltrekker seg innflyttere og nytt næringsliv, og beholder det eksisterende.

Les mer om satsingsområdet Skapende Telemark og tilhørende hovedmål i forslag til ny regional planstrategi for Telemark, Telemarksplanen.

I tabellen under vises hovedmålene fra Telemarksplanen som tilhører satsingsområdet Skapende Telemark. Disse hovedmålene er regionen felles mål fra den regionale planstrategien, forankret gjennom prosessen knyttet til utarbeidelsen av Telemarksplanen.

For handlings- og økonomiplanen 2025 - 2028 har Telemark fylkeskommune definert noen delmål og pekt ut indikatorer som setter retningen videre. For hvert tjenesteområde er det angitt delmål og indikatorer som skal følges opp innenfor det respektive tjenesteområdet. Arbeidet med mål og indikatorer starter nå og vil være et kontinuerlig arbeid og justeres over tid.

Mål for fylkeskommunen

Hovedmål	Delmål	Indikator	Siste måling 2023	Mål 2025	Mål 2028
Gjøre fylket mer attraktivt for bedrifter, besøkende og som bosted	Flere og mer fornøyde kollektivpassasjerer	KTI, nasjonalt kollektivbarometer	70	73	75
		Passasjertall (tall i tusen)	6 581	6 900	7 000
	Vi skal opprettholde vår andel av befolkningen	Befolkningsvekst	3,19	0,00	0,00
	Øke attraktiviteten gjennom kultur- og naturopplevelser	Antall sysselsatte i kulturell og kreativ næring	0	2 000	2 030
		Overnattinger i reiselivsnæringen (tall i tusen)	1 105,9	1 150,0	1 200,0
Prioritere vedlikehold og fornyelse av dagens fylkesveger	Forfallet på fylkesvegnettet skal stoppes og man skal ta igjen vedlikeholdsetterselepet.	Antall km asflatert årlig	33,4	0,0	0,0
		Jevnhet	4	4	4
		Spordybde	12	12	12
	Nullvisjonen: 0 drepte eller hardt skadde i trafikken	Antall drepte og hardt skadde i Telemark	27	19	16
Produsere mer fornybar energi og øke nettkapasiteten					

Naturrike Telemark

Beskrivelse av satsingsområdet

Et naturrikt Telemark fremhever fylkets mangfoldige natur, landbrukstradisjoner og kulturarv. For å være attraktive og lykkes i framtiden må disse verdiene tas vare på samtidig som offensive grep blir tatt for å møte klimaendringene. I tillegg til å redusere klimagassutslippene, er det viktig å satse på grønn verdiskaping og sirkulær økonomi for å være konkurransedyktig i framtiden ved å utnytte ressursene mer effektivt og redusere avfall. Telemark skal være et lavutslippssamfunn i 2050.

Les mer om satsingsområdet Naturrike Telemark og tilhørende hovedmål i forslag til ny regional planstrategi for Telemark, Telemarksplanen.

I tabellen under vises hovedmålene fra Telemarksplanen som tilhører satsingsområdet Naturrike Telemark. Disse hovedmålene er regionen felles mål fra den regionale planstrategien, forankret gjennom prosessen knyttet til utarbeidelsen av Telemarksplanen.

For handlings- og økonomiplanen 2025 - 2028 har Telemark fylkeskommune definert noen delmål og pekt ut indikatorer som setter retningen videre. For hvert tjenesteområde er det angitt delmål og indikatorer som skal følges opp innenfor det respektive tjenesteområdet. Arbeidet med mål og indikatorer starter nå og vil være et kontinuerlig arbeid og justeres over tid.

Mål for fylkeskommunen

Hovedmål	Delmål	Indikator	Siste måling 2023	Mål 2025	Mål 2028
Bevare natur-, jordbruks- og kulturverdier	God kjemisk og økologisk miljøtilstand i alle vannforekomster	Antall vannforekomster som har oppnådd miljømålet i planperioden	84	87	95
	Kartlegge vandringshinder langs fylkesveg	Andel kartlagt km av totalen	0	0	0
	Redusere negativ påvirkning fra salting av fylkesveg på vannmiljø	Totalt antall tonn salt skal reduseres (gjennom optimalisering)	7 224	7 100	7 000
	Sikre kulturmiljø som kilde til kunnskap, opplevelse, tilhørighet og bærekraftig bruk for oss og fremtidige generasjoner	Istandsettingsprosjekter på fredede anlegg	81	80	80
	Telemark fylke skal være arealnøytral innen 2023	Antall byggesøknader som medfører nedbygging av restriktivt areal skal være færre enn forutgående år.	629	0	0
		Arealforbruk i nye vegprosjekter	0,0 %	60,0 %	100,0 %
Gjennomføre en raskere omstilling til et lavutslippssamfunn	Redusere klimagassutslipp i Telemark fylke med 60%	Reduksjon i utslipp målt i CO2e fra referanseår 2009	2,0 %	24,0 %	45,0 %
	Redusere klimagassutslipp i Telemark fylkeskommune med 70%	Reduksjon av utslipp målt i CO2e fra egen virksomhet fra referanseår 2020	-53,0 %	-18,0 %	35,0 %
	Reduserte klimagassutslipp fra drift av fylkesvegnettet	Klimagassutslipp totalt fra drift og vedlikehold av fylkesvegnettet målt i tonn CO2 ekv.	2 838	2 554	2 299
	Reduserte klimagassutslipp fra kollektivtransport	Klimagassutslipp totalt fra buss målt i tonn CO2 ekv.	5 138	4 905	934
		Klimagassutslipp totalt fra båt og ferge målt i tonn CO2 ekv.	947	1 683	1 683
	Reduserte klimagassutslipp fra utbygging av fylkesvegnettet	Klimagassutslipp totalt fra vegbygging målt i tonn CO2 ekv.	14 647	0	0
Satse på grønn verdiskaping og sirkulær økonomi	Andel sortert avtall totalt skal øke innen utbyggingsprosjekter på fylkesveg	Andel prosjekter som innfrir krav til sortering	0,0 %	50,0 %	83,0 %
	Stimulere til økt FoU innsats og innovasjonsgrad i næringslivet i Telemark	50 søknader fra bedrifter i Telemark for midler til FoU prosjekter	29	35	43

Organisasjonen Telemark fylkeskommune

Beskrivelse av satsingsområdet

Telemark fylkeskommune er en stor offentlig virksomhet med rett over 1800 ansatte og forvalter offentlige tjenester med et årlig budsjett på 3,0 mrd. kr. En sterk offentlig aktør som skal bidra til å utgjøre en forskjell for innbyggerne.

Organisasjonen Telemark fylkeskommune er derfor etablert som et eget satsingsområde i handlings- og økonomiplanen med hovedmål som skal bygge opp under de regionale satsingsområdene i Telemarksplanen.

- Telemark fylkeskommune har en bærekraftig økonomisk utvikling
- Telemark fylkeskommune er en inkluderende og samarbeidende organisasjon
- Telemark fylkeskommune er en utviklende og nytenkende organisasjon som har helhet for innbyggerne i fokus

Hovedmålene, som fremkommer i måltabellen under, setter retning for stabsfunksjonenes prioriteringer for å legge til rette for at fylkeskommunen leverer på sitt oppdrag, som samfunnsutvikler, myndighetsutøver og tjenesteleverandør. Det vil være et kontinuerlig arbeid knyttet til å videreutvikle delmål og indikatorer under disse hovedmålene.

Vedtatte finansielle måltall for Telemark fylkeskommune er innarbeidet som indikatorer under målsettingen om en bærekraftig økonomisk utvikling.

Mål for fylkeskommunen

Hovedmål	Delmål	Indikator	Siste måling 2023	Mål 2025	Mål 2028
Telemark fylkeskommune er en inkluderende og samarbeidende organisasjon	Vi bidra til samarbeid på tvers av sektorer og seksjoner for å levere samfunnsoppdraget				
	Vi er en positiv og utviklende arbeidsplass hvor det er godt å være ansatt				
	Vi jobber systematisk for høy tilstedeværelse	Sykefravær under 5 %	0,0 %	5,0 %	5,0 %
	Vi skal bidra til at tjenestene våre har et godt omdømme og er lett synlige				
Telemark fylkeskommune er en utviklende og nytenkende organisasjon som har helhet for innbyggerne i fokus	Framsikt skal etableres og videreutvikles som organisasjonens helhetlige virksomhetsstyringssystem.	Antall planer etablert/under etablering i Framsikt	0	3	5
		Implementere og rulle ut flere moduler fra Framsikt	0	1	1
	Nytt ERP system skal effektivisere og automatisere arbeidsprosesser innen fakturabehandling, e-handel, lønn og kontroll	50% av alle innkjøp handles enten via kataloger eller som frittekstordre	0,0 %	10,0 %	50,0 %
		Automatisering av fakturavolumet. 90% direkte flyt til betaling.	0,0 %	30,0 %	90,0 %
	Vi bidrar til at ansatte og elever har tilgang til digitale verktøy og systemer	Nedetid	0	0	0
	Vi støtter digital tjenesteutvikling med bruker i sentrum				
	Vi utarbeider analyse og kart for beslutningsgrunnlag internt og eksternt	Antall analyseoppdrag utført i vedtatt analyseplan	0	0	0

Hovedmål	Delmål	Indikator	Siste måling 2023	Mål 2025	Mål 2028
Telemark fylkeskommune har en bærekraftig økonomisk utvikling	Forsvarlig eiendomsforvaltning som bevarer byggenes verdi				
	Fylkeskommunens tjenestoområder oppfyller samfunnsoppdraget innenfor vedtatt netto budsjetteramme	Netto driftsramme avviker mindre enn 0,2 % mot vedtatt budsjett	0,0 %	0,2 %	0,2 %
	Telemark fylkeskommune styrer i henhold til finansielle måltall vedtatt av fylkestinget	Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter	0,0 %	10,0 %	10,0 %
		Landsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter	0,0 %	80,0 %	80,0 %
		Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	0,0 %	1,0 %	3,0 %
	Vi bidrar til forsvarlig informasjonssikkerhet	Agregeringstid	0	0	0
	Vi bidrar til utviklingsorientert dokumentforvaltning med innebygd arkiv	Antall avsluttede systemer tilgjengelig med arkiv	0	0	0
		Antall prosesser og dokumenttyper digitalisert for arkiv	0	0	0

Status og rammebetingelser

Innledning

Presset i kommuneøkonomien har tiltatt i 2024. Det er flere årsaker til den voksende økonomiske ubalansen i kommuner og fylkeskommuner. Flere år med høyere prisvekst enn forventet har akkumulert seg til et stadig høyere prisnivå uten at inntektene er økt tilsvarende. Dette sammen med renteøkningene, har gjort situasjonen svært krevende.

Kostnadsveksten i 2024 blir høyere enn ventet og merkostnadene til pensjon er oppjustert. Samtidig er skatteanslaget nedjustert. Basert på siste tall for skatteinngangen, virker det sannsynlig at skatteinntektene i år blir enda lavere enn anslått i Nasjonalbudsjettet. Telemark fylkeskommune har i samband med rapportering etter 2. tertial 2024 justert ned skatteanslaget og lagt inn bruk av premiefond for å redusere virkningen av merkostnadene til pensjon.

Det er en kritisk situasjon i kollektivtransporten i mange fylkeskommuner, prisveksten i busskontraktene de siste årene har økt vesentlig over den kommunale deflatoren rammene har blitt justert for. Innføringen av ny opplæringslov, og oppgaveendringer knyttet til fullføringsreformen, trådte i kraft med full virkning fra høsten 2024. Virkningen av dette medfører utgiftsøkninger som ikke er kompensert fullt ut.

Tilpasning av driftsnivå i Telemark fylkeskommune

I forbindelse med overgangen fra Vestfold og Telemark fylkeskommune til nye Telemark fylkeskommune ble det klart at den nye organisasjonen må gjennom et arbeid med tilpassing av driftsrammer til nye rammebetingelser.

Dette arbeidet startet tidlig våren 2024 og har vært krevende blant annet grunnet manglende regnskapshistorikk og usikkerhet knyttet til omfang og kostnad på en rekke varer og tjenester som følge av splittingen.

Budsjettet for 2024 var ikke et langsiktig bærekraftig budsjett. Med utgangspunkt i dette legges det frem en nedjustering av driftsnivået med om lag 59,0 mill. kr eller 1,5 % av brutto driftsinntekter i 2025. For å nærme oss vedtatte finansielle måltall i planperioden forventes omstillingsbehovet å øke til om lag 185,0 mill. kr. I framlagt handlings- og økonomiplan mangler det om lag 100,0 mill. kr for oppnå dette.

Hovedårsaken til omstillingsbehovet er demografi endringer, prisvekst over deflatorkompensasjon, ikke fullfinansierte reformer, miljø og klimakrav samt økte netto finansutgifter.

Utfordringen er å få til en balanse mellom inntekter og utgifter slik at Telemark fylkeskommune har en forsvarlig økonomistyring. Det må tas hensyn til fylkeskommunens samfunnsoppdrag, kvalitet i tjenesteproduksjonen og at fylkeskommunen er en fremtidsrettet organisasjon. Det skal også gis rom for politiske prioriteringer.

Fylkeskommunen må prioritere ressursene innenfor rammen av fylkestingets prioriterte utviklingsmål i Telemarksplanen. All ressursbruk må forsøke å understøtte en helhetlig tenkning hvor det må ses på hvordan tjenestene organiseres, hvilke tjenester som faktisk utføres og på hvilket nivå og med hvilken kvalitet disse tjenestene har.

Arbeidet med tiltak i de ulike sektorene er i stor grad gjort som en totalbestilling der de ulike sektorene har bidratt inn med tiltak. Tiltak kan berøre økonomien både positivt og negativt samtidig og må derfor sees i sammenheng.

Demografiendringene vil bety mye for inntektene fremover, og må tilpasses utover økonomiplanperioden. Noen av disse utfordringene blir nærmere omtalt i en egen sak som omhandler Videregående opplæring fra 2025 og som legges frem parallelt med Handlings- og økonomiplan 2025-2028.

Det er behov for at fylkeskommunen selv har kompetanse på prioriterte arbeidsoppgaver. Innføring og videreutvikling av Bemanningsrådet gir fylkesdirektøren mulighet til å styre reansettelser ved vakanser.

Fremover må fylkesdirektøren gå gjennom organisasjonen systematisk og vurdere mulighetene for effektivisering, omfang og bredde i tjenestetilbudet og struktur.

Effektiviseringstiltak

Med effektiviseringstiltak menes tiltak hvor fylkeskommunen effektiviserer drift og reduserer kostnader uten at tiltakene får merkbar negativ konsekvens for brukerne av tjenesten. Eksempler her er å bruke de ansattes kompetanse på tvers av fagområder, billigere innkjøp til fylkeskommunen, mer effektive rutiner og arbeidsprosesser som bruker mindre ressurser mv. Fylkesdirektøren er godt i gang med å se på effektiviseringstiltak.

Tiltak innenfor omfang og bredde i tjenestetilbudet

Dette er tiltak hvor en ikke endrer i strukturer, flytter tjenester med videre, men vurderer bredden i tilbudet som gis. Det vil si at en opprettholder et tilbud på stedet, men innbyggerne, kommuner og brukerne og fylkeskommunens organisasjon kan enten få noe redusert kvalitet på utførelsen av tiltaket eller et noe smalere tilbud.

Eksempler er redusert vedlikehold på fylkesveier, vedlikehold av skoler, reduksjon i utdanningsprogrammer eller reduksjon i tilskudd og andre tilbud til kommuner og innbyggere. I Handlings- og økonomiplanen for 2025-2028 er det foreslått mange tiltak i denne kategorien.

Tiltak innenfor struktur

Med tiltak innenfor struktur menes tiltak hvor fylkesdirektøren ser på hvor det er fylkeskommunale tilbud og hvor stort volum disse tjenestene har. Eksempler på dette er antall skolesteder og tannklinikker, hvilke veier som bygges, hvilke bussruter som eksisterer mv

I tillegg til de direkte driftskostnadene for enheten som legges ned, kan et strukturtiltak ha kostnadseffekter også for andre avdelinger som f.eks. administrasjonen (mindre bygg å forvalte, mindre leie, eller mulighet for salg, færre organisasjoner og gi tjenester til, mindre digital infrastruktur og styringssystemer, effektivisering av kostnader til spesialutstyr med videre). Det kan også ha noen negative økonomiske effekter som f. eks noe økt skoleskysst hvis det gjelder skole.

Sentrale føringer fra statsbudsjettet 2025

I regjeringens forslag til statsbudsjett innarbeides en realvekst i kommunal sektor på 6,8 mrd. kr, hvorav 1,65 mrd. kr fordeles til fylkeskommunene. Styrking av midler knyttet til Nasjonal transportplan for 2025-2036 for opprustning av fylkesvegnettet utgjør 300,0 mill. kr av disse. Demografi- og pensjonskostnader vil belaste om lag 1,15 mrd. kr av veksten. Den kommunale deflatoren (vektet lønns- og prisvekst) forventes å bli på 4,1 %.

Endringene i offentlig ordning for avtalefestet pensjon (AFP) som innføres fra 1. januar 2025, og de økonomiske konsekvensene i økte pensjonskostnader i den forbindelse, er ikke hensyntatt i forslag til statsbudsjett for 2025. Regjeringen har signalisert at oppdaterte anslag for merkostnadene til pensjon og effektene av ny offentlig AFP-ordning vil bli behandlet i revidert nasjonalbudsjett for 2025.

Fylkesdirektøren legger til grunn regjeringens forslag til statsbudsjett for utarbeidelsen av forslag til årsbudsjett 2025 for Telemark fylkeskommune.

Rammetilskudd

Det overordnede formålet med inntektssystemet er å bidra til at innbyggerne skal ha et likeverdig tjenestetilbud uavhengig av bosted. Fylkeskommunens frie inntekter består av skatteinntekter og rammetilskudd. Rammetilskuddet fordeles per innbygger. Fylkeskommunenes totale rammetilskudd for 2025 er foreslått til totalt 51,9 mrd. kr, hvorav 1,5 mrd. kr fordeles til Telemark fylkeskommune. Ved fordeling av rammetilskuddet til den enkelte fylkeskommunen er utgiftsutjevningen et viktig element. Utgiftsutjevningen omfordeler rammetilskuddet basert på fylkeskommunenes individuelle utgiftsbehov som bidrar til et tilnærmet likt grunnlag for å kunne levere tjenestene i de ulike fylkene.

Utgiftsbehovet beregnes ut fra de siste tilgjengelige regnskapstallene. Utgiftsbehovet for 2025 er beregnet med regnskapstall for 2023 hentet fra KOSTRA (Statistisk Sentralbyrå, SSB). I de senere år har det totale utgiftsbehovet generelt økt med rundt 4-5 %, mens det fra 2024 til 2025 er beregnet til å øke med vel 15 %. Endringen fra 2024 til 2025 er basert på rapporterte netto driftsutgifter i perioden 2022-2023. Netto driftsutgifter har i perioden 2022-2023 hatt en sterk vekst innenfor alle sektorene til fylkeskommunene. Dette er årsaken til den ekstraordinære veksten i utgiftsbehovet og skyldes hovedsakelig svært høy prisvekst. Blant annet fikk den store prisveksten mot slutten av 2022 først full virkning i regnskapet for 2023.

Utgiftsutjevningen er grunnlagt med at demografiske, geografiske og sosiale forhold gir strukturelle kostnadsforskjeller, som kommunene og fylkeskommunene i liten grad selve kan påvirke. Forskjeller i kostnader mellom fylkeskommunene kommer for eksempel av ulik aldersfordeling eller reiseavstander. Utgiftsutjevningen fungerer slik at når det totale utgiftsbehovet øker, så vil de fylkeskommunene som ligger under gjennomsnittet bli trukket mer per innbygger og motsatt for de fylkeskommunene som ligger over utgiftsbehovet.

Med utgangspunkt i det nye inntektssystemet som ble innført fra og med 2024, er Telemark fylkeskommunes utgiftsbehov vurdert til å være om lag 5 % under landsgjennomsnittet. Dette, kombinert med at det totale utgiftsbehovet har økt betydelig, medfører at Telemark fylkeskommunes negative utgiftsutjevning øker med 10,9 mill. kr fra 2024 til 2025. Dette er en økning fra 2024 på 10,4 %.

Oppgavekorreksjoner i rammetilskuddet for fylkeskommunene (Kilde: Grønt hefte 2025).

I regjeringens forslag til rammetilskudd for 2025 inngår det en rekke korreksjoner som skal gjenspeiler endringer i oppgavefordelingen mellom forvaltningsnivåene, regelendringer, innlemming av øremerket tilskudd, engangsbevilgninger og lignende. I den påfølgende tabellen gjengis de endringene som har virkning for fylkeskommunene i det totale rammetilskuddet, med beregnede effekter for Telemark fylkeskommune.

I forslag til statsbudsjett for 2025 ligger det ikke inne ytterligere styrking knyttet til innføringen av ny opplæringslov da denne vurderes som fullfinansiert i 2024. Oppgavekorreksjoner knyttet til ferje og fylkesveg er behandlet via særskilte fordelte midler i tabell C.

Oppgavekorreksjoner (Beløp i 1000)	Landet	Telemark
Statlige og private skoler, endring i elevtall	-57 861	-1 750
Ny opplæringslov – regelendringer med økonomiske konsekvenser for kommunesektoren		
Landslinjer- opptrapping av tilskudd til landslinje i flyfag i Trøndelag	-2 740	-83
Overføring av klagebehandling fra fylkeskommuner til statsforvalterne ifm. Ny oppl.lov.	-3 500	-106
Krav til nullutslipp i offentlige anbud for ferjer og ferjetjenester	50 000	456
Innlemming av øremerket tilskudd til fylkesveg	431 500	23 528
Tannhelse- engangsbevilgning i 2024	-109 305	-2 941
Økt CO2 avgift- kompensasjon fylkeskommunene	60 800	1 839
Sum	368 894	20 944

Saker med særskilt fordeling i rammetilskuddet (tabell C) for Telemark fylkeskommune (Kilde: Grønt hefte 2025)

Deler av rammetilskuddet fordeles ikke etter de ordinære kriteriene i inntektssystemet for fylkeskommunene. Disse midlene er strukket ut og fordeles særskilt til fylkeskommunene basert på individuelle kriterier.

Endringer av rammetilskudd i tabell C <i>(Beløp i 1000)</i>	2024	2025	Siste års endring
Opprustning og fornying av fylkesvegnettet	95 529	139 331	43 802
Kompensasjon forskrift tunnelsikkerhet	7 015	7 303	288
Ras- og skredsikring fylkesveg	28 509	29 678	1 169
Ferjeavløsning			
Ikke-statlige lufthavner, Kjøp av flyplasser innenlands	18 471	19 228	757
Fiskerihavner			
Null og utsleppsrie ferjer og hurtigbåter	389	351	-38
Krav til nullutslipp i offentlige anbud ferje og tjeneste		456	456
Tilskudd til barnevern, Oslo			
Nordøyvegen			
Kompensasjon nytt inntektssystem	381	0	-381
Total	219 715	196 347	46 053

Opprustning og fornying av fylkesvegnettet har lagt i tabell C siden 2014 med ytterligere opptrappinger de neste årene. For 2025 er midlene fra tidligere år justert for anslått pris- og lønnsvekst, og fordeles mellom fylkeskommunene på grunnlag av kartlegging gjennomført av Statens vegvesen hva gjelder vedlikeholdsetterslep. I statsbudsjettet for 2025 foreslår regjeringen og styrke posten med ytterligere 300 mill. kr i tråd med prioriteringene i Nasjonal transportplan 2025-2036. Videre foreslår regjeringen å avvike et tilskudd til fylkesveger tidligere forvaltet av Statens vegvesen og overføre dette til fylkeskommunenes rammetilskudd. Totalt utgjør disse endringene i rammetilskuddet 43,8 mill. kr

Nytt for 2025 er kompensasjon for krav til nullutslipp i anbud for ferjer. Regjeringen foreslår en kompensasjon for innføringen av krav til nullutslipp i offentlige anbud for ferjer og ferjetjenester utlyst etter 1.januar 2025.

Øvrige poster i tabell C er kun deflatorjustert fra 2024 til 2025. Fylkesdirektøren innarbeider endringene i tabell C i forslag til budsjett for 2025 for Telemark fylkeskommune til de tjenesteområdene som er berørt.

Kommunal deflator – lønns- og prisvekst

Stor prisstigning har preget økonomien de siste årene, og tilførte en kompleks økonomisk disponering i kommuneøkonomien ytterligere utfordringer. Nye beregninger lagt frem av kommunal- og distriktsdepartementet viser en forventning om en prisstigning i 2024 som overgår den kommunalt kompenserte deflatoren på 4,3 %.

Forslag til statsbudsjettet for 2025 legger til grunn en kommunal deflator på 4,1 %, som er et vektet gjennomsnitt av forventet prisvekst og lønnsvekst jamført tabellen under.

Budsjettsatser	2025
Prisvekst	3,3 %
Lønnsvekst	4,5 %
Samlet lønns- og prisvekst (deflator)	4,1 %

I fylkesdirektørens budsjettforslag er lønnsoverheng og årsvirkninger av lønnsoppgjøret for 2024 innarbeidet i budsjetttrammene for sektorer, seksjoner og virksomheter. Videre er lønnsoppgjøret for 2025 med en prosentsats på 4,5 % estimert til 52,5 mill. kr og foreslått avsatt sentralt til en lønnsreserve i 2025. Lønnsavsetningen vil bli fordelt på seksjoner og virksomheter når lønnsoppgjøret for 2025 er gjennomført.

Andelen av deflatorkompensasjonen som utgjør prisvekst, er beregnet til 41,5 mill. kr. Fylkesdirektøren har i budsjettforslaget for 2025 vurdert det hensiktsmessig å avsette denne sentralt og vil komme tilbake til fylkestinget med forslag til fordeling til sektorer i forbindelse med tertialrapporteringene i 2025.

Skatteinntekter og inntektsutjevning

Skatt på alminnelig inntekt fra personlige skatteyttere deles mellom staten, kommuner og fylkeskommuner. Fordelingen bestemmes ved at det fastsettes maksimalsatser på skatteørene for kommuner og fylkeskommuner.

Det overordnede målet om skatteinntektenes andel av frie inntekter styres gjennom justering av skattøret. Utgangspunktet er at skatteinntektene skal utgjøre 40% av de frie inntektene. Regjeringen foreslår en økning av den fylkeskommunale skatteøren med 0,3 prosentpoeng fra 2,35 % til 2,65 % for 2025.

Skatteinntektene blir også omfordelt mellom fylkeskommunene med tilsvarende formål som utgiftsutjevningen i rammetilskuddet. Inntektsutjevningen omfordeler skatteinntekter mellom fylkeskommuner som avviker fra landsgjennomsnittet i skatteinngang. I dagens system er det 87,5 % utjevning. Dette betyr at alle fylkeskommuner med skatteinntekter under landsgjennomsnittet per innbygger blir kompensert for 87,5 % av differansen mellom egen skatteinngang og landsgjennomsnittet. Fylkeskommuner med skatteinntekter per innbygger over landsgjennomsnittet blir trukket 87,5 % av differansen mellom egen skatteinngang og landsgjennomsnittet.

Basert på tallgrunnlaget fra 2023 (fra KS-prognosemodell) har Telemark et skattenivå på 88,9 % av landsgjennomsnittet.

Pensjonsutgifter i økonomiplanen

I forutsetningene for Handlings- og økonomiplan 2025–2028 videreføres forutsetningene fra foregående år med en gjennomsnittssats for økonomiplanperioden med henholdsvis:

- 15,22 % for Kommunal Landspensjonskasse (KLP)
- 10,35 % for Statens Pensjonskasse (SPK)

Gjennomsnittssatsen benyttes for å belastes pensjonsutgiftene i seksjonene og virksomhetene hvor de ansatte er lokalisert. Avviket fra gjennomsnittsbelastningen og arbeidsgivers andel av innbetalt pensjonspremie budsjetteres sentralt under fylkeskommunale fellesutgifter. For seksjoner og virksomheter vil dette ikke ha en økonomisk effekt da den regnskapsmessige belastningen er tilsvarende budsjettet belastning. Prinsippet er at pensjon ikke skal være en risiko for den enkelte sektor og seksjon, og de årlige rammene justeres i forhold til belastningene. Utgiftene belastes løpende i takt med faktisk lønnsutbetaling hver måned.

I prognosene for pensjonsutgifter, fra både KLP og SPK, uttrykkes det forventning om økte pensjonsutgifter i løpet av kommende budsjett og økonomiplanperiode, se tabell under.

Budsjett forfalt premie i Handlings- og økonomiplan 2025-2028 i henhold til prognoser fra pensjonskassene

Tabellen under viser årlig gjennomsnittlig pensjonsutgifter som belastes seksjonene i 2025, og prognosene for pensjonsutgifter i økonomiplanperioden fra henholdsvis KLP og SPK, inkludert arbeidsgiveravgift. Utover pensjonsgrunnlaget for dagens ansatte i fylkeskommunen inkluderer prognosene forpliktelser fylkeskommunen bærer for tidligere ansatte og variasjon i forventet lønnsoppgjør med mer.

Beløp i 1000	Gj. snittlig utgift i seksjonene	2025	2026	2027	2028
KLP inkl. AGA i økonomiplanperioden	97 160	112 256	129 527	124 881	131 548
SPK inkl. AGA i økonomiplanperioden	77 259	69 728	69 813	70 653	75 892
Total prognose for pensjonsutgifter	174 419	181 984	159 820	160 660	165 899

Fylkesdirektøren foreslår å innarbeide pensjonsutgiftene i henhold til pensjonskassenes prognoser som vist over. Ved å innarbeide pensjonskassenes prognoser i sin helhet, gjenspeiler den kommende budsjett og økonomiplan beste estimat for fylkeskommunens pensjonsutgifter.

Sentral avsetning for pensjonsutgifter

Da den gjennomsnittlige belastningen som ligger fordelt på sektorområdene ikke reflekterer fullt ut prognosene for pensjonsutgifter, foreslår fylkesdirektøren å belaste det sentrale området Fylkeskommunale fellesutgifter med beløp som vist i tabellen under.

Beløp i 1000	2025	2026	2027	2028
Avsatt margin for pensjonsutgifter	5 000	5 000	5 000	5 000
KLP inkl. AGA	15 096	32 367	27 721	34 388

Beløp i 1000	2025	2026	2027	2028
SPK inkl. AGA	-7 530	-7 445	-6 605	-1 366
Total	12 566	29 922	26 115	38 022

Kommunal og Distriktsdepartementet (KDD) endret beregningsforutsetningene for pensjonsberegningen for 2025 i nytt rundskriv 10. september 2024, med hensyn til endringene som vil inntreffe knyttet til endringene i AFP-ordningen. I de nye forutsetningene fra KDD er planendringer knyttet til AFP Livsvarig ikke tatt inn, slik de var i forutsetningene 11. juni 2024. "Departementet viser til at det fortsatt gjenstår avklaringer knyttet til ny offentlig AFP som bl.a. innebærer at grunnlaget for beregning av pensjonskostnadene fortsatt er usikkert. Det er derfor departementets vurdering at planendringer knyttet til ny offentlig AFP likevel ikke tas inn i beregningene av pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser i regnskapsåret 2025. Departementet vil komme nærmere tilbake til implementeringstidspunktet for dette".

Pensjonskassene har på grunnlag av rundskriv fra KDD ikke inkludert effekten av planendringene fra og med 2025. Fylkesdirektøren finner det derfor nødvendig å avsette en margin for dette utover prognosene fra pensjonskassene.

Vurdering av konkurranseutsetting av offentlig tjenstepensjon

Fylkesdirektøren vurderer konkurranseutsetting av ny kontrakt for Telemark fylkeskommunes tjenstepensjonsordning. Pensjonsordningen i kommunal sektor er regulert i tariffavtale (hovedavtalens kapittel 2). Sentrale elementer i ordningen er at den gir rett til ytelsesbasert livsvarig pensjon (66 %), at det er en såkalt bruttoordning (garanterer ytelsesnivå uavhengig av folketrygdens ytelser) og at pensjonsordningene må være tilknyttet den såkalte Overføringsavtalen som sikrer kontinuitet i pensjonsopptjening i offentlige stillinger og at pensjon blir beregnet og utbetalt basert på pensjonsgrunnlaget i siste arbeidsforhold. Per dags dato er det så langt fylkesdirektøren er kjent med bare KLP og Storebrand som tilbyr et produkt som oppfyller tariffbestemte krav til offentlig tjenstepensjon i kommunal sektor.

Det forventes en endelig beslutning fra ESA, om anskaffelsesregelverket kommer til anvendelse for anskaffelse av kollektiv tjenstepensjon. Deres beslutning vil avgjøre om en slik konkurranse er nødvendig å gjennomføre. Per i dag er en slik vurdering primært økonomisk motivert.

Tariffavtalen mellom partene i arbeidslivet innenfor KS-området regulerer og gir svar på hva den enkelte arbeidstaker skal ha i pensjonsopptjening. Anbudet vil derfor gjelde forvaltning av pensjonsmidler innbetalt for håndtere medlemmene sine framtidige pensjonsrettigheter og administrasjon av utbetalinger til pensjonistene.

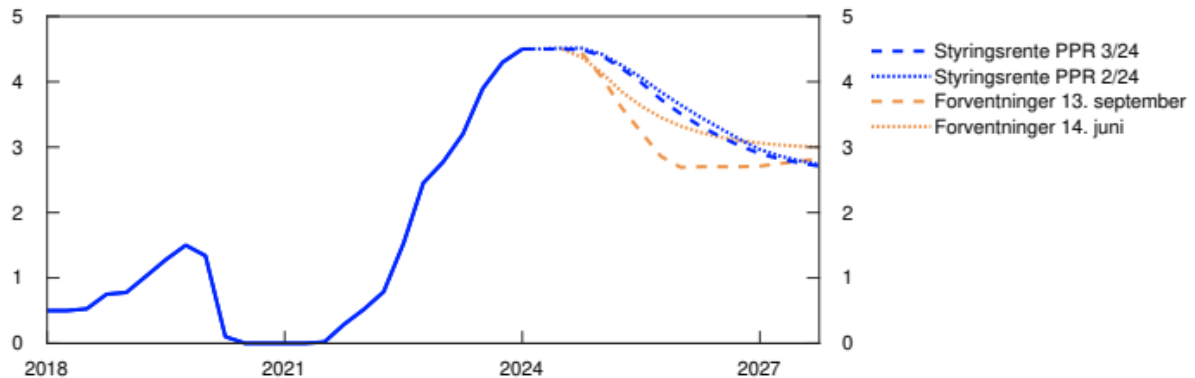
Pensjonskontoret har utarbeidet en veileder for gjennomføring av en slik anbudskonkurranse.

Finansforvaltning og gjeldsutvikling

I september la Norges Bank frem sin Pengepolitiske rapport nr. 3/2024 med forventet styringsrente fremover de neste 3 årene, som reflekteres i deres anslag for 3 måneders Nibor fremover i tid. Per nå er styringsrenten på 4,5 % men forventningene er at den skal bevege seg nedover i løpet av kommende økonomiplanperiode. Grafen under viser at markedets forventninger til styringsrenten ligger under

Norges Bank sin prognose og falt mye etter rentemøtet i juni og frem til rapporten i september. Kurvene har ulik forløp men ender omtrent ut i samme forventning i 2027 på 3,1 %.

Styringsrente. Prosent



Kilder: Bloomberg og Norges Bank

Kilde: Norges Bank sin Pengepolitiske rapport 3/24.

Det er usikkerhet knyttet til utviklingen i rentenivået. Høyt gjeldsnivå fører til at små renteendringer gir store utslag i fylkeskommunens driftsutgifter.

Økonomisk risiko i økonomiplanen

I avsnittene under redegjøres det kort for hvilke kjente usikkerhetsmomenter Telemark fylkeskommune vil kunne oppleve i 2025:

Budsjettoppfølging av driftsrammer

Det er fortsatt noe usikkerhet knyttet til budsjettfordelingen mellom sektorer og seksjoner inn i 2025. Mangelen på regnskapshistorikk kombinert med meget høy prisvekst og nye lovpålagte oppgaver gjør at enkelte fagområder fortsatt er usikre på sine rammeforutsetninger. Risiko er vurdert som lav.

Pensjon

Telemark fylkeskommune kostnadsfører beregnet pensjonskostnad og ikke innbetalt pensjonspremie i driftsregnskapet. Målsettingen er mer forutsigbarhet. Dersom innbetalt pensjonspremie er høyere enn beregnet pensjonskostnad oppstår det et premieavvik som kostnadsføres over de neste 7 årene i regnskapet. Det utarbeides et estimat som brukes i forbindelse med budsjettplanleggingen, men endelig beregning kommer ikke før driftsåret er avsluttet. Risiko forbundet med forutsetninger og estimater rundt pensjon er vurdert til middels nivå.

Skatt og inntektsutjevning

Fylkeskommunens nivå på frie inntekter (skatt og rammetilskudd) tar utgangspunkt i beregninger fra departementet som ble lansert i regjeringens forslag til statsbudsjett 2025, samt kontrollberegninger gjort av KS i etterkant. Endelig resultat av fylkeskommunens frie inntekter for 2025 vil være kjent medio januar 2026. Risiko forbundet med at faktiske skatteinntekter vil avvike vesentlig fra budsjettert nivå vurderes som middels.

Renter, avdrag og refinansiering

Om lag 1/3 av fylkeskommunens låneportefølje har flytende rente eller renteregulering i 2025. Beregningen av renteutgifter og -inntekter er basert på markedets oppfatning av utviklingen av rentene fremover i tid. I 2025 er gjennomsnittsrenten inkl. marginspåslag for nye låneopptak beregnet til 4,6 %.

En renteheving/- reduksjon med 1 prosentpoeng vil påvirke renteutgiftene i 2025 med 18,2 mill. kr. En tilsvarende virkning på renteinntektene vil være 10,0 mill. kr. Det er risiko knyttet til renteutviklingen, og betingelser i ny bankavtale for fylkeskommunen.

En økning i gjelden på 100,0 mill. kr vil i 2025 koste fylkeskommunen 4,3 mill. kr i renteutgifter. Forutsatt serielån med løpetid på 20 år vil det i tillegg komme avdrag på 5,0 mill. kr per år.

Investeringer i økonomiplanen

Investeringer i varige driftsmidler utgjør 655,2 mill. kr i 2025. Vedtatt handlingsprogram for fylkesveg 2024-2027, FT-sak 31/24, er innarbeidet i økonomiplanperioden. Størst del av investeringene i 2025 er på eiendom og på fylkesveg. I planperioden skal det investeres for 1,62 mrd. kr, hvor de største prosjektene er Samlokalisering av Porsgrunn videregående skole, Fv. 359 Kaste – Stoadalen, Fv. 353 Rugtvedt-Surtebogen Byggefase og Fv. 450 Eidsborgkleivane.

Fylkesdirektøren foreslår to nye investeringsprosjekter i 2025, Nome vgs., avdeling Søve, forprosjekt verkstedhall og adm. bygg og Skogmo vgs. stabilisering av grunnforhold og ombygging av arealer til helsefag.

Fylkesdirektøren foreslår å øke total budsjettramme på to prosjekter. Det foreslås å øke rammen på Fv. 359 Kaste - Stoadalen med 56,0 mill. kr, av disse er 27,0 mill. kr realiserter kostnader og resterende 29,0 mill. kr settes av til risiko og uforutsette hendelser. Ny total prosjektramme blir 503,0 mill. kr. I tillegg foreslås det å øke rammen på Fv. 450 Vrengen bru med 27,0 mill. kr til ny total prosjektramme på 63,0 mill. kr. Økningen skyldes dyrere konstruksjoner, økt mengde sprengt fjell, lønns- og prisstigning og avsatte midler til usikkerhet.

Nærmere omtale av investeringsprosjektene er med i sektorenes kapitler.

Investeringstabell for fylkeskommunen samlet

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp Godkj.vedtak	Økonomiplan				Sum 2025-28
		2025	2026	2027	2028	
2 - Organisasjon og digital utvikling						
Investering IT	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000
Sum 2 - Organisasjon og digital utvikling		5 000	5 000	5 000	5 000	20 000
3 - Økonomi og virksomhetsstyring						
Investering bygg	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	60 000
Nome vgs, avd Søve, forprosjekt verkstedhall og adm. bygg	8 000	8 000	0	0	0	8 000
Oppgradering av ventilasjonsanlegg i skolebygg	20 000	0	0	10 000	10 000	20 000
Samlokalisering av Porsgrunn videregående skole	212 000	5 000	75 000	80 000	36 000	196 000
Skogmo vgs, Stabilisering av grunnforhold og ombygging av arealer til helsefag	10 000	7 000	3 000	0	0	10 000
Sum 3 - Økonomi og virksomhetsstyring		35 000	93 000	105 000	61 000	294 000
4 - Utdanning, folkehelse og tannhelse						
Investering Skole	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	14 000
Investering tannhelse	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	10 000
Sum 4 - Utdanning, folkehelse og tannhelse		6 000	6 000	6 000	6 000	24 000

Handlings- og økonomiplan for 2025-2028

	Samlede prosjektbeløp	Økonomiplan				Sum
Investeringsprosjekter	Godkj.vedtak	2025	2026	2027	2028	2025-28
5 - Samferdsel						
Bruprosjekter	43 000	20 400	0	0	0	20 400
Bypakke Grenland fase 1	1 370 400	49 930	11 500	0	0	61 430
Bypakke Grenland fase 2	330 000	33 000	33 000	33 000	33 000	132 000
Fv. 353 Rugtvedt-Surtebogen Byggefase	598 000	150 000	40 000	2 451	0	192 451
Fv. 359 Kaste - Stoadalen	503 000	148 000	20 384	0	0	168 384
Fv. 45 Rassikring Voilen, Ullsteinskredet, Lauvås	90 150	1 000	0	0	0	1 000
Fv. 450 Eidsborgkleivane	148 000	10 300	63 000	42 000	0	115 300
Fv. 450 Vrengen bru	63 000	4 000	20 000	12 000	27 000	63 000
Investering kollektiv	28 475	5 115	12 400	4 000	0	21 515
Investering utstyr samferdsel	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000
Kollektivtiltak	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	10 000
Oppgradering	338 200	83 900	106 174	54 800	0	244 874
Planlegging etter Plan- og bygningsloven	8 000	4 000	4 000	4 000	4 000	16 000
Skredsikring	12 500	1 200	0	0	0	1 200
Skredsikring fv. 3324 Fjågesund og fv. 3320 Omnes	78 300	35 400	31 000	0	0	66 400
Tiltak sidevegnett Rugtvedt- Dørdal (tidl.E18)	92 230	45 200	11 300	0	0	56 500
Trafikksikkerhet	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	12 000
Øvrig fylkesveg	142 000	7 300	24 000	42 500	1 500	75 300
Sum 5 - Samferdsel		609 245	387 258	205 251	76 000	1 277 755
9 - Fellesfinansiering						
Fellesfinansiering	IA	1 500	1 500	1 500	1 500	6 000
Sum 9 - Fellesfinansiering		1 500	1 500	1 500	1 500	6 000
Sum		656 745	492 758	322 751	149 500	1 621 755

Oversikt Investering og finansiering

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2025	2026	2027	2028
Investeringer i varige driftsmidler	655 245	491 258	321 251	148 000
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 500	1 500	1 500	1 500
Sum finansieringsbehov	656 745	492 758	322 751	149 500
Kompensasjon for merverdiavgift	-119 255	-89 409	-58 559	-26 936
Tilskudd fra andre	-245 972	-84 000	0	0
Salg av varige driftsmidler	-30 000	0	0	0
Bruk av lån	-184 019	-248 901	-202 692	-61 064
Overføring fra drift	-40 000	-60 000	-60 000	-60 000
Bruk av bundne investeringsfond	-36 000	-8 948	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Sum finansiering	-656 745	-492 758	-322 751	-149 500
Sum finansieringsbehov	656 745	492 758	322 751	149 500
Sum finansiering	-656 745	-492 758	-322 751	-149 500
Udekket finansiering	0	0	0	0

Tabellen oversikt investering og finansiering, viser samlet investeringsbehov og hvordan dette er finansiert. Samlede investeringer for 2025-2028 er 1,62 mrd. kr, hvorav investeringene i 2025 er 655,2 mill. kr.

De største finansieringskildene er i 2025 er tilskudd fra andre på 246,0 mill. kr, bruk av lån på 184,0 mill. kr og merverdiavgiftskompensasjon på 119,3 mill. kr. Tilskudd fra andre består av øremerkede investeringstilskudd, andre tilskudd og bompenger. Det budsjetteres med salg av bygg på 30,0 mill. kr,

36,0 mill. kr i bruk av bundne investeringsfond i tillegg budsjetteres det med 40,0 mill. kr i overføring fra drift til investering.

Hovedtallene i budsjettforslaget

Sentrale inntekter

Beløp i 1000

	Oppr. bud. i fjor 2024	Rev. bud. i fjor 2024	Økonomiplan			
			2025	2026	2027	2028
Ordinært rammetilskudd	-1 441 257	-1 452 814	-1 539 193	-1 536 150	-1 533 106	-1 533 106
Inntektsutjevning	-152 950	-152 950	-141 779	-141 779	-141 779	-141 779
Andre generelle driftsinntekter	-17 541	-17 541	-22 418	-22 418	-22 418	-22 418
Inntekts- og formueskatt	-1 211 559	-1 211 559	-1 296 526	-1 296 526	-1 296 526	-1 296 526
Sum sentrale inntekter	-2 823 307	-2 834 864	-2 999 916	-2 996 873	-2 993 829	-2 993 829

Tabellen over viser sentrale inntekter budsjettet i økonomiplanen.

De frie inntektene er i budsjettet basert på KS sin prognosemodell, og videreføres med fast kroneverdi i økonomiplanperioden. Fylkesdirektørens budsjettforslag for 2025 legger til grunn et anslag på frie inntekter på totalt 2 999,9 mill. kr, som består av rammetilskudd, skatteinntekter og rentekompensasjoner knyttet til skolebygg og fylkesveg. Dette anslaget på frie inntekter innebærer en nominell vekst for Telemark fylkeskommune fra 2024 til 2025 på 5,8 %, sammenlignet med gjennomsnittet på landsbasis på 6,5 %.

Mer detaljer om Statsbudsjettets endringer og effekter som påvirker Telemarks fylkeskommune omtales under "Status og rammebetingelser".

Rammetilskudd

Rammetilskuddet utgjør 1 539,2 mill. kr av Telemark fylkeskommunes frie inntekter. Rammetilskuddet tar utgangspunkt i et likt beløp på landsbasis som fordeles per innbygger. Videre korrigeres rammetilskuddet for særskilte fordelinger (Tabell C) og den enkeltes fylkes utgiftsbehov sett i forhold til landsgjennomsnittet (Utgiftsutjevning). Utgiftsutjevningen og utjevningen av skatteinntektene skal redusere Det overordnede formålet med inntektssystemet er å bidra til at innbyggerne skal ha et likeverdig tjenestetilbud uavhengig av bosted.

Skatteinntekter og inntektsutjevning

Fylkeskommunenenes skatteinntekter utgjør 1 296,5 mill. kr av de frie inntektene.

Skatteinntektene har stor betydning for inntektsnivået i hver enkelt kommune og fylkeskommune. Gjennom inntektsutjevningen utjevnes delvis disse forskjellene mellom fylkeskommunene, ved at skatteinntektene blir omfordelt fra fylkeskommuner med skatteinntekter per innbygger over landsgjennomsnittet til fylkeskommuner med skatteinntekter per innbygger under landsgjennomsnittet.

Basert til Kommunal- og distriksdepartementets prognoser for skatteinngangen i 2025, og beregninger fra KS, vil 141,8 mill. kr fordeles til Telemark gjennom inntektsutjevningen.

Andre generelle driftsinntekter

Andre generelle driftsinntekter består av rentekompensasjon for blant annet skolebygg som utgjør 4,7 mill. kr i 2025.

Rentekompensasjon for transporttiltak i fylkene ble innført i 2010. Det foreslås ingen endringer i låneramme for 2025. Det årlige behovet for bevilgninger avhenger av rentenivået. I 2025 er det lagt til

grunn en forutsetning for kompensasjonen med et rentenivå på 4,0 %. På bakgrunn av forutsetninger for ordningen og lånetilsagn gitt for årene 2010–2017 på totalt 19 mrd. kr, innebærer gjeldende rentenivå et tilskudd på 450,7 mill. kr i 2025. Av dette fordeles 17,7 mill. kr til Telemark.

Sentrale utgifter

Beløp i 1000

	Oppr. bud. i fjor 2024	Rev. bud. i fjor 2024	Økonomiplan			
			2025	2026	2027	2028
Avskrivninger	183 945	183 945	225 569	243 534	257 870	265 164
Sum sentrale utgifter	183 945	183 945	225 569	243 534	257 870	265 164

Avskrivninger i varige driftsmidler er beregnet ut fra dagens bokførte verdi og gjenværende levetid i tillegg til avskrivninger av planlagte investeringer i økonomiplanperioden.

Driftsutgifter per rammeområde

Beløp i 1000

	Oppr. bud. i fjor 2024	Rev. bud. i fjor 2024	Økonomiplan			
			2025	2026	2027	2028
1A - Politisk virksomhet	40 254	40 254	42 938	41 938	42 938	41 938
1B - Fylkesdirektør og advokatkontor	4 798	5 234	6 684	6 684	6 684	6 684
1C - Fylkeskommunale fellesutgifter	134 707	39 300	122 263	134 620	130 813	142 720
2 - Organisasjon og digital utvikling	107 738	112 084	119 907	118 543	118 543	118 543
3 - Økonomi og virksomhetsstyring	92 090	94 935	92 451	90 951	90 951	90 951
4 - Utdanning, folkehelse og tannhelse	1 328 025	1 391 861	1 381 121	1 366 721	1 361 121	1 356 121
5 - Samferdsel	777 180	816 974	824 624	824 624	824 624	824 624
6 - Samfunnsutvikling	157 514	168 326	164 782	165 832	165 982	166 532
9 - Fellesfinansiering	0	0	0	0	0	0
Driftsutgifter per tjenesteområde	2 642 305	2 668 966	2 754 769	2 749 912	2 741 655	2 748 112

Driftsutgifter per rammeområde viser samlet budsjett for netto driftsutgifter. Lønnsoverheng og årsvirkninger av lønnsoppjøret for 2024 er innarbeidet i budsjetttrammene for sektorene. I budsjett for 2025 er lønns- og prisvekst med totalt 4,1 % foreslått hensyntatt på Fylkeskommunale fellesutgifter og forslag til fordeling vil bli lagt frem i forbindelse med økonomirapporteringer ved tertialene.

Følgende budsjettsatser er lagt til grunn i budsjettforslaget for 2025.

Budsjettsatser	2024
Lønnsvekst	4,5 %
Prisvekst	3,3 %
Samlet lønns- og prisvekst (deflator)	4,1 %
KLP - sats	15,22 %

Budsjettsatser	2024
SPK - sats	10,35 %

Finansinntekter og -utgifter

Beløp i 1000

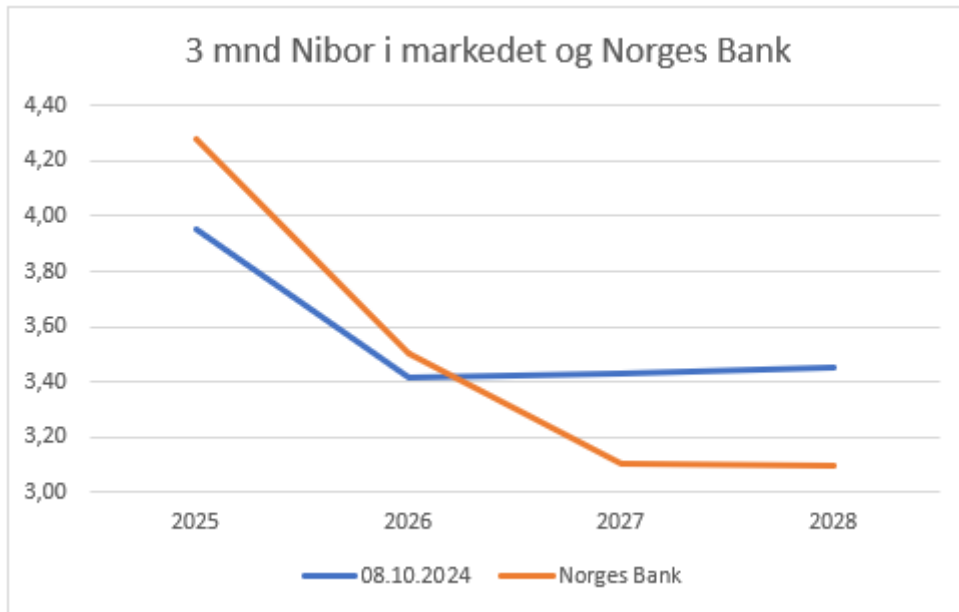
	Oppr. bud. i fjor 2024	Rev. bud. i fjor 2024	Økonomiplan			
			2025	2026	2027	2028
Renteutgifter	142 365	142 365	139 568	127 045	127 479	128 935
Renteinntekter og utbytte	-64 468	-64 468	-48 703	-42 714	-42 827	-43 053
Avdrag på lån	102 617	102 617	119 942	126 428	133 623	138 893
Netto finansinntekter/finansutgifter	180 514	180 514	210 807	210 759	218 275	224 775
Finansutgifter i tjenesteområdene	0	0	-340	-340	-340	-340
Totale finansutgifter	180 514	180 514	210 467	210 419	217 935	224 435
Motpost avskrivninger	-183 945	-183 945	-225 569	-243 534	-257 870	-265 164

Netto finansutgifter øker med 14 mill. kr i økonomiplanperioden, fra 210,8 mill. kr i 2025 til 224,8 mill. kr i 2028.

Renteutgiftene og renteinntekter reduseres i økonomiplanperioden med henholdsvis 10,6 mill. kr og 5,7 mill. kr. Minimumsavdraget fylkeskommunen må betale ned på sin langsiktige gjeld øker med 19,0 mill. kr i løpet av perioden og er hovedårsaken til utviklingen i finansutgiftene. Tallene er mer usikre lenger ute i perioden blant annet på grunn av usikre prognoser for investeringer, endringer i bankinnskudd og renter.

Fylkeskommunene finansutgifter og -inntekter er nært knyttet til Nibor renten. De fleste bankenes utlån er direkte eller indirekte knyttet til Nibor renten. Tre måneders Nibor er den mest benyttede referanserenten på flytende rente i Norge og er basert på forventet styringsrente de neste tre månedene pluss et påslag som reflekterer hva bankene skal ha for å låne midler til hverandre. Både faste og flytende rentebetingelser tar utgangspunkt i forventningene til Nibor renten. Innskuddsrenten i dagens bankavtale er også knyttet til Nibor renten.

Per 08.10.2024 har forventningene i markedet justert seg noe. Markedet forventer fortsatt en lavere gjennomsnittlig Nibor rente i 2025 i forhold til Norges Bank sin prognose men flater ut i 2026 og holder seg på et høyere nivå enn Norges Bank sin prognose ut 2027. Markedet forventer en gjennomsnittlig Nibor rente på 3,43 % ved utgangen av 2027, mens Norges Bank sin rentekurve tilsier 3,1 %.



Kilde: Norges Banks Pengepolitisk rapport 3/2024 og Kommunalbanken.

Med bakgrunn i at låneopptak gjøres i finansmarkedet, som prissetter sine produkter etter sine forventninger til renteutviklingen, velger fylkeskommunen å benytte markedets forventninger til rentekurven i økonomiplanperioden.

Renteutgifter

Budsjettrenten som er lagt til grunn i beregningen av renteutgiftene er markedets forventninger til Nibor renten per 08.10.2024 pluss avtalt marginpåslag. Ved refinansieringer og låneopptak er det benyttet et marginpåslag på 0,6 %. Markedet forventer en gjennomsnittlig Nibor rente for 2025 på 3,95 % og det gir en gjennomsnittlig budsjettrente på 4,55 % inkludert marginpåslag. Det forutsettes at låneopptak gjøres i midten av november hvert år.

Renteutgiftene er budsjettert med 139,6 mill. kr i 2025 og reduseres til 128,9 mill. kr ved utgangen av økonomiplanperioden. Renteutgiftene er beregnet med bakgrunn i fylkeskommunens gjeldsportefølje. Det er forutsatt at lån som forfaller i perioden refinansieres og at det tas opp nye lån på bakgrunn av utarbeidet investeringsprognose for økonomiplanperioden.

Renteinntekter

Grunnlaget for beregning av renteinntektene i økonomiplanperioden er prognose for gjennomsnittlig bankbeholdning. Fylkeskommunen vil ha etablert en ny bankavtale ved inngangen til økonomiplanperioden og innholdet i avtalen er ikke kjent enda. Renteinntektene er derfor beregnet med bakgrunn i eksisterende bankavtale. På grunn av uforutsigbare økonomiske forhold i planperioden er det benyttet en sikkerhetsmargin på 2 % i beregningen av renteinntektene.

Renteinntektene er budsjettert med 48,7 mill. kr i 2025 og reduseres til 43,0 mill. kr ved utgangen av økonomiplanperioden.

Avdrag

Minimumsavdraget er budsjettert med 119,9 mill. kr i 2025 og øker til 138,9 mill. kr ved utgangen av økonomiplanperioden.

Årets betalte avdrag må være innenfor lovens krav til minimumsavdrag, jamfør kommuneloven §14-18. Avdragene skal samlet være minst lik størrelsen på fylkeskommunens avskrivninger i regnskapsåret, justert for forholdet mellom størrelsen på lånegjelden og størrelsen på fylkeskommunens avskrivbare anleggsmidler.

Gjeldsutvikling

Renter og avdrag er beregnet basert på en langsiktig gjeld på 3,2 mrd. kr ved inngangen til 2025 som øker til rundt 3,3 mrd. kr ved utgangen av økonomiplanperioden.

Beløp i 1000	2025	2026	2027	2028
Lån per 01.01	3 118 619	3 182 696	3 305 169	3 374 239
Årets lånebehov	184 019	248 901	202 692	61 064
Minimumsavdrag	-119 942	-126 428	-133 623	-138 893
Lån per 31.12	3 182 696	3 305 169	3 374 239	3 296 409

Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner

Beløp i 1000

	Oppr. bud. i fjor 2024	Rev. bud. i fjor 2024	Økonomiplan			
			2025	2026	2027	2028
Overføring til investering	70 300	70 300	40 000	60 000	60 000	60 000
Bruk av disposisjonsfond	-80 300	-84 916	-	-	-	-
			40 000	60 000	60 000	60 000
Avsetning til disposisjonsfond	10 488	0	34 340	36 202	33 899	20 942
Netto avsetninger	488	-14 616	34 340	36 202	33 899	20 942
Netto avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner i tjenesteområdene	0	1 218	0	0	0	0
Totale avsetninger	488	-13 398	34 340	36 202	33 899	20 942

I økonomiplanen foreslås egenfinansiering av investeringer med 40,0 mill. kr i 2025, 60,0 mill. kr i 2026 og med 2028 med overføring fra drift til investering. Til disposisjonsfondet avsettes det 34,3 mill. kr i 2025, 36,2 mill. kr i 2026, 33,9 mill. kr i 2027 og 20,9 mill. kr i 2028. For ytterligere informasjon se kapittel Økonomisk utvikling i planperioden.

Økonomisk utvikling i planperioden

Finansielle måltall

Det er et grunnleggende krav til økonomiforvaltningen i fylkeskommunene, jf. kommunelovens i § 14-1, at fylkeskommunene skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid.

Som en del av dette skal fylkestinget vedta finansielle måltall for fylkeskommunens økonomiske utvikling, jf. § 14-2.

Fylkestinget vedtok i FT-sak 64/24 følgende finansielle måltall for Telemark fylkeskommune:

- Årlig netto driftsresultat skal utgjøre minimum 3 % av brutto driftsinntekter
- Disposisjonsfond (inkl. premieavviksfond og andre spesialfond) skal utgjøre minimum 10 % av brutto driftsinntekter
- Langsiktig lånegjeld eksklusiv pensjonsforpliktelser i prosent av brutto driftsinntekter holdes under 80 %.

Bakgrunnen for vedtaket er å oppnå et akseptabelt økonomisk handlingsrom. Et økonomisk handlingsrom er viktig for å kunne håndtere uforutsette situasjoner og normal risiko i et budsjett. Dette er risiko knyttet til rentenivå, pensjonsforpliktelser, skatt og lignende.

Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter

Netto driftsresultat viser hva fylkeskommunen sitter igjen med av løpende inntekter etter at løpende utgifter er trukket fra. I tillegg til inntekter og utgifter knyttet til den ordinære driften, inngår også finansinntekter og finansutgifter. Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) anser et driftsresultat på om lag 4 % av brutto driftsinntekter for fylkeskommunene som nødvendig over tid, for å sitte igjen med tilstrekkelige midler til investeringer og for å ha en sunn økonomi på sikt. Telemark fylkeskommune styrer i henhold til et måltall som er litt lavere enn anbefalingen.

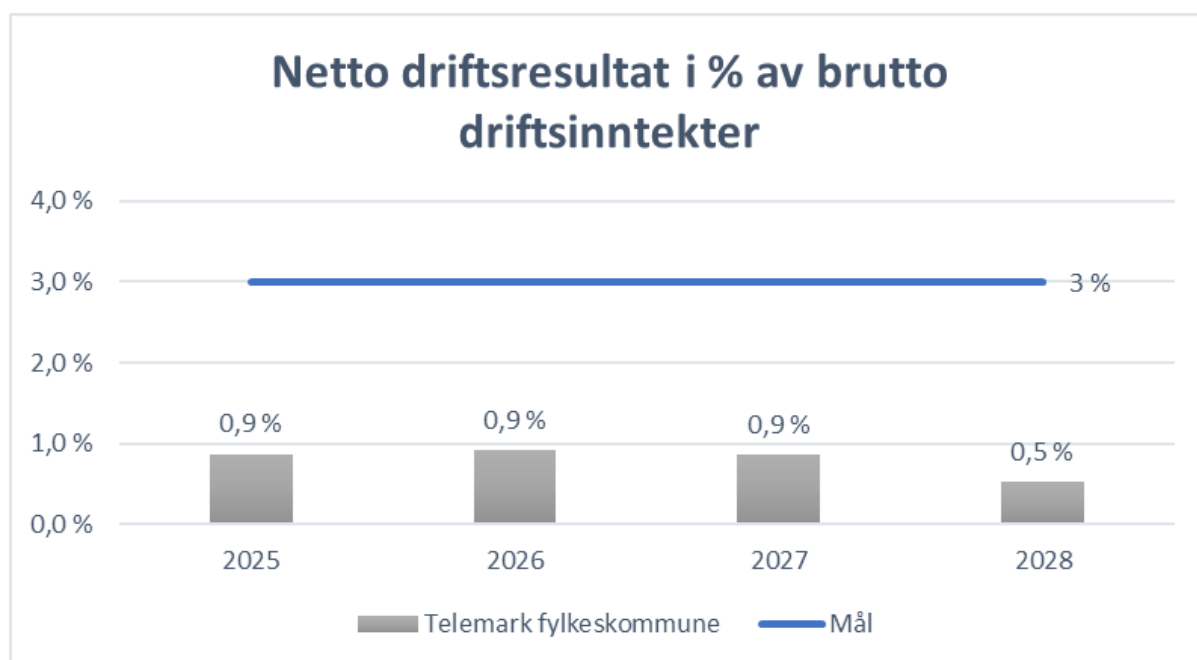
Et netto driftsresultat på 3 % av frie inntekter kan nås gjennom prioriteringer og omstillingsprosesser. Samtidig er det flere eksterne faktorer som påvirker netto driftsresultat, som for eksempel variasjon i skatteinntekter, pris- og lønnsvekst utover den kommunale deflator og finansutgifter. Det fylkeskommunen kan påvirke er driftsnivået. Over den neste fire-årsperioden bør driften av den nye fylkeskommunen tilpasses overordnede rammebetingelser for å nå et tilfredsstillende nivå med bærekraftig økonomisk utvikling.

Dette kan nås gjennom:

- Etablere den nye fylkeskommunen basert på eksisterende kompetanse og ressurser
- Nøye vurdering av behov for nyansettelser
- Videreutvikle samarbeid på tvers av sektorene
- Økt bruk av egenfinansiering for å redusere låneopptak, og derav redusere finansutgifter

Fylkesdirektørens mål er å tilpasse fylkeskommunens driftsnivå til et bærekraftig nivå. For å oppnå dette er det helt nødvendig at driften i seksjoner og virksomheter holdes innenfor tildelt ramme. Et positivt netto driftsresultat kan avsettes til disposisjonsfond eller øke egenkapitalinnsatsen i investeringene. I årene som kommer bør fylkeskommunen hovedsakelig redusere økning i lånegjeld og derav redusere fremtidige rente- og avdragsutgifter.

I forslag til Handlings- og økonomiplan 2025-2028 utgjør netto driftsresultat 0,9 % av brutto driftsinntekter i 2025. Grafen under viser netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter for alle årene i planperioden.



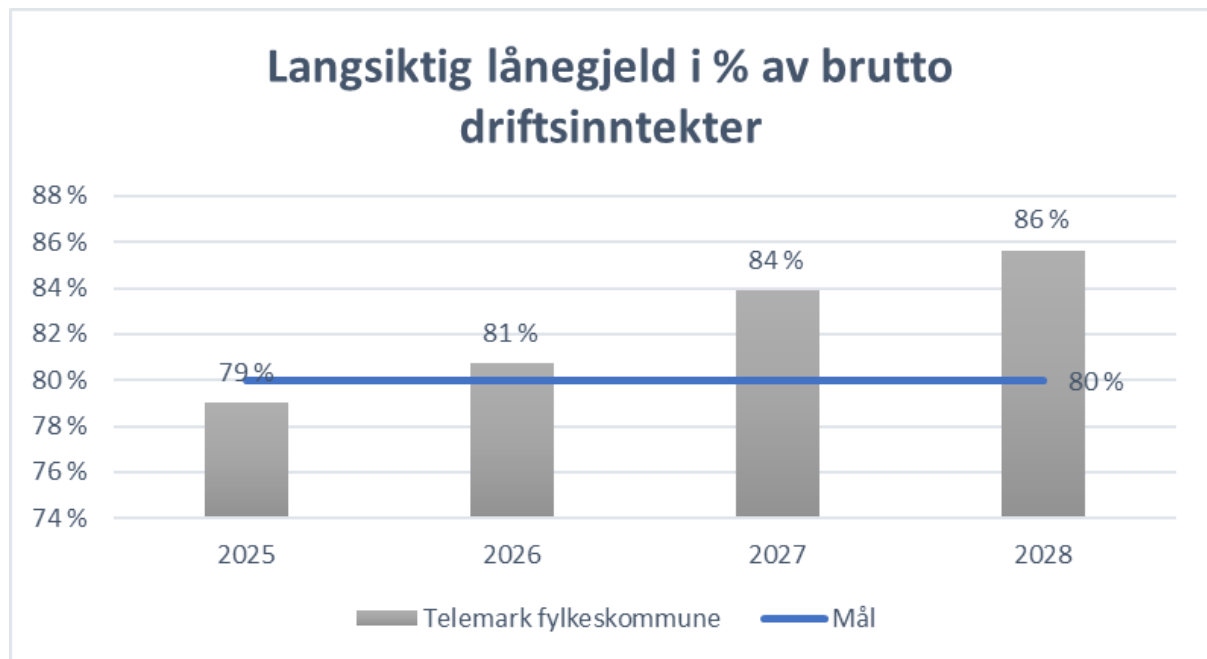
Langsiktig lånegjeld i % av brutto driftsinntekter

I investeringsplanen ligger en videreføring av pågående vedtatte investering fra 2024. Vedtatt handlingsprogram på fylkesveg for perioden 2024-2027 er innarbeidet i økonomiplanperioden. Det foreslås tre nye prosjekter på Eiendom i planperioden og i tillegg foreslås det økt prosjektramme på to prosjekter på fylkesveg. Se omtale av disse under investering på sektor kapitel.

Fylkesdirektøren foreslår i økonomiplanen en egenfinansiering av investeringene i 2025 på 77,5 mill. kr, noe som tilsvarer 11,8 % av brutto investeringer. Investeringene finansieres videre med 37,5 % tilskudd fra andre, bompenger og øremerka tilskudd, 18,2 % kompensasjon for merverdiavgift, 4,6 % salg av eiendom og 28,0 % låneopptak.

Det er foreslått brutto investeringer på 656,7 mill. kr i 2025, dette fører til en gjeldsgrad på 79 % av brutto driftsinntekter, noe som representerer en betydelig belastning for fylkeskommunen i en tid med høyt rentenivå.

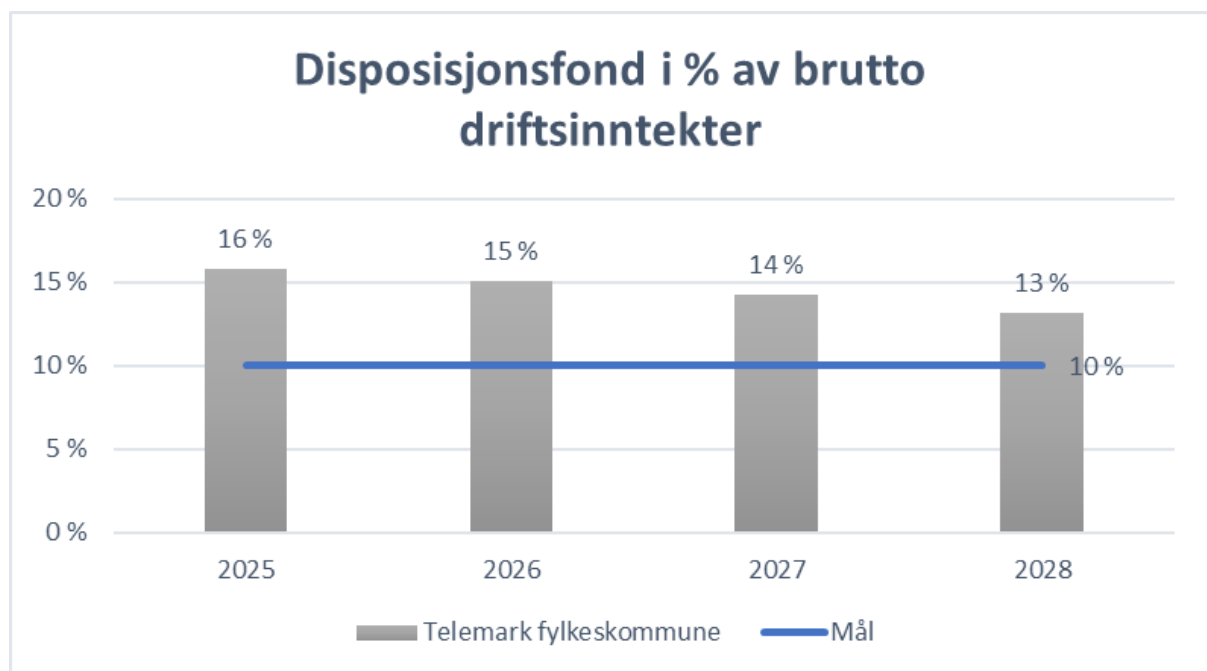
Grafen under viser langsiktig lånegjeld i % av brutto driftsinntekter for alle årene i planperioden.



Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter

Fylkeskommunen har som mål å ha et disposisjonsfond i størrelsen 10 % av brutto driftsinntekter. Størrelsen på disposisjonsfondet gjør det mulig for fylkeskommunen å ha en stabil tjenesteproduksjon, selv om økonomiske forhold skulle svinge. Utgangspunktet for beregningen er inngående saldo 2024 på disposisjonsfondet på 692,6 mill. kr inkludert 252,7 mill. kr i pensjonsforpliktelse, ref. FT-sak 62/24.

Grafen under viser disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter for alle årene i planperioden.



Det er mulig å oppnå en balanse i forhold til de vedtatte parameterne i den økonomiske handlingsregelen ved at en større andel av allerede planlagte investeringer finansieres med disposisjonsfond, eller ved at deler av disposisjonsfondet brukes til ekstra avdrag.

Organisasjon og medarbeidere

Visjon og verdier

«Verdi for fremtida» er fylkeskommunens visjon, og betyr at organisasjonen i fellesskap skal forvalte samfunnsoppdraget, ressurser, tradisjoner og kvaliteter for Telemark. I fylkeskommunen jobber dyktige medarbeidere sammen for å utvikle og levere verdifulle tjenester for alle i fylket vårt. Vi er opptatt av å skape et arbeidsmiljø der kompetanse og erfaring brukes og deles. Sammen med innbyggerne, brukerne og samarbeidspartnerne våre skal vi finne gode og bærekraftige løsninger som bidrar til å gjøre Telemark til et attraktivt fylke i dag og i framtida. Som organisasjon har vi stort fokus på etikk og verdier. For å nå visjonen «Verdi for fremtida» er vi avhengig av at våre valg og handlinger er basert på felles verdier. Telemark fylkeskommune skal kjennes igjen i kompetanse, samarbeid og åpenhet. Sammen med våre medarbeider- og lederprinsipper, gir det føringer for vårt arbeid. Dette verdigrunnlaget skal være en del av arbeidshverdagen for oss alle. Det skal prege vår kultur og vårt arbeidsmiljø.

Organisering

Administrasjonen er organisert i fem sektorområder som ledes av en fylkessjef som representerer fylkesdirektøren i hierarkiet. Stab- og sektorområder er delt i seksjoner og virksomheter hvor seksjons- og virksomhetsleder rapporterer direkte til fylkessjef. Seksjons- og virksomhetslederne har fag-, personal- og økonomiansvar. I seksjoner som har teamleder og klinikkledere har disse fag-, personal- og økonomiansvar og rapporterer til seksjonsleder.

Fylkesdirektørens ledergruppe er kommunens øverste administrative ledelse, og består av fylkesdirektør og fem fylkessjefer.

Årsverk

Ansatte i Telemark fylkeskommune per 1. september 2024	
Antall ansatte	1 810
Antall årsverk	1 676
Gjennomsnitts alder	47,7
Gjennomsnittstilling i %	92,6 %
Kvinner	
Antall	1 079
Gjennomsnitts alder	47,4
Gjennomsnitts stilling i %	91,6 %
% andel av totalt ansatte	60 %
Menn	
Antall	731
Gjennomsnitts alder	48,0

Ansatte i Telemark fylkeskommune per 1. september 2024	
Gjennomsnitts stilling i %	93,9 %
% andel av totalt ansatte	40 %

Arbeidsgiverstrategi

Telemark fylkeskommune skal ha en fremtidsrettet, brukervennlig og kostnadseffektiv organisasjon som støtter opp om fylkeskommunens oppdrag som en bærekraftig tjenesteleverandør og samfunnsutvikler.

Det fordrer en organisasjon som evner å møte fremtidens utfordringer. Implementeringen av nytt HR- og økonomisystem i 2025 vil bidra til nye forbedrede, enklere og mer automatiserte arbeidsprosesser, oversikt over kompetansen i organisasjonen og dermed sikre effektiv ressursutnyttelse. Videre skal fylkeskommunen ivareta brukerperspektivet, slik at det utvikles brukervennlige løsninger som møter behovene både til innbyggerne, brukere, politikere og medarbeidere i organisasjonen.

Nærvær og sykefravær

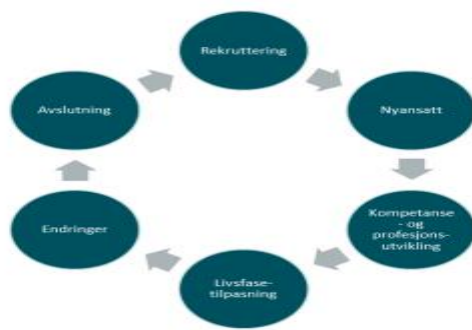
Telemark fylkeskommune arbeider systematisk for å redusere sykefraværet og for gode, helsefremmende arbeidsmiljøer. Økt jobbnærvær er ett strategisk mål for fylkeskommunen. Måltallet på nærvær er 95 %. Det krever at det jobbes godt med de som er på jobb. Slik økes nærværet og forebygger fraværet. God sykefraværsoppfølging er viktig, og bidrar til at medarbeiderne kommer tilbake på jobb så raskt som mulig. Arbeidet bygger på intensjonene i den nasjonale avtalen om et inkluderende arbeidsliv.

Fylkeskommunen er avhengig av alle medarbeidere. Et høyt nærvær og medarbeidere som opplever mestring og motivasjon bidrar til samfunnsoppdraget. Et godt nærværarbeid henger sammen med lederoppgaver som god rekruttering, oppfølging av nyansatte, hverdagsledelse og et bevisst forhold til kompetanseutvikling. Lederprinsippene våre som er motiverende, tilgjengelig og tydelig, skaper forutsigbarhet og trygghet blant annet ved at lederen skal se sine ansatte og skape gode relasjoner ved å verdsette, involvere og utfordre. Når medarbeiderne trives med sine oppgaver og opplever et godt arbeidsmiljø (hvordan vi planlegger, organiserer og utfører arbeidet), virker det forebyggende.

Oppfølgingen skal starte tidlig uavhengig av fraværsgrad. Medarbeiders funksjonsevne og hva man kan klare tross sykdom, står sentralt. I Fylkeskommunen er det definert en rekke tiltak i arbeidet med sykefraværsoppfølging. Det er per nå 20 ulike tiltak i verktøykassa, og jobber kontinuerlig for å vurdere hvilke tiltak som vil fungere best til ulike utfordringer.

Medarbeiderreiser

For Telemark fylkeskommune handler medarbeiderreisen om hvordan organisasjonen tiltrekker, rekrutterer, utvikler og beholder viktig kompetanse. Medarbeiderreisen omfatter alle faser i en arbeidskarriere.



Brukerbehov og digitalisering

Telemark fylkeskommune har utarbeidet en digitaliseringsstrategi opp mot Ny nasjonal digitaliseringsstrategi: Norge skal bli verdens mest digitaliserte land. Fokuset er at digitaliseringen av offentlig sektor skal gi en enklere og tryggere hverdag for folk, et mer konkurransedyktig næringsliv og en mer moderne offentlig sektor. Hensikten med strategien er å understøtte digital transformasjon i hver enkelt virksomhet, og i offentlig sektor som helhet.

Pådriver for nye løsninger, der teknologi kan gjøre en forskjell

Gjennom teknologi og digitalisering skal fylkeskommunen videreutvikle og tilrettelegge digitale løsninger tilpasset brukerbehovene til innbyggerne og ansatte. For å få til dette må brukerreiser kartlegges, digitalisere skjemaer og automatisere og effektivisere tidkrevende arbeidsprosesser. Vi har virksomhetsforståelse, kompetanse og verktøy for god prosjektstyring og hjelper fag og teknologi sammen slik at vi kan utvikle nye innovative løsninger til det beste for innbyggerne i Telemark. Samtidig som vi ivaretar en trygg digital hverdag for våre brukere med fokus på informasjonssikkerhet i alle leveranser. Vi skal også bidra til at Fylkeskommunen har tilgang til nødvendig digital kompetanse.

Klimabudsjett

Introduksjon

Klimabudsjett er et styringsverktøy som skal bidra til å oppnå klimagassreduksjoner og andre vedtatte klimamål. Klimabudsjettet presenterer tiltak for å redusere klimagassutslipp (heretter kalt utslipp), anslått effekt av tiltakene og fordeler ansvaret for gjennomføringen. Måling av egne utslipp skjer gjennom klimagassregnskapet i årsmeldingen og følger Greenhouse Gas Protocol (GHG-protokollen).

Klimabudsjettprosessen er en del av økonomiplanprosessen, og alle seksjoner kommer med forslag til tiltak innenfor sine ansvarsområder. Klimabudsjettet synliggjør og legger grunnlag for prioriteringer, styring og oppfølging av aktuelle tiltak. Rapportering på status av klimatiltak i tertialrapportene skal sørge for god styring av arbeidet.

Klimamål

Klimalovens § 3 sier at målet for Norge som helhet skal være at klimagassutslippene i 2030 reduseres med minst 55 % fra nivået i referanseåret 1990. Dette er knyttet til FNs klimamål (Parisavtalen). For å følge opp dette har Telemark fylkeskommune vedtatt mål om å redusere utslippene fra regionen med 60 % innen 2030, sammenlignet med 2009. Miljødirektoratet publiserer årlig statistikk for klimagassutslipp som skjer geografisk innenfor kommunene med en tidsserie som går tilbake til 2009, og derfor er dette året brukt som referanseår.

For egen virksomhet har Telemark fylkeskommune vedtatt å *redusere direkte utslipp med 70 % innen 2030, sammenlignet med 2020*. Dette er året fylkeskommunen opprettet sitt første klimaregnskap med metoden som brukes i dag, sammen med Vestfold. Det er også vedtatt et mål om å *redusere energiforbruket for egen virksomhet med 15 %* i samme periode.

For fylkeskommunens virksomhet er det i tillegg vedtatt mål om at *all kollektivtrafikk på veg i Telemark skal være fossilfri innen 2027* og at *klimagassutslipp forbundet med rammeavtaler og kontrakter i vegsektoren og for elevtransport skal være kartlagt i løpet av 2024*.

Telemark fylkeskommune har begynt arbeidet med å rullere og oppdatere regional klimaplan. Videre oppdatering av fylkeskommunens klimamål vil behandles i denne.

Situasjonsbeskrivelse

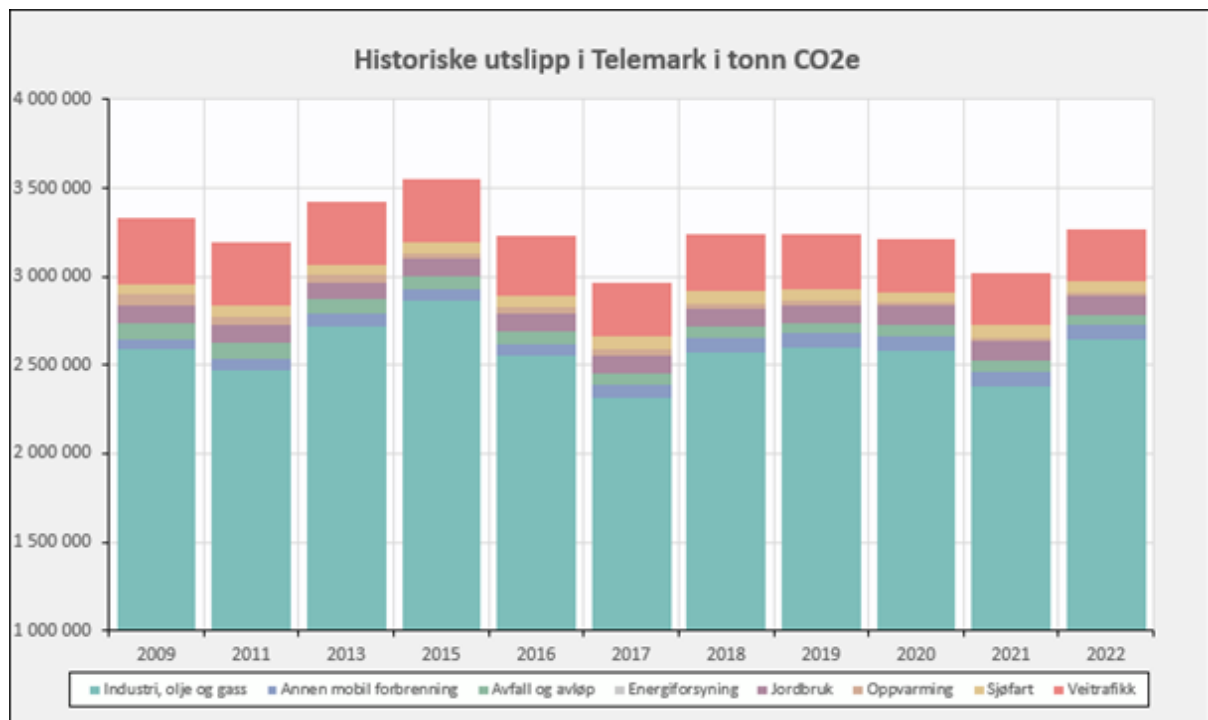
Grenlandsområdet i Telemark er preget av tung industri, noe som gjenspeiles i utslippsstatistikken for fylket. Telemark er det fylket i Norge med høyest utslipp dersom det fordeles på antall innbyggere i fylket (18,79 tonn CO₂e/innbygger i 2022). I dette kapittelet gis det en kort innføring i utslippsituasjonen i fylket og i egen organisasjon.

Historiske utslipp i regionen

Miljødirektoratet publiserer hvert år klimagassregnskap for alle kommunene i Norge.

Beregningsmetoder blir stadig forbedret og gjort gjeldende bakover i tid, og resultatet er en dataserie som strekker seg tilbake til 2009 av god kvalitet. Alle utslipp som foregår innenfor kommunenes grenser er kartlagt og fordelt på utslippskategorier som for eksempel oppvarming, jordbruk og veitrafikk.

Utslippstall fra egen organisasjon er innhentet og beregnet av administrasjonen i Telemark fylkeskommune basert på sist tilgjengelig informasjon om utslippsintensitet per kg eller liter drivstoff, og lignende.



Utvikling i utslipp av klimagasser i Telemark fra 2009 til 2022. Kilde: Miljødirektoratet.

Utslippene i regionen Telemark er dominert av industrien, hovedsakelig av fem anlegg i Grenland. I 2022 sto kategorien «industri, olje og gass» for 81 % av alle utslippene i Telemark, og dette er utslippskategorien som varierer mest fra år til år. Fra 2009 til 2022 har de totale utslippene variert mellom 2,97 millioner tonn og 3,55 millioner tonn CO₂-ekvivalenter, og var i 2022 på 3,27 millioner tonn, nesten samme nivå som i 2009. Avfall og avløp, veitrafikk og oppvarming er de sektorene som har sett størst reduksjoner i perioden. For å nå målet om 60 % reduksjon av klimagasser innen 2030, må cirka 242 000 tonn CO₂e kuttes årlig.

For mer informasjon om utslippene i Telemark, sjekk ut «[Kunnskap om Telemark](#)», på Telemark fylkeskommune sine nettsider.

Fylkeskommunens egen drift

Telemark fylkeskommune leverer en rekke tjenester til samfunnet og gjennomfører egne aktiviteter som har et klimafotavtrykk. Dette inkluderer alt fra bygging, drift og vedlikehold av fylkesveinettet til drift av skoler, kollektivtrafikk og tannhelseklinikker. I en virksomhets klimagassregnskap så deler man utslippene i tre kategorier: **direkte utslipp** (*klimafokus 1*), **indirekte utslipp fra kjøpt energi** (*klimafokus 2*) og **indirekte utslipp fra forbruk av varer og tjenester** (*klimafokus 3*). I klimagassregnskapet til regionen ser man kun på *klimafokus 1*, mens for en virksomhet er det viktig å kartlegge hele påvirkningen man har på klimaet ved å inkludere bruk av energi, innkjøp og anskaffelser, og andre innleide tjenester. Tabellen under viser klimagassregnskapet for Telemark fylkeskommunes virksomhet i 2023.

Kategori	Beskrivelse	Utslipp (kg)	Andel
Klimafokus 1 0,8 %	Oppvarming av bygg	-	
	Drivstoff	208 362	100 %
	Sum klimafokus 1	208 362	kg CO₂e
Klimafokus 2 1,4 %	Bygg og elbiler	203 612	57 %
	Veidrift	111 933	31 %
	Fjernvarme/-kjøling	41 916	12 %
	Solenergi	- 319	0 %
	Sum klimafokus 2	357 142	
Klimafokus 3 97,8 %	Avfall	119 446	0 %
	Kollektiv	4 862 791	19 %
	Ferger	948 089	4 %
	Fylkesveier	19 067 801	75 %
	TT og skoleskyss	181 577	1 %
	Tjenestereiser	302 851	1 %
	Postkjøring	845	0 %
	Sum klimafokus 3	25 483 401	kg CO₂e

Oversikt over klimagassutslipp og energibruk fra fylkeskommunens egen virksomhet i 2023.

Klimafokus 1 består i 2024 kun av drivstofforbruk for egne kjøretøy. Det vil si biler og andre tyngre kjøretøy som eies og leases av administrasjonen, skolene og andre i fylkeskommunens egen virksomhet. Kjøretøy som driftes gjennom kontrakter og tjenester er ikke inkludert her.

Klimafokus 2 inneholder all energien brukt til oppvarming av egne bygg, og belysning og tunelldrift på fylkesveinettet. Produksjon av egen energi med solceller og lading av elbiler er også inkludert. Utslippsfaktoren som er benyttet i tabellen ved bruk av strøm er hentet fra NVE, «[Hvor kommer](#)

strømmen fra?», og var på 19 gram CO₂e/kWh ved utregningstidspunktet. Det ble brukt såkalt «lokasjonsbasert metode». Ved bruk av «markedsbasert metode» er utslippsfaktoren på 502 gram CO₂/kWh, og totalt utslipp i klimafokus 2 blir da 10,3 millioner kg CO₂e, basert på NVE sin varedeklarasjon for strømleverandører.

Klimafokus 3 inneholder alle tjenestene og kontraktene som fylkeskommunen kjøper inn for å dekke ansvarsområdene sine. Her skal også alle indirekte utslipp ved anskaffelser og innkjøp kartlegges, men dette er ikke gjort for 2023. Av klimagassregnskapet kommer det frem at klimafokus 3 står for nesten 98 % av alle utslippene til fylkeskommunen, og at 75 % av disse kommer fra bygging, drift og vedlikehold av fylkesveinettet.

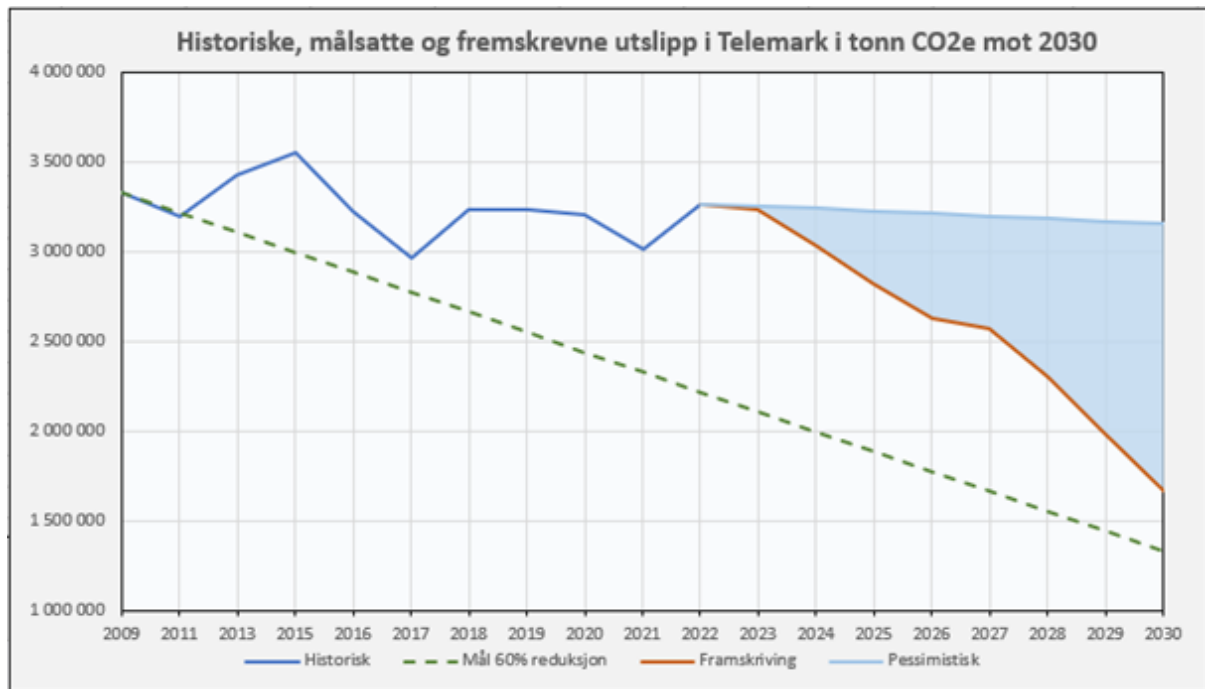
Mer detaljert oversikt over klimaregnskapet finnes i årsmeldingen for 2023. Merk at denne inkluderer virksomheten til Vestfold, da fylkene var sammenslått som Vestfold og Telemark fylkeskommune fram til 1.1.2024. Det er gjort et administrativt arbeid for å forsøke å dele opp tidligere års klimaregnskap mellom Telemark og Vestfold, men det er en viss usikkerhet i datagrunnlaget.

Referansebane

En referansebane beskriver fremtidig utvikling i klimagassutslippene og er et verktøy for å vurdere den løpende progresjonen på vei mot målet som er satt for Telemark. Referansebanen tar utgangspunkt i historiske utslipp og viser fremtidig utslippsbane dersom det ikke gjennomføres noen tiltak. En tiltaksbane viser utslippsbanen dersom man gjennomfører de foreslåtte tiltakene.

Det er ikke utarbeidet en referansebane med tiltaksbane for fylkeskommunens egen drift, siden det hersker stor usikkerhet i tallgrunnlaget for historiske utslipp i egen virksomhet sammen med Vestfold. Referansebanen som vises under gjelder for samfunnet i Telemark, og selv om fylkeskommunens egne klimatiltak i liten grad vil påvirke det totale utslippet i Telemark er det interessant å se nærmere på tiltakene som er foreslått av industrien.

I 2020 utarbeidet SINTEF «Veikart for en klimapositiv industriregion» for Grenlandsindustrien, på vegne av klyngen Powered by Telemark, med hensikt i å beskrive og illustrere hva som skal til for at prosessindustrien i regionen skal kunne senke sine klimagassutslipp for å komme til nullutslipp eller bli klimapositiv. Veikartet er oppdatert to ganger siden den gang, senest i 2024, og inkluderer en tiltaksliste for industrien. Tiltakslisten er illustrert i tiltaksbanen nedenfor.



Referanse- og tiltaksbane for Telemark, i tonn CO2e per år. Kilder: Miljødirektoratet, Statsbudsjettet 2023 og «Veikart for en klimapositiv industriregion».

Diagrammet viser historiske utslipp frem til 2022, og fremskrevne utslipp delt i to: En pessimistisk framskrivning og en optimistisk framskrivning. Den pessimistiske framskrivningen viser banen dersom man ikke innfører noen andre tiltak enn det som ligger inne i statsbudsjettets framskrivninger for nasjonale transportutslipp. Teknologiforbedringer på drivstoff og kjøretøy fører til at utslipp fra veitrafikken vil reduseres uavhengig av hvilke grep fylkeskommunen tar. Den optimistiske framskrivningen viser utslippsbanen dersom tiltakene som er foreslått og planlagt i veikartet til Powered by Telemark blir gjennomført i tidsrommet som er foreslått. Det er ikke medberegnert mulighetene for nyetablering av industri, og dermed nye kilder til utslipp av klimagasser.

Om industriens tiltak blir gjennomført eller ikke avhenger av flere faktorer, blant annet tilgang på kraft i nettet, og kostnader på og tilgjengeligheten til kritiske ressurser. Nettsituasjonen i fylket er av stor betydning for industriens stedlige fremtidsmuligheter. Store deler av industriens planlagte utslippskutt er avhengig av å få tilført nok elektrisitet for å gjennomføre tiltakene. En kritisk nettsituasjon har gjort at flere selskaper i senere tid har fått tilbud om tilknytning på vilkår om utkobling. I oktober 2023 ble nettselskapet Lede varslet av Statnett om at nettet er fullt. Tilnærmet all tilgjengelig kapasitet i eksisterende nett og planlagt nett i Telemark fram til 2035 er nå reservert.

Flere av de nevnte problemstillingene ligger utenfor fylkeskommunens påvirkningsmuligheter, og vil kreve betydelig involvering og økonomisk støtte fra nasjonale myndigheter.

Fylkeskommunens rolle

Fylkeskommunen kan gjennom sine roller påvirke ulike klimatiltak, enten som pådriver eller tilrettelegger. Klimakur 2030 har beskrevet rollen slik:

Fylkeskommunen kan i stor grad påvirke utslipp fra egen virksomhet selv. For eksempel utslipp fra egne kjøretøy, bygg- og anleggsvirksomhet og gjennom klimakrav i egne innkjøp. Det største potensialet for å bidra til utslippsreduksjoner har fylkeskommunen imidlertid gjennom å påvirke gjennomføringen av klimatiltak hos andre aktører. Fylkeskommunen har ulike roller som er relevante i klimaarbeidet:

- Samfunnsutvikler
- Myndighetsutøver
- Tjenesteleverandør
- Eier og drifter
- Innkjøper

Som myndighetsutøver er fylkeskommunen regional planmyndighet og de regionale planene legger føringer for kommunale arealplaner. Regionale planer er spesielt viktige for å ivareta transport- og bosettingsmønstre.

Som tjenesteleverandør, og dermed som innkjøper, er ansvaret for kollektivtransport særegent for fylkeskommunene. Telemark fylkeskommune kan benytte innkjøp til å realisere nullutslippsløsninger for busser, ferger, og hurtigbåter. Som ansvarlig for kollektivtrafikken kan fylkeskommunene også bidra til transportløsninger som støtter opp om en helhetlig arealbruk.

Som eier og drifter av flere publikumsrettede virksomheter, videregående skoler og kontorarbeidsplasser, har fylkeskommunen ansvar for å lokalisere disse slik at de bidrar til reduksjon av biltransport, økt gange, sykkel- og kollektivtransport og bedre bymiljø i tråd med statlige planretningslinjer for bolig-, areal- og transportplanlegging. Som veieiere har fylkeskommunen ansvaret for å bygge, drifte og vedlikeholde veier.

Klimatiltak med i økonomiplanen

Fylkeskommunen har flere roller og derfor et variert samfunnsoppdrag. Som nevnt tidligere så har organisasjonen blant annet rolle som regional planmyndighet, offentlig innkjøper, tjenesteleverandør og tildeler av midler til forskning og utvikling. Organisasjonen arbeider derfor med et bredt spekter av klimatiltak som skal bidra til både utslippskutt og redusert energibruk i egen virksomhet og i regionen som helhet. Tiltakene det skal arbeides med i årene fremover er presentert i tiltakslisten.

Noen av tiltakene er konkrete og bidrar direkte til utslippskutt i regionen, mens andre har til hensikt å endre holdninger gjennom å bygge kompetanse som vil være nødvendig for å oppnå fremtidige kutt. Fylkeskommunen har også systematiske og strategiske tiltak som vil bidra til endring i hvordan en planlegger og anskaffer. Fylkeskommunens liste over klimatiltak består derfor i år av to hovedkategorier: *direkte utslipp og andre samfunnseffekter*.

Klimatiltak med i økonomiplanen

Andre samfunnseffekter

Beløp i 1000 kr

Klimatiltak	Kostnad 2025	Totalkostnad 2025-2028	Sektor	Kilde
Kartlegging av utslipp i utbyggingsprosjekter ved bruk av VegLCA	0	0	Annen mobil forbrenning	Bygg og anlegg
Klima i planlegging	0	0	Annet	Annet
Ny regional plan for klima, energi og grønn omstilling	0	0	Annet	Annet
Kompetansetiltak - heve kompetansen til kommunene i samarbeid med Statsforvalter	0	0	Arealbruk	Annet
Videreføre streng arealpolitikk i samsvar med lovverk og regjeringens forventninger. Særlig fokus på landbruksjord og myr	0	0	Arealbruk	Annet
Energi-, biokull- og tjæreproduksjon ved bruk av MAP	0	0	Energiforsyning	Annet
Deltakelse i PyroCO2	150 000	150 000	Industri, olje og gass	Utslipp og opptak av klimagasser
Industriell symbiose	0	0	Industri, olje og gass	Industri, olje og gass

Handlings- og økonomiplan for 2025-2028

Samhandlingsarena for grønn industri	500 000	2 000 000	Industri, olje og gass	Industri, olje og gass
Klima- og energinettverket	500 000	2 000 000	Miljøledelse	Annet
Prosjekt ny teknologi og smart mobilitet	0	0	Veitrafikk	Busser
Sum	1 150 000	4 150 000		

Direkte utslipp

Beløp i 1000 kr

Klimatiltak	Kostnad 2025	Totalkostnad 2025-2028	Sektor	Kilde
BREEAM Infrastructure-sertifisering på utvalgte prosjekter	690 000	3 144 000	Annen mobil forbrenning	Bygg og anlegg
Klimasats: Klimavennlig masseforvaltning i anleggsprosjekter	0	0	Annen mobil forbrenning	Bygg og anlegg
Klimavennlige anskaffelser	1 255 000	1 255 000	Innkjøp	Annet
Klimavennlige seniorboliger i Vinje	0	0	Oppvarming	Annet
Biogass i tungtransporten	0	0	Veitrafikk	Tunge kjøretøy
Bærekraftig transport ved Fensfeltet	1 765 000	1 765 000	Veitrafikk	Tunge kjøretøy
Kollektivtransport på fossilfri energi i Grenland	0	0	Veitrafikk	Busser
Sum	3 710 000	6 164 000		

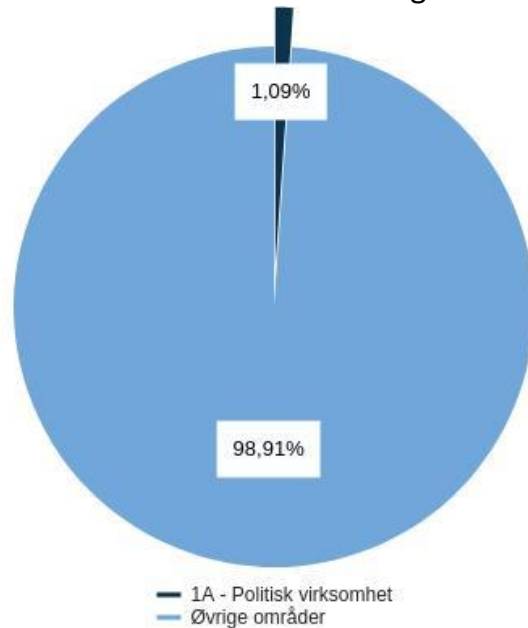
Fylkeskommunens tjenesteområder

1A - Politisk virksomhet

Innledning

Fylkeskommunen er en politisk styrt organisasjon. Fylkestinget er det øverste folkevalgte organet og fylkeskommunens øvrige politiske organer utgår fra fylkestinget. Den politiske ledelsen består av fylkesordfører og fylkesvaraordfører, sammen med lederne for de fire hovedutvalgene.

Brutto utgifter i % av fylkeskommunens totale brutto utgifter



Omtale rammeoversikt

Utgangspunktet for budsjettrammen er en videreføring av vedtatt budsjett for 2024.

I konsekvensjusteringer videreføres politiske vedtak fra 2024 som har hatt økonomisk varig virkning. Dette gjelder hovedsakelig budsjettjusteringer vedtatt i forbindelse med tertialrapporteringene og effekter av vedtatt statsbudsjett og revidert nasjonalbudsjett 2024. Tekniske justeringer består av kompensasjon for lønnsoverheng relatert til lønnsoppgjøret for 2024 med virkning i 2025.

Konsekvensjustert budsjettamme er utgangspunktet for foreslåtte endringer i Handlings- og økonomiplan 2025-2028.

Rammeoversikt

Beløp i 1000

Beskrivelse tiltak	Økonomiplan			
	2025	2026	2027	2028
Opprinnelig budsjett	40 254	40 254	40 254	40 254
Sum Vedtak forrige periode	1 000	0	1 000	0
Sum Varige budsjettendringer vedtatt i fjor	1 200	1 200	1 200	1 200
Konsekvensjusteringer	2 200	1 200	2 200	1 200
Konsekvensjustert ramme	42 454	41 454	42 454	41 454
Endringer i tidligere vedtatte tiltak				
Sum Endringer i tidligere vedtatte tiltak	0	0	0	0
Innsparingstiltak				
Økte utgifter til møteaktivitet og reduserte pensjonsutgifter	-3 600	-3 600	-3 600	-3 600
Sum Innsparingstiltak	-3 600	-3 600	-3 600	-3 600
Nye tiltak				
Økning budsjett for Kontrollutvalget	284	284	284	284
Økte utgifter til møteaktivitet og reduserte pensjonsutgifter	3 800	3 800	3 800	3 800
Sum Nye tiltak	4 084	4 084	4 084	4 084
Nye tiltak og realendringer	484	484	484	484
Ramme 2025-2028	42 938	41 938	42 938	41 938

Innsparingstiltak

Økte utgifter til møteaktivitet og reduserte pensjonsutgifter

Fylkesdirektøren foreslår å redusere pensjonskostnadene med 3,6 mill. kr jfr. FT-sak 56/24 og oppfølging av vedtak om innmeldingsgrense på 15 % i samsvar med Forskrift om folkevalgtes godtgjøring og velferdsgoder, Telemark fylkeskommune § 11.

Fylkesdirektøren foreslår å sette av 3,8 mill. kr knyttet til møteaktivitet for å etterkomme et realistisk budsjett i henhold til møteplanen. Forslag til møteplan for 2025 legger til grunn både møter over en og to dager, og møteaktivitet i hele Telemark. Dette innebærer økte utgifter til selve møteavviklingen, leie av lokaler og overnatting, reiseutgifter og tapt arbeidsfortjeneste.

Nye tiltak

Økning budsjett for Kontrollutvalget

Fylkesdirektøren foreslår å øke rammen med 0,3 mill. kr i henhold til vedtak fra Telemark kontrollutvalg sak 35/24 for budsjett 2025.

Økte utgifter til møteaktivitet og reduserte pensjonsutgifter

Fylkesdirektøren foreslår å redusere pensjonskostnadene med 3,6 mill. kr jfr. FT-sak 56/24 og oppfølging av vedtak om innmeldingsgrense på 15 % i samsvar med Forskrift om folkevalgtes godtgjøring og velferdsgoder, Telemark fylkeskommune § 11.

Fylkesdirektøren foreslår å sette av 3,8 mill. kr knyttet til møteaktivitet for å etterkomme et realistisk budsjett i henhold til møteplanen. Forslag til møteplan for 2025 legger til grunn både møter over en og to dager, og møteaktivitet i hele Telemark. Dette innebærer økte utgifter til selve møteavviklingen, leie av lokaler og overnatting, reiseutgifter og tapt arbeidsfortjeneste.

Sammendrag budsjett

Politisk virksomhet er et overordnet budsjettområdet der utgifter til godtgjørelse og drift er samlet, samt utgifter til kontrollutvalget og tilskudd til politiske partier.

Fylkesdirektøren har i forslag til budsjett for 2025 innarbeidet økonomiske tiltak for å tilpasse driftsnivået, for å sikre en bærekraftig økonomisk utvikling i fylkeskommunen. Seksjonens budsjetttramme er med dette foreslått styrket med 0,5 mill. kr. For 2025 har seksjonen en foreslått netto driftsramme på 42,9 mill. kr.

Driftsbudsjett

Beløp i 1000

Fordeling per seksjon

	Budsjett Rev.budsjett		Økonomiplan			
	2024	2024	2025	2026	2027	2028
Politisk ledelse og politiske utvalg	26 174	26 174	28 574	27 574	28 574	27 574
Kontrollutvalg	5 580	5 580	5 864	5 864	5 864	5 864
Tilskudd til politiske partier	8 500	8 500	8 500	8 500	8 500	8 500
Sum	40 254	40 254	42 938	41 938	42 938	41 938

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Budsjett	Rev.budsjett	Økonomiplan			
	2024	2024	2025	2026	2027	2028
Driftsutgifter						
Lønn	26 376	26 376	23 976	23 976	23 976	23 976
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	5 377	1 977	10 461	9 461	10 461	9 461
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	0	3 400	0	0	0	0
Overføringsutgifter	8 500	8 500	8 500	8 500	8 500	8 500
Sum Driftsutgifter	40 254	40 254	42 938	41 938	42 938	41 938
Sum	40 254	40 254	42 938	41 938	42 938	41 938

1B - Fylkesdirektør og advokatkontor

Innledning

Fylkeskommunens personvernombud er lagt til fylkesdirektørens område. Personvernombudet skal støtte fylkeskommunen i å oppfylle pliktene virksomheten har etter personvernregelverket.

Fylkesadvokatkontoret er et internt og sektoruavhengig advokatkontor, og skal bidra til å fremme rettssikkerhet og kvalitetssikring, forebygge tvister og håndtere juridiske saker profesjonelt og effektivt. Advokatene skal gi uavhengige juridiske råd til alle deler av virksomheten.

Omtale rammeoversikt

Utgangspunktet for budsjetttrammen er en videreføring av vedtatt budsjett for 2024.

I konsekvensjusteringer videreføres politiske vedtak fra 2024 som har hatt økonomisk varig virkning. Dette gjelder hovedsakelig budsjettjusteringer vedtatt i forbindelse med tertialrapporteringene og effekter av vedtatt statsbudsjett og revidert nasjonalbudsjett 2024. Tekniske justeringer består av kompensasjon for lønnsoverheng relatert til lønnsoppgjøret for 2024 med virkning i 2025.

Konsekvensjustert budsjetttramme er utgangspunktet for foreslåtte endringer i Handlings- og økonomiplan 2025-2028.

Rammeoversikt

Beløp i 1000

Beskrivelse tiltak	Økonomiplan			
	2025	2026	2027	2028
Opprinnelig budsjett	4 798	4 798	4 798	4 798
Sum Varige budsjettendringer vedtatt i fjor	1 686	1 686	1 686	1 686
Konsekvensjusteringer	1 686	1 686	1 686	1 686
Konsekvensjustert ramme	6 484	6 484	6 484	6 484
Nye tiltak				
Kunstforening, bedriftsidrett og sosialkomite	200	200	200	200
Sum Nye tiltak	200	200	200	200
Nye tiltak og realendringer	200	200	200	200
Ramme 2025-2028	6 684	6 684	6 684	6 684

Nye tiltak

Kunstforening, bedriftsidrett og sosialkomite

Fylkesdirektøren foreslår å sette av 0,2 mill. kr til kunstforening, bedriftsidrett og sosialkomite.

Sammendrag budsjett

Budsjettområdet for Fylkesdirektør og advokatkontoret består hovedsakelig av lønn- og personalutgifter.

Fylkesdirektøren har i forslag til budsjett for 2025 foreslått å styrke seksjonen med 0,2 mill. kr. For 2025 har seksjonen en foreslått netto driftsramme på 6,7 mill. kr.

Driftsbudsjett

Beløp i 1000

Fordeling per seksjon

	Budsjett	Rev.budsjett	Økonomiplan				
	2024	2024	2025	2026	2027	2028	
Fylkesdirektør	2 190	2 503	3 953	3 953	3 953	3 953	
Fylkesadvokatkontor	2 608	2 731	2 731	2 731	2 731	2 731	
Sum	4 798	5 234	6 684	6 684	6 684	6 684	

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Budsjett	Rev.budsjett	Økonomiplan				
	2024	2024	2025	2026	2027	2028	
Driftsutgifter							
Lønn	5 784	6 215	7 465	7 465	7 465	7 465	
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	-986	-981	-781	-781	-781	-781	
Overføringsutgifter	50	50	50	50	50	50	
Sum Driftsutgifter	4 848	5 284	6 734	6 734	6 734	6 734	
Driftsinntekter							
Refusjoner	-50	-50	-50	-50	-50	-50	
Sum Driftsinntekter	-50	-50	-50	-50	-50	-50	
Sum	4 798	5 234	6 684	6 684	6 684	6 684	

1C - Fylkeskommunale fellesutgifter

Innledning

Fylkeskommunale fellesutgifter samler utgifter som pensjon, andre sentrale avsetninger, og ulike konsernutgifter for fylkeskommunen som ikke kan allokere til støtte- eller tjenestesektorer på grunn av utgiftenes natur. Samlet netto driftsramme for fylkeskommunale fellesutgifter er 134,7 mill. kr i 2025.

Omtale rammeoversikt

Utgangspunktet for budsjettammen er en videreføring av vedtatt budsjett for 2024.

I konsekvensjusteringer videreføres politiske vedtak fra 2024 som har hatt økonomisk varig virkning. Dette gjelder hovedsakelig budsjettjusteringer vedtatt i forbindelse med tertialrapporteringene og effekter av vedtatt statsbudsjett og revidert nasjonalbudsjett 2024. Tekniske justeringer består av kompensasjon for lønnsoverheng relatert til lønnsoppgjøret for 2024 med virkning i 2025.

Konsekvensjustert budsjettammen er utgangspunktet for foreslåtte endringer i Handlings- og økonomiplan 2025-2028.

Rammeoversikt

Beløp i 1000

Beskrivelse tiltak	Økonomiplan			
	2025	2026	2027	2028
Opprinnelig budsjett	134 707	134 707	134 707	134 707
Sum Tekniske justeringer	5 917	5 917	5 917	5 917
Sum Vedtak forrige periode	-6 426	-5 416	7 342	7 342
Sum Varige budsjettendringer vedtatt i fjor	-98 545	-98 545	-98 545	-98 545
Konsekvensjusteringer	-99 054	-98 045	-85 286	-85 286
Konsekvensjustert ramme	35 653	36 662	49 420	49 420
Endringer i tidligere vedtatte tiltak				
Helårsvirkning av organisasjonstilpasninger	-5 592	-5 592	-5 592	-5 592
Sum Endringer i tidligere vedtatte tiltak	-5 592	-5 592	-5 592	-5 592
Innsparingstiltak				
Endring pensjonsutgifter i henhold til siste prognoser	-6 747	9 600	-6 965	4 942
Sum Innsparingstiltak	-6 747	9 600	-6 965	4 942
Nye tiltak				
Prop. 1 S (2024–2025) Deflatorkompensasjon - lønnsvekst 2025	52 500	52 500	52 500	52 500
Prop. 1 S (2024–2025) Deflatorkompensasjon - prisvekst 2025	41 450	41 450	41 450	41 450
Til disposisjon for Fylkestinget	5 000	0	0	0
Sum Nye tiltak	98 950	93 950	93 950	93 950
Nye tiltak og realendringer	86 611	97 958	81 393	93 300
Ramme 2025-2028	122 263	134 620	130 813	142 720

Endringer i tidligere vedtatte tiltak

Helårsvirkning av organisasjonstilpasninger

Fylkesdirektøren foreslår å omfordele midler fra fylkeskommunale fellesutgifter for tilpasninger av bemanning i den nyetablerte organisasjonsstrukturen. Helårsvirkningen som fordeles i 2025 er oppfølging av vedtak fra 2.tertial i 2024.

Innsparingstiltak

Endring pensjonsutgifter i henhold til siste prognoser

Fylkesdirektøren foreslår å justere sentral post for pensjonsutgifter i henhold til oppdaterte prognoser mottatt fra henholdsvis Kommunal landspensjon (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK).

Nye tiltak

Prop. 1 S (2024–2025) Deflatorkompensasjon - lønnsvekst 2025

Fylkesdirektøren foreslår å sette av 52,5 mill. kr til lønnsvekst basert på forutsetningen i regjeringens forslag til statsbudsjett om en forventet lønnsvekst i 2025 på 4,5 %. Den sentrale avsetningen fordeles etter effektivering av resultatet av årets lønnsforhandlinger i 2025.

Prop. 1 S (2024–2025) Deflatorkompensasjon - prisvekst 2025

Fylkesdirektøren foreslår å sette av 42,4 mill. kr til prisvekst basert på forutsetningen i regjeringens forslag til statsbudsjett om en forventet prisvekst i 2025 på 3,3 %. Fylkesdirektøren har i budsjettforslaget for 2025 vurdert det hensiktsmessig å hensynta dette som en sentral avsetning og vil komme tilbake til fylkestinget med forslag til fordeling til seksjoner i forbindelse med tertialrapporteringene i 2025.

Til disposisjon for Fylkestinget

Fylkesdirektøren foreslår å stille 5,0 mill. kr frie budsjettmidler til disposisjon for fylkestinget.

Sammendrag budsjett

Fellesutgifter

Sentralt område for fylkeskommunale fellesutgifter og sentrale avsetninger. Fellesutgifter utgjør midler til fylkestingets disposisjon, uforutsette utgifter og foreslåtte avsetninger for defaltorkompensasjon for lønns- og prisvekst i henhold til forutsetningene fra Statsbudsjettet.

Pensjon

Sentral avsetning for pensjonsutgiftene utgjør 12,6 mill. kr i 2025, og øker utover økonomiplanperioden. Differansen mellom pensjonsutgiftene i sektorområdene og prognosene fra henholdsvis KLP og SPK per år i økonomiplanen, er hensyntatt på budsjettområdet under fylkeskommunale fellesutgifter.

Driftsbudsjett

Beløp i 1000

Fordeling per seksjon

	Budsjett Rev.budsjett		Økonomiplan			
	2024	2024	2025	2026	2027	2028
Fellesutgifter	128 968	33 561	109 698	104 698	104 698	104 698
Pensjon	5 739	5 739	12 566	29 922	26 115	38 022
Sum	134 707	39 300	122 263	134 620	130 813	142 720

2 - Organisasjon og digital utvikling

Beskrivelse av dagens virksomhet

HR

HR-seksjonen skal bidra til at Telemark fylkeskommune er en effektiv, faglig sterk organisasjon og en attraktiv arbeidsgiver. Seksjonen leder arbeidet med å videreutvikle en positiv og god arbeidsgiverpolitikk, og skape en organisasjon hvor det er godt å være ansatt. Fylkeskommunens verdier er kompetanse, samarbeid og åpenhet.

Arbeidet med å være en god arbeidsgiver innebærer utvikling og implementering av et mottaksprogram for nye medarbeidere og ledere, lederutvikling, kompetanseheving, samt fokus på arbeidsmiljø, møtearenaer og tilrettelegging for sosiale aktiviteter.

HR har ansvar å legge til rette for at alle fasene i arbeidsforholdet blir profesjonelt håndtert; rekruttering, introduksjon av nyansatte, kompetanse- og profesjonsutvikling, medarbeideroppfølging, nærvær og fravær, livsfasetilpasning og tilrettelegging, endring, omstilling og avslutning av arbeidsforholdet. HR legger til rette for organisasjonsutvikling og at ansatte mestrer kravene til endringer og bidrar til at alle ansatte får utbetalt korrekt lønn hver måned.

Seksjonen har ansvar for systematisk samarbeid med bedriftshelsetjenesten, og NAV Arbeidslivssenter, oppfølging av avvik innen helse, miljø og sikkerhet, samt forebyggende og skadebegrensende tiltak i samarbeid med andre sektorer. Seksjonen har ansvar for systematiske samarbeidsmøter med arbeidstakerorganisasjonene og vernetjenesten, samt partenes samarbeid om arbeidsmiljø i arbeidsmiljøutvalg. I tillegg har seksjonen ansvar for budsjett- og koordinering av frikjøp av hovedtillitsvalgte og fylkeshovedverneombud.

Kommunikasjon, arkiv og analyse

Seksjon kommunikasjon, analyse og arkiv bidrar til at Telemark fylkeskommune har kompetente fellestjenester som støtter opp under organisasjonens strategiske mål. Seksjonen har overordnet ansvar for det kommunikasjonsfaglige arbeidet i fylkeskommunen. Det inkluderer systematisk arbeid med omdømme, mediehandling, strategisk kommunikasjon internt og eksternt, visuell profil, drift og utvikling av sosiale medier, nettside og ansattportal. Analyseressursene i seksjonen utarbeider og formidler kunnskap om fylket gjennom statistikk, analyser og kart for å styrke fylkeskommunens rolle som regional samfunnsutvikler. En viktig rolle er også å bidra til at fylkeskommunen jobber mer kunnskapsbasert. Seksjonen leder fylkeskommunens analysenettverk, som fremmer samhandling på tvers av fagområder. Nettverket utarbeider en samlet analyseplan for hele fylkeskommunen.

Gjennom et godt arkiv skal seksjonen bidra til en åpen og transparent fylkeskommune, og sikrer at informasjon er tilgjengelig både i det daglige og for ettertiden. Seksjonen ivaretar det samlede arkivansvaret i fylkeskommunen. Det vil si at seksjonen utfører sentrale arkivtjenester for alle sektorer og virksomheter, utvikler digitale løsninger og bidrar med arkivfaglige råd og veiledning.

Digitale tjenester

Med et utviklings- og virksomhetsfokus skal seksjon digitale tjenester bidra til et ivaretatt brukerperspektiv og at alle fylkeskommunens brukere får tilstrekkelig digital støtte, infrastruktur og trygge digitale tjenester. Seksjonen skal identifisere og løse behov på tvers av fagområder, utvikle innovative løsninger og sikre helhet og sammenheng i utviklingsarbeidet. Samtidig skal seksjonen levere IT-infrastruktur til rundt 60 virksomhetssteder som sikrer en trygg, robust og forutsigbar digital hverdag, med brukerne i fokus. Denne infrastrukturen innebærer alt klientutstyr til ca 10 000 ansatte og elever og til infrastruktur som trådløst nett og lagring. I dette inngår forvaltning av ca. 300 fagsystemer med tilhørende integrasjoner, servere, skytjenester, Microsoft 365, femsifret antall teams for alle ansatte og elever, røntgenmaskiner, teknisk drift av sensorer langs veg og egenutviklede løsninger for å nevne noe.

Seksjonen er inndelt i fire team, hvor tre med ansvar for digital støtte på skole, tannklinikk og Telemarkshuset etter geografi og ett team for teknologi og utvikling som består av tyngre tekniske ressurser, arkitekter og utviklere, mens en gruppe med ressurser er organisert direkte under seksjonsleder og jobber med prosjektmetodikk, innovasjon og informasjonssikkerhet. Seksjonen er stolt av å ha 18 lærlinger og bruker ressurser for å utdanne ungdom i både fag og forberedelser til yrkeslivet. I tillegg til flere ressurser i fagprøvenemda.

Deltagelse på nasjonale og regionalt digitale samarbeid er viktig for at Telemarks behov blir fremmet inn i de felles initiativene som kan gi gevinst for fylkeskommunen.

Utfordringer i planperioden

I budsjettforslaget for 2024 ble det hensyntatt at deler av utgiftene skulle bli finansiert av delingsbudsjettet. I 2025 skal sektoren tilbake til normaldrift og med bakgrunn i det trengs det en styrking av rammen på 3,9 mill. kr for å opprettholde normaldrift etter delingen.

Fylkeskommunen er en av de største arbeidsgiverne i fylket og skal være et attraktivt førstevalg for jobbsøkere. Telemark Fylkeskommune skal være en profesjonell organisasjon som gir muligheter for den enkelte medarbeider. Våre faglig sterke medarbeidere og ledere skal samhandle til det beste for brukerne. HR-seksjonen skal støtte strategisk ledelse og bidra til medvirkning og utvikling.

I 2025 tas det i bruk nytt HR- og økonomisystem for hele organisasjonen. Disse nye systemene skal bidra til mer effektive arbeidsprosesser, gi et bedre grunnlag for beslutninger, og fungere som et enklere verktøy for ledere og medarbeidere i HR-relaterte oppgaver. Implementeringen må sees i sammenheng med kulturbyggingsprosjektet, og det er et uttalt mål å oppnå gevinster i form av bedre prosesser og

datakvalitet, samt digitalisering og effektivisering av arbeidet. Dette initiativet vil også inkludere omfattende lederutvikling og kompetanseheving for både ledere og medarbeidere.

For å lykkes med denne strategien er det avgjørende at HR, sammen med lederne, tilrettelegger for arenaer hvor praksisvurdering, kunnskapsdeling og trening på nye ferdigheter kan finne sted. Godt medarbeiderskap utvikles når arbeidsplassen brukes som en treningsarena, og HR-seksjonen skal støtte lederne i dette arbeidet ved hjelp av metodikk, verktøy og prosesser. Seksjonen sikrer også medarbeidernes rettigheter og arbeidsgivers lovpålagte oppgaver, samt bistår ledere i enkeltsaker og arbeidsmiljøutfordringer.

HR-seksjonen spiller en viktig rolle i korrekt rekruttering, lønnsarbeid og avslutning av arbeidsforhold, samt profesjonell håndtering av omplassering og eventuell overtallighet. Budsjettmessige krav til effektivisering og omstilling vil kreve ekstra ressurser til lederstøtte og lederutvikling. Data fra lønns- og personalsystemene sørger for at ansatte får tilgang til felles- og fagsystemer, samt korrekt lønnsutbetaling for ansatte i både fylkeskommunen og fem tilknyttede selskaper. Disse dataene er også nødvendige for strategiutvikling, nasjonal statistikk og beregning av lønnsutgifter.

I 2025 vil sektoren fortsette arbeidet med å bygge opp for Telemark fylkeskommune. Fokus fremover blir risikovurderinger og øvelser i ulike former. Seksjonen har etablert en HMS-organisering og har ansvar for organisatorisk drift av arbeidsmiljøutvalg, HMS-rutiner og rådgivning innen HMS for ledere og virksomheter. Dette arbeidet vil videreutvikles i det kommende året.

Det finnes mange muligheter for å gjøre organisasjonen mer synlig og skape bedre brukeropplevelser på for eksempel når det gjelder ansattportal, nettside og arkivløsninger. Sektoren har mange ønsker og ambisjoner for seksjon kommunikasjon, arkiv og analyse, utfordringen er å prioritere riktig.

Når det gjelder analysearbeidet er det viktig å prioritere de strategisk riktige analysene. Dette krever tett samarbeid på tvers av hele organisasjonen. Samtidig er det nødvendig å ta i bruk de digitale mulighetene som det stadig blir flere av innen fagfeltet.

En annen utfordring er etterlevelse av den nye digitale strategien for Telemark fylkeskommune (2024), som vil medføre krevende prioriteringer av utviklingsprosjekter. I hele organisasjonen er det et stort behov for digitalisering og utviklingsaktiviteter, for eksempel bruk av KI og språkmodeller som kan gi økt effektivitet i mange av fylkeskommunens tjenesteleveranser. Hugin (<https://hugin.telemarkfylke.no>) er et eksempel på en trygg fylkeskommunal språkrobot for ansatte, elever og politikere som har et stor potensiale, hvor seksjonens utviklingskapasitet setter begrensninger på hvor mange aktiviteter som iverksettes. Her vil smidig porteføljestyling sikrer riktig prioritering og bruk av ressurser.

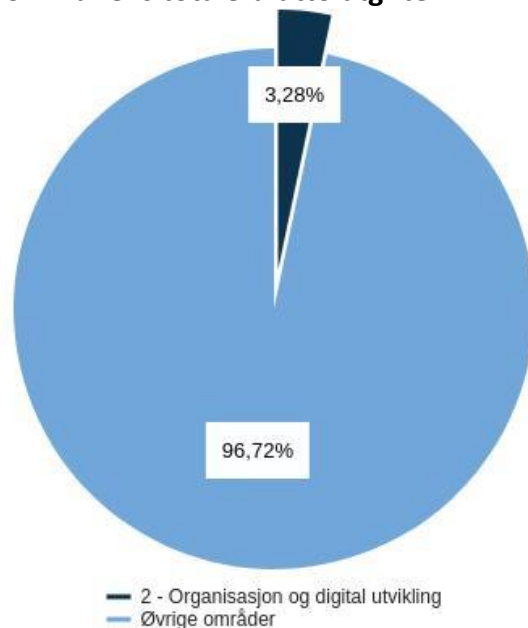
Det er utfordrende å sikre Telemarks behov inn i felles nasjonale og regionale initiativer, deltagelse i relevante arenaer er viktig for å sikre fylkeskommunens interesser og bidra til overordnede gevinster. Seksjonen deltar aktivt på flere ulike nasjonale og regionale arenaer.

Varierende digital kompetanse og modenhet blant ansatte og elever er utfordrende og noen ansatte i digital støtte jobber med daglig. De ansatte sitter tett på brukerne også utenfor Telemarkshuset, noe som gir verdifull virksomhetsforståelse og innsikt slik at brukerne får den digitale støtten de trenger i sin arbeidshverdag.

Den digitale flyttereisen fra Vestfold og Telemark til Telemark har hatt stort fokus i sektoren i 2024 og det vil fremdeles være noe oppgaver knyttet til deling i 2025.

Det er krevende for sektoren å gjennomføre delingsarbeid samtidig med daglig drift, utviklingsarbeid og et stadig mer krevende digitalt sikkerhetsarbeid. Mange av fylkeskommunens gamle digitale løsninger må forvaltes videre, parallelt med at ny organisasjon og løsninger er etablert. Dette gir stort merarbeid og økt lisenskostnad når tre løsninger skal driftes i stedet for én. Påfølgende avviklingsaktivitet og fordeling av data er komplisert og krever bred involvering. Mange millioner dokumenter og annen data skal fordeles mellom to fylker, og nye systemer. Samtidig skal tjenstlig behov, informasjonssikkerhet og personvern ivaretas. Dette arbeidet fortsetter i 2025.

Brutto utgifter i % av fylkeskommunens totale brutto utgifter



Omtale rammeoversikt

Utgangspunktet for budsjetttrammen er en videreføring av vedtatt budsjett for 2024.

I konsekvensjusteringer videreføres politiske vedtak fra 2024 som har hatt økonomisk varig virkning. Dette gjelder hovedsakelig budsjettjusteringer vedtatt i forbindelse med tertialrapporteringene og effekter av vedtatt statsbudsjett og revidert nasjonalbudsjett 2024. Tekniske justeringer består av kompensasjon for lønnsoverheng relatert til lønnsoppgjøret for 2024 med virkning i 2025.

Konsekvensjustert budsjetttramme er utgangspunktet før foreslåtte endringer i Handlings- og økonomiplan 2025-2028.

Rammeoversikt

Beløp i 1000

Beskrivelse tiltak	Økonomiplan			
	2025	2026	2027	2028
Opprinnelig budsjett	107 738	107 738	107 738	107 738
Sum Tekniske justeringer	574	574	574	574
Sum Varige budsjettendringer vedtatt i fjor	6 498	6 498	6 498	6 498
Konsekvensjusteringer	7 073	7 073	7 073	7 073
Konsekvensjustert ramme	114 811	114 811	114 811	114 811
Endringer i tidligere vedtatte tiltak				
Helårsvirkning av organisasjonstilpasninger	862	862	862	862
Sum Endringer i tidligere vedtatte tiltak	862	862	862	862
Innsparingstiltak				

Beskrivelse tiltak	Økonomiplan			
	2025	2026	2027	2028
Optimalisering av programporteføljen	-800	-800	-800	-800
Realisering av gevinst ved innføring av nytt økonomi og HR system	-800	-1 500	-1 500	-1 500
Redusere frikjøp hovedtillitsvalgte	-475	-1 139	-1 139	-1 139
Redusert bruk av overtid	-190	-190	-190	-190
Reduserte tiltak for synlighet i media og sosiale media	-700	-700	-700	-700
Sum Innsparingstiltak	-2 965	-4 329	-4 329	-4 329
Nye tiltak				
Konsekvens av deling - økt budsjettramme	3 995	3 995	3 995	3 995
Nytt HR- og økonomisystem - utvidet systemløsning	2 490	2 490	2 490	2 490
Økt KS-kontingent	714	714	714	714
Sum Nye tiltak	7 199	7 199	7 199	7 199
Nye tiltak og realendringer	5 096	3 732	3 732	3 732
Ramme 2025-2028	119 907	118 543	118 543	118 543

Endringer i tidligere vedtatte tiltak

Helårsvirkning av organisasjonstilpasninger

Fylkesdirektøren foreslår å omfordele midler fra fylkeskommunale fellesutgifter for tilpasninger av bemanning i den nyetablerte organisasjonsstrukturen. Helårsvirkningen som fordeles i 2025 er oppfølging av vedtak fra 2.tertial i 2024.

Innsparingstiltak

Optimalisering av programporteføljen

Seksjonen ser på optimalisering av eksisterende programportefølje, og en gjennomgang på programvarer med lik funksjonaliteten som kan utnyttes bedre og vurdere om antall lisenser for ulike programvare kan reduseres. Fylkesdirektøren foreslår å redusere budsjettrammen med 0,8 mill. kr.

Realisering av gevinst ved innføring av nytt økonomi og HR system

1. januar 2025 vil et nytt økonomi- og HR-system bli implementert i Telemark. Det nye systemet er basert på moderne teknologi og benytter kunstig intelligens, noe som vil muliggjøre betydelige forbedringer og automatisering av mange prosesser. Vi har iverksatt et strukturert oppfølgingsprogram for å sikre at de forventede gevinstene realiseres. Dette arbeidet vil fortsette, med mål om å oppnå full realisering allerede i andre halvår 2025.

Fylkesdirektøren foreslår derfor å redusere budsjettrammen med 0,8 mill. kr fra 2025 og 1,5 mill. kr fra 2026.

Redusere frikjøp hovedtillitsvalgte

Fylkesdirektøren foreslår en gjennomgang av ressursene vi bruker på frikjøp av tillitsvalgte.

Redusert bruk av overtid

Fylkesdirektøren jobber med å effektivisere arbeidsprosesser som vil redusere bruk av overtid og foreslår derfor å redusere budsjettrammen med 0,2 mill. kr.

Reduserte tiltak for synlighet i media og sosiale media

Det er laget en kommunikasjonsstrategi som vektlegger synlighet av Telemark fylkeskommune i media og sosiale media. Noen av tiltakene her er blant annet omdømme undersøkelse for å få bedre innsikt i hvordan vi kan treffe bruker på en bedre måte. SOme I Supermetrcis er et system som gjør det mulig å samle data fra SoMe og få oversikt over utvikling over tid. Ved å redusere denne aktiviteten vil vi redusere utgifter, men også begrense noe rekkevidde mot innbyggere. Fylkesdirektøren foreslår å redusere budsjettrammen med 0,7 mill. kr.

Nye tiltak

Konsekvens av deling - økt budsjettramme

I 2024 hadde sektoren utgifter knyttet til delingen av fylkeskommunene som ble finansiert av delingsbudsjettet som frigjorde midler i sektoren. I 2025 vil sektoren gå tilbake til normaldrift og rammen korrigeres for å dekke reelle utgifter. Fylkesdirektøren foreslår å øke budsjettrammen med 4,0 mill. kr.

Nytt HR- og økonomisystem - utvidet systemløsning

Fylkesdirektøren foreslår å øke rammen med 2,5 mill. kr til drift av nytt HR- og økonomisystem, som også inkluderer nye moduler og funksjonalitet. Det har lenge vært behov for et system for bedre autorisasjon og lisensoversikt over ansatte, samt verktøy for kompetanse. Med nytt system har vi også anskaffet systemstøtte som gir analysefunksjonalitet og statistikk på et annet nivå enn tidligere.

Økt KS-kontingent

Kommunenes sentralforbund øker sin kontingent for Telemark fylkeskommune. Fylkesdirektøren foreslår å øke budsjettrammen med 0,7 mill. kr.

Sammendrag budsjett

Fylkessjef for Organisasjon og digital utvikling

Budsjettrammen består hovedsakelig av lønns- og personalkostnader. For 2025 har seksjonen en foreslått netto driftsramme på 2,1 mill. kr.

HR

Budsjettet til seksjonen dekker lønns- og personalkostnader. I tillegg skal budsjettet dekke utgifter til KS kontingent, personalforsikringer samt lisenser til nytt HR og økonomisystem.

Fylkesdirektøren har i forslag til budsjett for 2025 innarbeidet økonomiske tiltak for å tilpasse driftsnivået, for å sikre en bærekraftig økonomisk utvikling i fylkeskommunen. Seksjonens budsjettramme er med dette foreslått styrket med 2,2 mill. kr. For 2025 har seksjonen en foreslått netto driftsramme på 37,3 mill. kr.

Kommunikasjon, arkiv og analyse

Budsjettet til seksjonen dekker blant annet lønns- og personalkostnader, samt lisenskostnader til Public 360.

Fylkesdirektøren har i forslag til budsjett for 2025 innarbeidet økonomiske tiltak for å tilpasse driftsnivået, for å sikre en bærekraftig økonomisk utvikling i fylkeskommunen. Seksjonens budsjettramme er med dette foreslått styrket med 3,3 mill. kr. For 2025 har seksjonen en foreslått netto driftsramme på 20,7 mill. kr.

Digitale tjenester

Budsjettet til seksjonen dekker blant annet lønns- og personalkostnader, samt lisenser til fylkeskommunens fellessystemer som Microsoft 365 og SaaS som blant annet dekker geodata, netaxept, idporten osv.

Fylkesdirektøren har i forslag til budsjett for 2025 innarbeidet økonomiske tiltak for å tilpasse driftsnivået, for å sikre en bærekraftig økonomisk utvikling i fylkeskommunen. Seksjonens budsjettramme er med dette foreslått redusert med 0,4 mill. kr. For 2025 har seksjonen en foreslått netto driftsramme på 59,7 mill. kr.

Driftsbudsjett

Beløp i 1000

Fordeling per seksjon

	Budsjett Rev.budsjett		Økonomiplan			
	2024	2024	2025	2026	2027	2028
Fylkessjef for Organisasjon og digital utvikling	1 793	2 110	2 110	2 110	2 110	2 110
HR	32 307	33 231	37 306	35 942	35 942	35 942
Kommunikasjon, arkiv og analyse	15 912	21 369	20 762	20 762	20 762	20 762
Digitale tjenester	57 726	55 374	59 728	59 728	59 728	59 728
Sum	107 738	112 084	119 907	118 543	118 543	118 543

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Budsjett Rev.budsjett		Økonomiplan			
	2024	2024	2025	2026	2027	2028
Driftsutgifter						
Lønn	83 336	86 594	90 183	90 183	90 183	90 183
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	24 872	25 960	30 194	28 830	28 830	28 830
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	800	800	800	800	800	800
Overføringsutgifter	7 768	9 168	7 768	7 768	7 768	7 768
Sum Driftsutgifter	116 776	122 522	128 945	127 581	127 581	127 581
Driftsinntekter						
Refusjoner	-9 038	-10 438	-9 038	-9 038	-9 038	-9 038
Sum Driftsinntekter	-9 038	-10 438	-9 038	-9 038	-9 038	-9 038
Sum	107 738	112 084	119 907	118 543	118 543	118 543

Måltabell

Hovedmål	Delmål	Indikator	Siste måling 2023	Mål 2025	Mål 2028
Telemark fylkeskommune er en inkluderende og samarbeidende organisasjon	Vi er en positiv og utviklende arbeidsplass hvor det er godt å være ansatt				
	Vi jobber systematisk for høy tilstedeværelse	Sykefravær under 5 %	0,0 %	95,0 %	95,0 %
	Vi skal bidra til at tjenestene våre har et godt omdømme og er lett synlige				
Telemark fylkeskommune er en utviklende og nytenkende organisasjon som har helhet for innbyggerne i fokus	Vi bidrar til at ansatte og elever har tilgang til digitale verktøy og systemer	Nedetid	0	0	0
	Vi støtter digital tjenesteutvikling med bruker i sentrum				
	Vi utarbeider analyse og kart for beslutningsgrunnlag internt og eksternt	Antall analyseoppdrag utført i vedtatt analyseplan	0	0	0

Hovedmål	Delmål	Indikator	Siste måling 2023	Mål 2025	Mål 2028
Telemark fylkeskommune har en bærekraftig økonomisk utvikling	Fylkeskommunens tjenesteområder oppfyller samfunnsoppdraget innenfor vedtatt netto budsjetttramme	Netto driftsramme avviker mindre enn 0,2 % mot vedtatt budsjett	0,0 %	0,2 %	0,2 %
	Telemark fylkeskommune styrer i henhold til finansielle måltall vedtatt av fylkestinget				
	Vi bidrar til forsvarlig informasjonssikkerhet	Agregeringstid	0	0	0
	Vi bidrar til utviklingsorientert dokumentforvaltning med innebygd arkiv	Antall avsluttede systemer tilgjengelig med arkiv	0	0	0
		Antall prosesser og dokumenttyper digitalisert for arkiv	0	0	0

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

	Samlede prosjektbeløp Godkj.vedtak	Økonomiplan					Sum Økonomiplan 2025-28
		2025	2026	2027	2028		
Investeringsprosjekter							
Investering IT	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000		20 000
Sum investeringsprosjekter	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000		20 000

Investering IT

Det er satt av 5,0 mill. kr til årlige investeringer i IT-løsninger. Det skal dekke behovene for oppgradering av IT-infrastruktur og IT-systemer, sikre stabile og kraftige løsninger tilpasset dagens og fremtidens behov, og ikke minst løsninger som skal ivareta nødvendig digital sikkerhet.

3 - Økonomi og virksomhetsstyring

Beskrivelse av dagens virksomhet

Økonomi

Seksjonen tilrettelegger for god økonomisk styring av fylkeskommunen. Dette innebærer at seksjonen jobber med å oppnå god regnskapsforvaltning, samt tar ansvar for økonomisk planlegging, oppfølging og rapportering til politisk nivå. Seksjonen jobber i tett samarbeid med fylkeskommunens ledergruppe og andre medarbeidere i organisasjonen. Seksjonen leverer regnskap- og budsjettjenester via tjenesteavtaler til ni eksterne selskaper som f.eks. Telemarkskanalen FKF, Novari AS. Fagskolen Vestfold og Telemark og Vestfold og Telemark revisjon AS. I tillegg har seksjonen ansvaret for finansforvaltning av fylkeskommunens likviditet og gjeld.

Eiendom

Seksjonen har et særskilt ansvar for hele eiendomsforvaltningen i fylkeskommunen. Dette innebærer forvaltning, vedlikehold, investeringer, utvikling og rehabilitering av alle fylkeskommunale bygg og skolebygg. I tillegg har seksjonen ansvaret for drift, kantine og renhold av Telemarkshuset. Seksjonen har også ansvar for fylkeskommunens ansvar- og skadeforsikringer og bidrar med faglig støtte og organisering av renhold på alle virksomheter.

Styring

Seksjon styring er sammensatt av flere ulike fagfelt som alle er viktige for en god virksomhetsstyring. Fagområdene er helhetlig virksomhetsstyring og internkontroll, anskaffelser, eierstyring og politisk støtte. Politisk støtte er lagt til seksjonen i eget team med teamleder som er ansvarlig for gjennomføringen av folkevalgte møter og strategisk rådgivning til politisk ledelse.

Utfordringer i planperioden

Sektor Økonomi og virksomhetsstyring skal legge til rette for at Telemark fylkeskommune har en bærekraftig økonomisk utvikling. Vedtatt finansielle måltall skal hjelpe oss med å oppnå dette. Den nye fylkeskommunen har utfordringer med å levere tjenester på dagens nivå innenfor de driftsrammene som er til disposisjon. Det er behov for å prioritere strengt både i samband med personal ressurser, behov i tjenesteproduksjonen og tildeling av midler til eksterne aktører. Også investeringsnivået må begrenses for at ikke gjeldsnivå skal øke ut over dagens nivå.

Nytt HR- og økonomistyringssystem gir oss mulighet til å ta i bruk ny digital funksjonalitet som på sikt kan bidra til færre manuelle prosesser knyttet til økonomiforvaltningen både i sentral stab og ute i virksomhetene. Større fokus på e-handel og flere rammeavtaler skal også bidra her. Seksjon økonomi fortsetter arbeidet med å videreutvikle rutiner og reglementer samt å drive opplæring på økonomiområdene for fylkeskommunen. Gjennom arbeidet med arbeidsstrømmer for økonomiforvaltningen jobbes det med grensesnittet for ansvar og arbeidsoppgaver mellom seksjon økonomi og sektorer, seksjoner og virksomheter.

Seksjon styring bidrar med lovpålagte støtte-prosesser i samband med anskaffelser, eierskap og internkontroll og virksomhetsstyring. Politisk støtte er lagt til seksjonen i et eget team med teamleder som er ansvarlig for gjennomføringen av folkevalgte møter og strategisk rådgivning til politisk ledelse. Seksjonen opplever at behovet for bistand er større enn våre ansatte kan levere av tjenester. Gjennom arbeidet med "arbeidsstrømmer" jobbes det derfor med grensesnitt for ansvar og arbeidsoppgaver mellom seksjon styring andre sektorer/seksjoner/virksomheter for anskaffelser og internkontroll. Som et ledd i klargjøring av grensesnittet, har ansatte på sektorer/seksjoner/virksomheter fått myndighet til å gjennomføre del I anskaffelser (inntil 1,3 mill. kr). Anskaffelsesenheten planlegger opplæring av ansatte som kan gjennomføre del I anskaffelser og foretar avrop på rammeavtaler.

Det er etablert flere interne nettverk som forventer å gi økt kompetanseheving for organisasjonen. Intern administrativ eierskapsgruppe ivaretar overordnet samordning av saksbehandlere, kompetanseheving, folkevalgtprogram med fokus på eierskapsoppfølging med mer. Tverrsektoriell arbeidsgruppe for internkontroll bidrar til å utvikle internkontroll som helhet, herunder utvikle og samordne maler, metoder, modeller, prosesser og rutiner slik at organisasjonen får en enhetlig og helhetlig forståelse og etterlevelse av internkontrollen. Det er etablert et arbeidsnettverk for anskaffelsesrådgivere fra anskaffelsesenheten og samferdsel og det planlegges etablert et brukerforum for ansatte som bl.a. gjennomfører del I anskaffelser og foretar avrop på rammeavtaler.

Seksjon eiendom ivaretar fortløpende verdibevarende vedlikehold av de fylkeskommunale formålsbyggene og gir støtte til virksomhetene i driftsoppgaver. Byggdrifere og renholdspersonell er organisatorisk lagt inn under virksomhetene, med unntak av administrasjonsbyggene. Organisering av drift og vedlikeholdspersonalet vil bli nærmere utredet i samband med arbeidet med en Eiendomsstrategi for Telemark fylkeskommune. Enkelte skoler har behov for utvikling og oppgradering. Prioritering og nærmere avveining vil bli lagt frem i egen skoleutredningssak parallelt med Handlings- og økonomiplanen.

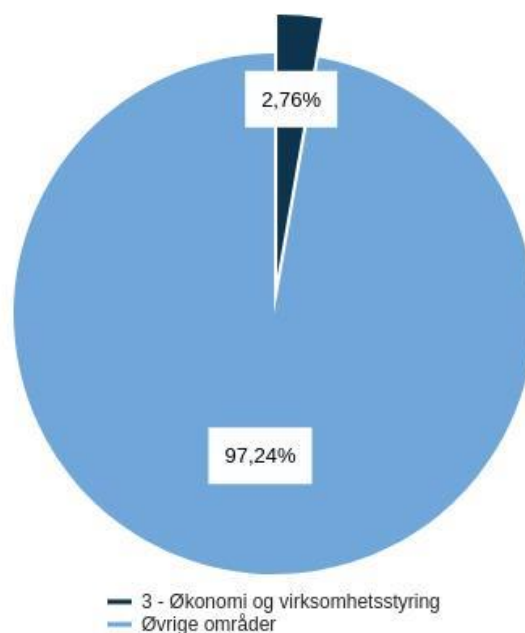
Gjennom prosjektet “Eiendomsstrategi for Telemark fylkeskommune” ønsker fylkeskommunen å utvikle en helhetlig strategi som vil bidra til å styrke organisasjonens verdiskapning og effektivitet. Ved å ha en tydelig strategi på plass kan muligheter for kostnadsbesparelser identifiseres, utnyttelse av eksisterende eiendommer optimaliseres, en mer riktig og effektiv bruk av ressurser og fremtidige behov og investeringer planlegges bedre. Strategien skal utarbeide årshjul som styrer aktiviteter og sikrer faste rapporteringspunkter til administrasjon og til politisk nivå.

Eiendomsforvaltningen ivaretar fylkeskommunenes klima og miljøambisjoner. Solcelleanlegg er utbygd på de fleste virksomheter og fylkeskommunen produserer og selger overskuddsenergi. Ved nybygg stilles strenge krav til miljø og klima. I dag mangler seksjonen fagkompetanse på bærekraft og oppfølging av klima- og miljøambisjonene i Telemarksplanen.

Det er kantinedrift ved flere av fylkeskommunens virksomheter. Her tilbys vegetarmat, samt at dagens varmmat selges til redusert pris etter at kantinen er stengt, for å redusere matsvinn.

I samband med drift av Telemarkshuset jobbes det kontinuerlig med å optimalisere bruken av bemanningen. Nye løsninger for resepsjon og sentralbord samt økt samarbeid med virksomhetene ute på de administrative områdene vurderes fortløpende.

Brutto utgifter i % av fylkeskommunens totale brutto utgifter



Omtale rammeoversikt

Utgangspunktet for budsjetttrammen er en videreføring av vedtatt budsjett for 2024.

I konsekvensjusteringer videreføres politiske vedtak fra 2024 som har hatt økonomisk varig virkning. Dette gjelder hovedsakelig budsjettjusteringer vedtatt i forbindelse med tertialrapporteringene og effekter av vedtatt statsbudsjett og revidert nasjonalbudsjett 2024. Tekniske justeringer består av kompensasjon for lønnsoverheng relatert til lønnsoppgjøret for 2024 med virkning i 2025.

Konsekvensjustert budsjetttramme er utgangspunktet for foreslåtte endringer i Handlings- og økonomiplan 2025-2028.

Rammeoversikt

Beløp i 1000

Beskrivelse tiltak	Økonomiplan			
	2025	2026	2027	2028
Opprinnelig budsjett	92 090	92 090	92 090	92 090
Sum Tekniske justeringer	204	204	204	204
Sum Varige budsjettendringer vedtatt i fjor	3 783	3 783	3 783	3 783
Konsekvensjusteringer	3 987	3 987	3 987	3 987
Konsekvensjustert ramme	96 076	96 076	96 076	96 076
Endringer i tidligere vedtatte tiltak				
Helårsvirkning av organisasjonstilpasninger	1 404	1 404	1 404	1 404
Sum Endringer i tidligere vedtatte tiltak	1 404	1 404	1 404	1 404
Innsparingstiltak				
Justert lønnsbudsjett politisk støtte	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Nytt HR- og økonomisystem - realisering av gevinst	0	-1 000	-1 000	-1 000
Nytt HR- og økonomisystem - reduserte lisenskostnader	-50	-400	-400	-400
Oppsigelse av medlemskap i LUP	-250	-250	-250	-250
Organisasjonstilpasninger	0	-1 400	-1 400	-1 400
Reduksjon i bruk av konsulenttenester	-180	-180	-180	-180
Redusert lønnsbudsjett seksjon Eiendom	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Reduserte driftskostnader ved salg av eiendom	0	-1 000	-1 000	-1 000
Regulering av vedlikeholdsbudsjettet	-3 000	0	0	0
Sum Innsparingstiltak	-5 480	-6 230	-6 230	-6 230
Nye tiltak				
Bistand til utarbeidelse av Eiendomsstrategi	500	0	0	0
Egenandel Klimarådgiver	250	0	0	0
Inntektsøkning Administrative støttetjenester til eksterne selskaper	-800	-800	-800	-800
Midler til bruk av eksternt bistand til anskaffelser	500	500	500	500
Sum Nye tiltak	450	-300	-300	-300
Nye tiltak og realendringer	-3 626	-5 126	-5 126	-5 126
Ramme 2025-2028	92 451	90 951	90 951	90 951

Endringer i tidligere vedtatte tiltak

Helårsvirkning av organisasjonstilpasninger

Fylkesdirektøren foreslår å omfordele midler fra fylkeskommunale fellesutgifter for tilpasninger av bemanning i den nyetablerte organisasjonsstrukturen. Helårsvirkningen som fordeles i 2025 er oppfølging av vedtak fra 2.tertial i 2024.

Innsparingstiltak

Justert lønnsbudsjett politisk støtte

Fylkesdirektøren foreslår å redusere budsjettrammen med 1,0 mill. kr da en ansatt er overført til en annen seksjon og stillingen ikke vil bli erstattet.

Nytt HR- og økonomisystem - realisering av gevinst

Ved å ta i bruk nytt HR- og økonomisystem ser seksjonen for seg at det vil realisere en gevinst på eksisterende arbeidsprosesser og skape nye effektive prosesser både i stab og på tjenesteområdene.

Fylkesdirektøren foreslår å redusere rammen med 1,0 mill. kr.

Nytt HR- og økonomisystem - reduserte lisenskostnader

Fylkesdirektøren foreslår å redusere lisenskostnader som følge av nytt HR- og økonomisystem.

Oppsigelse av medlemskap i LUP

Fylkeskommunen har sagt opp medlemskap i LUP, og satser heller på å ansette en egen klimarådgiver. Omprioriteringen vil gi en forventet effekt knyttet til klima og miljø i offentlige anskaffelser.

Fylkesdirektøren foreslår derfor å redusere budsjettrammen med 0,3 mill. kr.

Organisasjonstilspasninger

I seksjon eiendom jobbes det kontinuerlig med å optimalisere bruken av bemanningen og fylkesdirektøren foreslår derfor å redusere budsjettrammen med 1,4 mill. kr fra 2026.

Reduksjon i bruk av konsulentttjenester

Fylkesdirektøren foreslår å redusere bruk av konsulentttjenester.

Redusert lønnsbudsjett seksjon Eiendom

Eiendomsseksjonen rekrutterer ikke en ny rådgiver etter en oppsigelse, da ressursbehovet for prosjektleder løses ved innleie av ekstern prosjektleder i de store investeringsprosjektene etter behov. nå først for Porsgrunn vgs.

Fylkesdirektøren foreslår å redusere lønnsbudsjettet med 1,0 mill. kr.

Reduserte driftskostnader ved salg av eiendom

Ved salg av Croftholmen og Seljord vgs vil det føre til reduserte driftskostnadene med ca 1,0 mill. kr. Fylkesdirektøren foreslår derfor å redusere budsjettrammen.

Regulering av vedlikeholdsbudsjettet

Fylkesdirektøren foreslår å redusere vedlikeholdsmidlene til skolebygg fra 20 mill. kr til 17 mill. kr. Det har tidligere ikke blitt justert for lønns- og prisstigning slik at dagens nivå ligger under det som kreves. Med en ytterligere reduksjon av vedlikeholdsmidlene vil etterslepet øke, som på sikt vil føre til en økning i investeringsbehov for å opprettholde funksjonalitet og forskriftskrav.

Nye tiltak

Bistand til utarbeidelse av Eiendomsstrategi

Fagansvarlig forvaltning i eiendomsseksjonen må fristilles til rollen som prosjektleder for arbeidet med eiendomsstrategi. Det må skaffes vikar for å håndtere oppgaver i forvaltning for den perioden prosjektet pågår. Derfor må det engasjeres vikar. Lengde er usikkert frem til prosjektplan er utarbeidet, men legger inn hele 2025 som utgangspunkt.

Egenandel Klimarådgiver

Fylkeskommunen har fått tilskudd fra staten for å ansette en klimarådgiver. Tildeling av tilskudd gjelder ut 2025, og fylkeskommunen har allerede fått tilskudd for 2024. Staten dekker lønnsmidler tilsvarende 60 % stilling. Fylkeskommunen må selv dekke 40 % stilling. Seksjon styring skal i 2025 dekke 20 % lønn og seksjon Klima, næring og innovasjon skal dekke de resterende 20 %. Det ble ansatt en klimarådgiver, og vedkommende har sagt opp. Det skal nå ansettes en ny klimarådgiver ut prosjektperioden (2025). Vedkommende skal bl.a. jobbe med informasjonsarbeid mot kommuner og fylkeskommunen og krav og kriterier for klima og miljøvennlige anskaffelser. Lønnsmidler fra seksjon styring finansieres ved oppsigelse av medlemsskap i LUP.

Fylkesdirektøren foreslår å øke budsjettrammen med 0,3 mill. kr i 2025.

Midler til bruk av ekstern bistand til anskaffelser

Fylkeskommunen kjøper ekstern konsulentbistand via rammeavtale for å gjennomføre kompliserte anskaffelser eller for å ta oppdrag som haster og som f.eks. ikke er satt opp på Innkjøpsplanen. Det jobbes kontinuerlig med å få på plass flere rammeavtaler. Flere rammeavtaler vil effektivisere arbeidet for tjenesteområdene.

Fylkesdirektøren foreslår derfor å øke budsjettrammen med 0,3 mill. kr.

Sammendrag budsjett

Fylkessjef for Økonomi og virksomhetsstyring

Budsjettrammen består hovedsakelig av lønns- og personalkostnader. For 2025 har seksjonen en foreslått netto driftsramme på 1,9 mill. kr.

Økonomi

Seksjonens driftsbudsjett dekker blant annet lønns- og personalkostnader og lisenser for fagsystemene Xledger og Framsikt. Fylkesdirektøren har i forslag til budsjett for 2025 innarbeidet økonomiske tiltak for å tilpasse driftsnivået, for å sikre en bærekraftig økonomisk utvikling i fylkeskommunen. Seksjonens budsjettramme er med dette foreslått redusert med 0,2 mill. kr. For 2025 har seksjonen en foreslått netto driftsramme på 17,5 mill. kr.

Eiendom

Budsjettet for eiendomsseksjonen dekker lønns- og personalkostnader samt utgifter til vedlikehold på de videregående skolene, fylkeshuset, fylkessenteret i Seljord, kantinedrift i fylkeshuset, leie og drift av tjenestebiler og serviceavtaler. Inkludert er utgifter til strøm og husleie i fylkeshuset, skade- og ansvarsforsikringer, kommunale avgifter for fylkeskommunale virksomheter, samt utstyr til- og kompetanseheving for renholdere ved virksomhetene.

Fylkesdirektøren har i forslag til budsjett for 2025 innarbeidet økonomiske tiltak for å tilpasse driftsnivået, for å sikre en bærekraftig økonomisk utvikling i fylkeskommunen. Seksjonens budsjettramme er med dette foreslått redusert med 4,3 mill. kr. For 2025 har seksjonen en foreslått netto driftsramme på 58,7 mill. kr.

I forbindelse med setningsskader på Skogmo videregående skole, se prosjekt i investeringsbudsjettet, må det settes opp brakker til midlertidige skolelokaler. Dette er ikke inkludert i budsjettrammen til seksjonen for 2025, administrasjonen vil komme tilbake med detaljert behov i samband med rapportering etter 1. tertial 2025.

Styring

Budsjettet for seksjon styring dekker lønns- og personalkostnader samt lisenser for felles systemer for internkontroll, anskaffelser og gjennomføring av møter i folkevalgte organer.

Fylkesdirektøren har i forslag til budsjett for 2025 innarbeidet økonomiske tiltak for å tilpasse driftsnivået, for å sikre en bærekraftig økonomisk utvikling i fylkeskommunen. Seksjonens budsjettramme er med dette foreslått styrket med 0,9 mill. kr. For 2025 har seksjonen en foreslått netto driftsramme på 14,3 mill. kr.

Driftsbudsjett

Beløp i 1000

Fordeling per seksjon

Handlings- og økonomiplan for 2025-2028

	Budsjett	Rev.budsjett	Økonomiplan			
	2024	2024	2025	2026	2027	2028
Fylkessjef for Økonomi og virksomhetsstyring	1 793	1 930	1 930	1 930	1 930	1 930
Økonomi	18 050	17 675	17 467	16 117	16 117	16 117
Eiendom	61 474	62 839	58 692	58 792	58 792	58 792
Styring	10 773	12 491	14 360	14 110	14 110	14 110
Sum	92 090	94 935	92 451	90 951	90 951	90 951

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Budsjett	Rev.budsjett	Økonomiplan			
	2024	2024	2025	2026	2027	2028
Driftsutgifter						
Lønn	49 095	50 751	54 430	53 680	53 680	53 680
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	47 782	49 372	42 808	42 058	42 058	42 058
Overføringsutgifter	11 166	12 386	11 166	11 166	11 166	11 166
Sum Driftsutgifter	108 044	112 509	108 405	106 905	106 905	106 905
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-3 520	-3 520	-3 520	-3 520	-3 520	-3 520
Refusjoner	-12 434	-14 054	-12 434	-12 434	-12 434	-12 434
Sum Driftsinntekter	-15 954	-17 574	-15 954	-15 954	-15 954	-15 954
Sum	92 090	94 935	92 451	90 951	90 951	90 951

Måltabell

Hovedmål	Delmål	Indikator	Siste måling 2023	Mål 2025	Mål 2028
Telemark fylkeskommune er en inkluderende og samarbeidende organisasjon	Vi bidra til samarbeid på tvers av sektorer og seksjoner for å levere samfunnsoppdraget				
	Vi er en positiv og utviklende arbeidsplass hvor det er godt å være ansatt				
	Vi skal bidra til at tjenestene våre har et godt omdømme og er lett synlige				
Telemark fylkeskommune er en utviklende og nytenkende organisasjon som har helhet for innbyggerne i fokus	Framsikt skal etableres og videreutvikles som organisasjonens helhetlige virksomhetsstyringssystem.	Antall planer etablert/under etablering i Framsikt	0	3	5
		Implementere og rulle ut flere moduler fra Framsikt	0	1	1
	Nytt ERP system skal effektivisere og automatisere arbeidsprosesser innen fakturabehandling, e-handel, lønn og kontroll	50% av alle innkjøp handles enten via kataloger eller som frittekstordre	0,0 %	10,0 %	50,0 %
		Automatisering av fakturavolumet. 90% direkte flyt til betaling.	0,0 %	30,0 %	90,0 %
Telemark fylkeskommune har en bærekraftig økonomisk utvikling	Forsvarlig eiendomsforvaltning som bevarer byggenes verdi				
	Fylkeskommunens tjenesteområder oppfyller samfunnsoppdraget innenfor vedtatt netto budsjettramme	Netto driftsramme avviker mindre enn 0,2 % mot vedtatt budsjett	0,0 %	0,2 %	0,2 %

Hovedmål	Delmål	Indikator	Siste måling 2023	Mål 2025	Mål 2028
	Telemark fylkeskommune styrer i henhold til finansielle måltall vedtatt av fylkestinget	Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter	0,0 %	10,0 %	10,0 %
		Landsiktig gjeld i prosent av brutto driftsinntekter	0,0 %	80,0 %	80,0 %

Investeringer

Investeringsrammen for Økonomi og virksomhetsstyring utgjør tilsammen 314,0 mill. kr i hele økonomiplanperioden. Alle pågående prosjekter er listet opp i tabellen under.

Fylkesdirektøren foreslår to nye investeringsprosjekter i 2025, Nome vgs., avdeling Søve, forprosjekt verkstedhall og adm. bygg og Skogmo vgs. stabilisering av grunnforhold og ombygging av arealer til helsefag. Det foreslås ingen endring i total prosjektramme på de øvrige prosjektene.

Tabellen under viser vedtatt total prosjektramme som gjelder for hele prosjektets levetid og forslag til årsbudsjett i planperioden.

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

	Samlede prosjektbeløp	Økonomiplan				Sum Økonomiplan
	Godkj.vedtak	2025	2026	2027	2028	2025-28
Investeringsprosjekter						
Investering bygg	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	60 000
Nome vgs, avd Søve, forprosjekt verkstedhall og adm. bygg	8 000	8 000	0	0	0	8 000
Oppgradering av ventilasjonsanlegg i skolebygg	20 000	0	0	10 000	10 000	20 000
Samlokalisering av Porsgrunn videregående skole	212 000	5 000	75 000	80 000	36 000	196 000
Skogmo vgs, Stabilisering av grunnforhold og ombygging av arealer til helsefag	10 000	7 000	3 000	0	0	10 000
Sum investeringsprosjekter	265 000	35 000	93 000	105 000	61 000	294 000

Investering bygg

Investeringsrammen benyttes til å dekke oppgradering og nødvendige ombygginger som ikke er vedlikehold og drift. I 2024 er investeringsrammen 15,0 mill. kr.

Nome vgs, avd Søve, forprosjekt verkstedhall og adm. bygg

Det foreslås å starte et forprosjekt for verkstedhall, kaldt lager og administrasjonbygg med klasserom på Nome vgs. avd. Søve i 2025. Foreløpig kostnadsestimat for forprosjektet foreslås satt til 8,0 mill. kr i 2025. Det vises for øvrig til egen politisk sak, Videregående opplæring i 2025.

Oppgradering av ventilasjonsanlegg i skolebygg

Tilstandskartleggingen av bygg fra 2022 viser en gjennomsnittlig tilstandsgrad, TG, på 2,1 for ventilasjonsanleggene. Tilstandsgrad 2 eller mer er definert som vesentlig avvik og utbedringer bør gjøres innen rimelig tid.

Telemark fylkeskommune har 87 ventilasjonsanlegg, hvorav 28 stk har tilstandsgrad 2 eller dårligere og bør skiftes innen rimelig tid.

Erfaringsmessig vil utskifting av gamle ventilasjonsaggregater gi en reduksjon på 20-40 % i forbrukt energi. Nye aggregater er direktedrevet slik at det også vil bidra til å senke energipeak når de starter. Parallelt med utskifting av aggregat bør kanalnettet oppgraderes. Ved flere skoler har vi avvik på mengde luft i forhold til forskriftskravet.

Det foreslås derfor et prosjekt for å oppgradere ventilasjonsanlegg med kr 10,0 mill. kr i 2027 og 10,0 mill. kr i 2028.

Samlokalisering av Porsgrunn videregående skole

Vedtatt total budsjettramme for prosjektet Samlokalisering av Porsgrunn videregående skole er på 212,0 mill. kr.

Prosjektet har fått innvilget alle tre dispensasjonene fra reguleringsplanen. Det gjenstår kun å få svar på løsning for å svare ut kravene som er stilt til dispensasjonen fra parkeringsbestemmelsene. Prosjektet skal utvikles og gjennomføres i samspill med entreprenør og brukerne (skolen).

Prosjektet er delt inn i tre trinn.

Trinn 0 er utvikling og gjennomføring av konkurransen for å velge entreprenør. Trinn 0 er påbegynt og det pågår en konkurranse for å tilknytte samspillskompetanse i prosjektet. Denne ressursen skal sammen med fylkeskommunen utarbeide konkurransegrunnlaget og delta i evalueringen for å velge entreprenør. Det forventes at denne delen av prosjektet er ferdig i løpet av første halvår 2025.

Utvikling, prosjektering, kostnadsberegning i samspill med valgt entreprenør skjer i trinn 1. Entrepriseform for bygging velges, enten totalentreprise eller samspillsentreprise.

Videre i trinn 1 utvikles prosjektet sammen med bruker (skolen) og entreprenør med sine ressurser. Løsningen prosjekteres detaljert nok til å kunne utarbeide kostnadskalkyle. Kostnadskalkylen er grunnlaget for beregning av prosjektets totalkostnad. Trinn 1 forventes ferdig i løpet av høst 2025 slik at det kan legges frem sak til fylkestinget i desember 2025 for beslutning om bygging.

Trinn 2 er gjennomføring av prosjektet etter valgt entrepriseform. Ved positivt vedtak i fylkestinget i desember 2025 kan bygging starte i 2026. Velger fylkestinget å si nei, så avsluttes prosjektet etter trinn 2.

Det forventes at prosjektet vil ha behov for økte rammer ut over 212,0 mill. kr om det skal gjennomføres med gjeldende forutsetninger i elevantall og utdanningstilbud. Økningen skyldes lønns- og prisstigning, endring i opprinnelig programtilbud og økt krav til miljø og klimaambisjoner. Prosjektet kan tilpasses den løsning som velges for Porsgrunn vgs i skoletilbudssaken.

Skogmo vgs, Stabilisering av grunnforhold og ombygging av arealer til helsefag

I forbindelse med ombygging av arealer ved Skogmo vgs er det nødvendig med tiltak for å stoppe setninger på innvendige sekundære konstruksjoner. Det er utført grunnboringer under gulv på grunn. Analyse av prøver er ikke mottatt. Det må forventes omfattende tiltak og under utbedring må undervisning flyttes til midlertidige lokaler. Kostnader knyttet til kartlegging og etablering av midlertidige lokaler dekkes av årets driftsbudsjett. Men leie av midlertidige lokaler (legges inn i driftsbudsjettet) og utbedring må legges inn som tiltak i budsjett 2025. Det er også omfattende setninger på utomhusarealet som også kartlegges og som kan medføre utbedringskostnader.

Det er estimert en totalkostnad på 10,0 mill. kr med 7,0 mill. kr 2025 og 3,0 mill. kr 2026. Dette er et grovt estimat.

4 - Utdanning, folkehelse og tannhelse

Beskrivelse av dagens virksomhet

Videregående skoler

De videregående skolene skal, med hjelp av sektoren ellers, sikre at flest mulig av elevene gjennomfører videregående opplæring med best mulig læringsutbytte. Alle elever skal oppleve utfordringer og mestring. De skal møte en skole som har høy kvalitet og gir den enkelte nødvendige forutsetninger for fremtidig velferd, verdiskaping og en bærekraftig utvikling. Skolene skal følge opp prinsippet om likeverdig og tilpasset opplæring for alle. Sektoren skal bidra til å sikre samfunnet tilgang til relevant kompetanse som møter etterspørselen i det regionale arbeidsmarkedet. Sektoren skal sammen med fylkeskommunens øvrige ressurser videreutvikle det tette samarbeidet med arbeids- og næringslivet.

Ved innføring av ny opplæringslov fra 1. august 2024 har skolene fått et utvidet ansvar. Situasjonen på de videregående skolene er at de aldri før har fått inn en så stor andel elever med behov for ekstra tiltak. Flere og flere elever kommer inn i videregående med manglende faglig kompetanse og med adferds- og psykiske utfordringer. Dette gjør det svært utfordrende for lærerne å tilpasse opplæringen og tilrettelegge for den enkelte elev på en god måte. Det er viktig å sette de videregående skolene i stand til å møte en elevgruppe med stadig større og mer sammensatte utfordringer, samtidig som de må ivareta behovet for faglig kompetanseheving av ansatte.

Nøkkeltall 2024	2023	2024
Videregående skoler (Virksomheter)	11	11
Elever pr. 01.10.	5 519	5 558
Lærlinger (løpende lærekontrakter, inkl. fagbrev på jobb og lære kandidater)	1 807	1 920
Ungdom i Oppfølgingstjenesten	1 445	1593
Elever registrert i PP-tjenesten	1 272	777 per 11.10
Elever i SMI, på helseinstitusjoner (også kort liggetid)	194	112
Elever i SMI, i barnevernsinstitusjoner	20	13
Elever og ungdom på Kompetansesenteret (Talenthuset)	154	200 per 11.10
Deltakere i voksenopplæringen	759	779

PPT, OT og alternative opplæringsarenaer

Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT) har et bredt mandat forankret i opplæringsloven.

Tjenesteområdet skal samarbeide med og støtte skolene i det forebyggende arbeidet for å gi et inkluderende opplæringsstilbud til elever som kan ha behov for tilrettelegging av opplæringen. PP-tjenesten skal også sørge for at det blir utarbeidet sakkyndig vurdering i de tilfeller loven krever det.

Oppfølgingstjenestens (OT) mandat er lovfestet i opplæringsloven, og skal ha oversikt over og ta kontakt med ungdom utenfor opplæring og arbeid, tilby ungdom i målgruppen oppfølging og veiledning,

opplæring, arbeid eller andre kompetansefremmende tiltak. OT koordiner tjenester og hjelpetiltak rundt ungdom i målgruppen. Ungdom kan få opplæring i ulike videregående fag med mulighet til å gå opp som privatister. Tilbudene som gis varierer ut fra de unges ønsker og behov, og ut fra lokale forhold. Tjenesteområdet er berørt av Fullføringsreformen gjennom økt målgruppe opp til 24 år og ble bemannet opp med to stillinger gjennom statsbudsjettet i 2024.

Talenthuset i Skien er en samlokalisering av OTs avdeling Grenland, Kompetansesenteret og NAV Skien. Talenthuset skal betjene all ungdom i hele fylket ved Kompetansesenteret, ungdom 15-24 år i OTs målgruppe i Grenland og ungdom 16-29 år i Skien kommune. På Talenthuset samarbeider de ulike tjenestene for å møte de unges ønsker og behov for å komme i utdanning og/eller arbeid.

Kompetansesenteret er en del av Talenthuset og gir tilbud til elever i Vg3 fagopplæring i skole, lærekandidater og ungdom i OT. I tillegg gis det tilbud til elever på lærerplasskurs, de som har fullført Vg1 og Vg2 og som har bestått tverrfaglig eksamen, men står uten lærlingeplass.

Fylkeskommunen har ansvar for at barn og unge som er på Sykehuset Telemark eller som er plassert i en barneverninstitusjon i Telemark, får sine rettigheter til opplæring ivaretatt. Dette omfatter retten til grunnskoleopplæring, videregående opplæring og spesialpedagogisk hjelp (barnehage). Barn og unge som av ulike årsaker ikke kan fortsette på sin hjemskole eller nærskolen til institusjonen, kan få opplæring i SMI-skolen.

Kompetanse og integrering

Hovedoppgavene til seksjonen er arbeid knyttet med inntak til videregående opplæring, fag- og yrkesopplæring, voksenopplæring, karriereveiledningen (på karrieresenteret), fagskoleområdet og integreringsarbeidet

Innen området inntak er bemanningen i løpet av 2024 redusert til fire personer som følge av intern omroking i seksjonen.

Lærlingordningen og overgang fra Vg2 i skole til opplæring i bedrift er fortsatt et prioritert innsatsområde. Det opprettes Vg3 fagopplæring i skole ved forskjellige lokasjoner i fylket til de som ikke får læreplass, men som takker ja til et slikt alternativt opplæringsløp. Tilskudd til bedrifter som har tegnet lærekontrakter er den største utgiftsposten for seksjonen. Utbetalingene er obligatoriske, og satsene er bestemt av kunnskapsdepartementet.

Voksenopplæring gjennomføres som egne tilbud spesielt tilrettelagt for voksne. Tilbudene etableres ut fra behov for kompetanse og antall søkere på de videregående skolene. Det er et godt samarbeid med NAV knyttet til flere tilbud, samt prosjektet Brua: sammen om fag og yrkesopplæring.

Alle voksne over 19 år i Telemark fylkeskommune har en lovpålagt rett til karriereveiledning. Dette tilbys på Karrieresenter Telemark i Seljord og Skien. Flyktningssituasjonen fra Ukraina har medført betydelig merarbeid. Bemanningen er i 2024 permanent styrket med omroking innen seksjonen.

Innen integreringsområdet er samarbeid og samhandling med kommunene sentralt. 2024 har blitt benyttet til å etablere et grunnlag for videre godt samarbeid.

Når det gjelder fagskoleområdet forvalter seksjonen sentrale driftsmidler fra direktorat for høyere utdanning og kompetanse og midlene fordeles til fagskolen i fylket.

Tilskuddsordningene bedriftsintern opplæring og TIIA er støtteordning gjennomført i 2024 under seksjonen.

Skoleutvikling og folkehelse

Seksjonen skal legge til rette for at skolene kan arbeide målrettet med å forbedre kvaliteten på opplæringen og øke elevenes læringsutbytte. Et velfungerende eksamenskontor er viktig for å sikre en rettferdig, sikker og effektiv gjennomføring av eksamener. De videregående skolene bruker det skoleadministrative systemet Visma InSchool (VIS). VIS er fremdeles under utvikling og vil kommende år få funksjonalitet for innebygd arkiv og voksenopplæring, som sammen med videreutvikling av nåværende funksjonalitet, krever oppfølging fra skoleeier.

Et viktig arbeid fremover vil være å sørge for at elevene får en trygg og god overgang fra grunnskole til videregående skole. Dette ansvaret er lagt til fylkeskommunen. Enda tettere samhandling med kommunene blir viktig i årene som kommer. Tett oppfølgingen til ungdom med store atferdsvansker gjør budsjetteringen utfordrende.

Folkehelseloven pålegger fylkeskommunen å fremme folkehelse og utjevne sosial ulikhet gjennom egen virksomhet og eksternt samarbeid. Relativt små fylkeskommunale folkehelseressurser gir stor gevinst for samarbeidsaktører og genererer eksterne midler til regionen.

Av konkrete satsningsområder for planperioden kan nevnes:

- understøtte kommunenes systematiske folkehelsearbeid
- tilrettelegge nettverks- og partnerskapsarbeid
- drive utvikling, implementering og spredning av helsefremmende tiltak
- styrke og utvikle aktiv og inkluderende frivillighet, fremme inkludering og motvirke utenforskap.

Tannhelse

Pasientgrupper	Antall	Annet	Antall
A: 0-18 år	32 876	Klinikker	13
B: Psykisk utviklingshemmede	756	Ansatte tannhelse	140
C1: Institusjon	1 552	Narkoseklinikk	1
C2: Hjemmesykepleie, psykiatri	2 339	Tannlegevakt	10-14 alle lørdager, søndager og helligdager
D1-D3: 19-26 år	14 822		
E1: Personer i rusbehandling	1 008		
E2 og E7: TOO (psykologstøttet behandlingstilbud)	76		
E6: innsatte i fengsel	144		
F: Voksne betalende pasienter	21 501		

Lov om tannhelsetjenesten (tannhelsetjenesteloven) beskriver blant annet fylkeskommunens ansvar for tannhelsetjenester, formål og omfanget av den offentlige tannhelsetjenesten.

Tannhelsetjenesteloven pålegger fylkeskommuner å ha tannhelsetjenester, inkludert spesialisttjenester, i rimelig grad tilgjengelig for alle som bor eller midlertidig oppholder seg i fylket. Det er fylkeskommunen som har ansvar for den offentlige tannhelsetjenesten. Loven definerer omfanget av den offentlige tannhelsetjenesten og hvilke deler av befolkningen som inngår i tjenesten. I tillegg til de prioriterte oppgavene kan fylkeskommunen yte tjenester til voksne pasienter mot betaling. I enkelte områder av fylket der det ikke foreligger annet tilstrekkelig tilbud kan fylkeskommunen være pliktig til å tilby slike tjenester. Tabellen over viser fordelingen av pasientgrunnlag fordelt på de ulike pasientgruppene.

Fylkeskommunen skal fremme tannhelsen i befolkningen og ved sin tannhelsetjeneste sørge for nødvendig forebyggelse og behandling. Den skal spre opplysning om og øke interessen for hva den enkelte selv og allmennheten kan gjøre for å fremme tannhelsen. Tannhelsetjenesteloven er den eneste helseloven hvor forebyggende tiltak prioriteres foran behandling.

Utover lovpålagte oppgaver tilbyr Telemark fylkeskommune tannbehandling i narkose, tannlegevakt i helger og på høytidsdager og psykologstøttede tannhelsetjenester. Tannhelsetjenesten i fylket er forankret i Telemarksplanen, som understreker viktigheten av å sikre tilgang til grunnleggende tjenester til innbyggerne, uavhengig av geografisk plassering og økonomisk status.

Utfordringer i planperioden

Gjennomføringen i videregående opplæring har økt jevnt gjennom mange år i Telemark. Ved siste måling hadde 83,7% av ungdom i Telemark som startet videregående opplæring høsten 2017 gjennomført til fagbrev, vitnemål eller kompetansebevis 5/6 år senere, altså senest innen utløpet av 2023. Dette er omtrent på landsgjennomsnittet. I en statistikk over fullført og bestått pr skoleår, ligger Telemark betydelig bak landsgjennomsnittet. Fylkesdirektøren ser at en stor utfordring i planperioden er ambisjonen om at disse andelene skal økes samtidig som de foreliggende budsjettpremissene fordrer betydelige kutt og innsparingsforslag.

Telemarks ungdom møter også til Vg1 med lavest grunnskolepoeng i Norge. En tilleggsutfordring er at det demografiske bildet varsler en betydelig elevtallsnedgang i fylket på lengre sikt (etter 2030). Dette vil være i fokus for særskilt innsats kommende år. Skolene utfordres til å prioritere tiltak som vil ha effekt på fullført og bestått, og fylkeskommunen styrker samarbeidet med kommunene om overgangsarbeidet med ønske om å inspirere, støtte og bidra til at grunnskolene løfter sine resultater og til at overgang til videregående opplæring går så bra som mulig for alle.

Det er usikkerhet fremover knyttet til antall lærekontrakter, og dermed tilhørende utbetalinger. Det må forventes at antallet vil øke fremover som følge av ny opplæringsordning for voksne og fordi det nå er flere elever i yrkesfaglige programmer i Telemark. Hva dette vil medføre av økning i kostnader fremover er det usikkerhet rundt. Samtidig kan kostnadsnivået innen voksenopplæringen tas noe ned, som følge av innføring av modul-opplæring i flere lærefag. Men; det er også i ny opplæringslov innført en rett til de som har fylte 19 år, til å ta ut retten i videregående opplæring for voksne innen de tilbud fylkeskommunen har. Hvordan dette vil utvikle seg fremover, er uklart.

I starten av august har det de siste årene vært mellom 200-300 som ønsker læreplass, men som ikke har fått det. Et forbedret arbeid sammen med bedrifter og samarbeidsorgan for å få ungdommer og voksne ut i lærekontrakt eller alternativ vg3, vil være seksjonens viktigste bidrag til økt gjennomføring.

Det er usikkerhet knyttet til ungdom med store atferdsvansker i skolen som dermed fører til økte kostnader. Dette gjelder også barnevernsbarn, som fylkeskommunen har et spesielt ansvar for. Sektoren har ansvaret for opplæring fra barnehage til og med videregående skole. Dette er en lovpålagt oppgave. Fylkeskommunen har også nå fått et spesielt ansvar for overgangen fra ungdomsskolen til videregående skole. Fylkeskommunen vil i året som kommer utarbeide rutiner og prosedyrer for å gjøre overgangen så

trygg og god som mulig. Utviklingen og implementeringen av kunstig intelligens (KI) i skolesystemet bringer med seg både muligheter og utfordringer i årene som kommer. Mens KI kan bringe mange fordeler til oss, må eventuelle utfordringer håndteres nøye for å sikre en rettferdig, sikker og inkluderende bruk. Dette krever en flerfaglig tilnærming som involverer pedagoger samt opplæring av pedagoger og ledere. Et velfungerende eksamenskontor er viktig for å sikre en rettferdig, sikker og effektiv gjennomføring av eksamener. Det skoleadministrative systemet (VIS) er fremdeles under utvikling og vil i kommende år få funksjonalitet for innebygd arkiv og voksenopplæring, som sammen med videreutvikling av nåværende funksjonalitet krever oppfølging fra skoleeier. Kostander til lisenser knytter det seg fremdeles usikkerhet til. Seksjonen ser også på muligheten for effektivisering av prosedyrer for elev-pc-ordningen.

En usikkerhet for sektoren ligger i økte målgrupper i oppfølgingstjenesten, som det ennå ikke er erfart omfanget av. I SMI-skolen vil det alltid være en usikkerhet knyttet til antall elever som blir plassert i institusjoner og som har behov for alternativ opplæringsarena. PPT skal i ny opplæringslov jobbe mer forebyggende, noe som fordrer mer tilstedeværelse på de videregående skolene og byr på kapasitetutfordringer i deler av fylket. PP-tjenesten har ikke lyktes med rekruttering med rett kompetanse i Vest-Telemark, noe som fører til økt reisetid og mindre fysisk tilstedeværelse. Innsatsområdene vil bidra til økt gjennomføring.

Sosial ulikhet i helse er vår største folkehelseutfordring. Utjevning er viktig både etisk og samfunnsøkonomisk! Vi må, sammen med frivillighet, kommuner og øvrige samarbeidspartnere, finne og prioritere tiltak som bidrar til å løfte utsatte grupper. Mye av dette bør gjøres i ung alder slik at vi får effekter som kan vare i generasjoner. Men voksne og eldre opplever også skjevheter og ulikhet i samfunnet, og må ikke glemmes i det universelle folkehelsearbeidet.

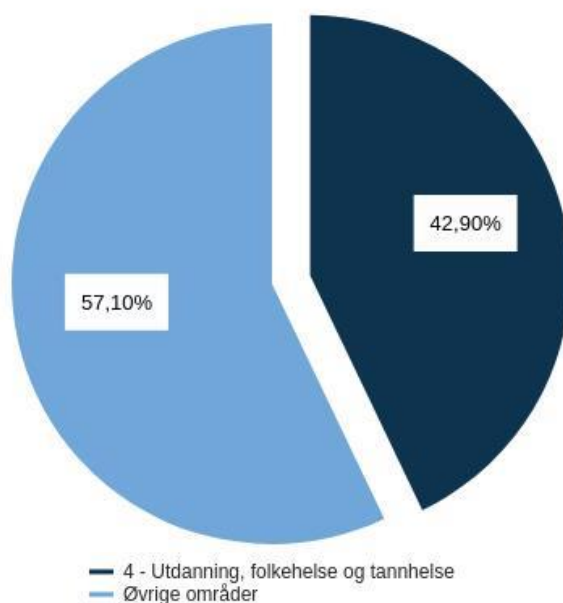
Vanskeligheter med å rekruttere og beholde tannhelsepersonell medfører at etterslep knyttet til innkalling og behandling av pasienter stadig øker. Tall fra SSB viser at de prioriterte pasientgruppene samlet sett har blitt mer ressurskrevende å behandle. Det er en sterk økning av blant annet flyktninger og pasienter innen eldreomsorg, rus og psykiatri, der mange av pasientene har et komplisert somatisk og psykisk helsebilde. Nye pasientgrupper med lovfestede rettigheter til gratis nødvendig tannbehandling medfører reduserte pasientinntekter.

Helse- og omsorgsdepartementet har bedt fylkeskommunen planlegge for utvidet behandlingsskapasitet. Flere av klinikkene i fylket vil ha behov for investeringer da de ikke har tilstrekkelig areal til å utvide sitt tjenestetilbud. En økende andel eldre skaper behov for innovasjon innen helse- og omsorgstjenester, deriblant tannhelsetjenesten. Kompetanse innen digitalisering og kvalitetsforbedring av helsetjenester blir viktig blant annet for å møte utfordringer knyttet til mangel på helsepersonell i årene som kommer.

Rett kompetanse på rett sted bidrar til faglig forsvarlige helse- og omsorgstjenester, kvalitetsforbedring og økt pasientsikkerhet. Seksjonen har en ambisjon om at bedre ressursutnyttelse av helsepersonellet vil virke positivt på både pasienttilbud, sykefravær, turnover/rekruttering og kvalitet i våre tjenester. Per i dag fører mangel på støttefunksjoner til at klinikere må tas ut av drift for å løse administrative oppgaver.

Fylkesdirektøren har sett seg nødt til å foreslå å avvikle alle tilskuddsordninger i sektoren som ikke er en direkte videreføring av øremerkede midler. Det er en utfordring å kombinere budskapet om fylkeskommunen som samfunnsutvikler samtidig som opplevd nytte av slike søkbare tilskuddsmidler bortfaller.

Brutto utgifter i % av fylkeskommunens totale brutto utgifter



Omtale rammeoversikt

Utgangspunktet for budsjetttrammen er en videreføring av vedtatt budsjett for 2024. I konsekvensjusteringer videreføres politiske vedtak fra 2024 som har hatt økonomisk varig virkning. Dette gjelder hovedsakelig budsjettjusteringer vedtatt i forbindelse med tertialrapporteringene og effekter av vedtatt statsbudsjett og revidert nasjonalbudsjett 2024. Tekniske justeringer består av kompensasjon for lønnsoverheng relatert til lønnsoppgjøret for 2024 med virkning i 2025.

Konsekvensjustert budsjetttramme er utgangspunktet for foreslåtte endringer i Handlings- og økonomiplan 2025-2028.

Rammeoversikt

Beløp i 1000

Beskrivelse tiltak	Økonomiplan			
	2025	2026	2027	2028
Opprinnelig budsjett	1 328 025	1 328 025	1 328 025	1 328 025
Sum Tekniske justeringer	13 166	10 666	10 666	10 666
Sum Varige budsjettendringer vedtatt i fjor	64 549	64 549	64 549	64 549
Konsekvensjusteringer	77 715	75 215	75 215	75 215
Konsekvensjustert ramme	1 405 740	1 403 240	1 403 240	1 403 240
Endringer i tidligere vedtatte tiltak				
Helårsvirkning av organisasjonstilpasninger	2 107	2 107	2 107	2 107
Sum Endringer i tidligere vedtatte tiltak	2 107	2 107	2 107	2 107
Innsparingstiltak				
Avvikle tjenestetilbudet for kjeveortopedi	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500
Avvikle to tilskuddsordninger innenfor kompetanse og integrering	-4 600	-4 600	-4 600	-4 600
Bemanningsreduksjon i sektor for utdanning, folkehelse og tannhelse	-1 200	-1 800	-2 400	-2 400
Effektiviseringsarbeid i videregående skoler	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Fjerne psykologstilling rettet mot trygge barn i tannbehandling (TBIT)	-600	-600	-600	-600
Omorganisere voksenopplæring og styrke fagopplæringen	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Optimalisere tilbudet av AHT (skrives fullt ut)	-2 500	-5 000	-5 000	-5 000
Partnerskapsordning med frivillige organisasjoner	-1 900	-1 900	-1 900	-1 900
Realisere søkbare tilskuddsmidler for elever i flyktningmottak	-2 300	-2 300	-2 300	-2 300
Redusere kostnader Elev-PC	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Redusere tilbud om tannlegevakt	-300	-600	-600	-600
Redusere tilbudet om tannbehandling under narkose fra 4 til 3 dager per uke	-500	-500	-500	-500

Beskrivelse tiltak	Økonomiplan			
	2025	2026	2027	2028
Reduserte energikostnader ved skolene	-1 900	-1 900	-1 900	-1 900
Strukturelle endringer i skoletilbudet	-2 500	-6 000	-10 000	-15 000
Tilpasse takster for tannbehandling	-500	-500	-500	-500
Tilskudd folkehelse kommuner	-600	-600	-600	-600
Sum Innsparingstiltak	-32 900	-39 800	-44 400	-49 400
Nye tiltak				
Overgangsansvar etter ny opplæringslov	3 000	3 000	3 000	3 000
Prop. 1 S (2024–2025) Reversert 2024 vedtak: tannhelsetilbud for 25- og 26 åringer	-2 825	-2 825	-2 825	-2 825
Rammetilpasning Skoleutvikling og folkehelse	5 000	0	0	0
Sum Nye tiltak	5 175	175	175	175
Driftstilpasninger / Utfordringer i planperioden				
Driftstilpasning i tannhelsetjenesten	1 000	1 000	0	0
Sum Driftstilpasninger / Utfordringer i planperioden	1 000	1 000	0	0
Nye tiltak og realendringer	-24 618	-36 518	-42 118	-47 118
Ramme 2025-2028	1 381 121	1 366 721	1 361 121	1 356 121

Endringer i tidligere vedtatte tiltak

Helårsvirkning av organisasjonstilpasninger

Fylkesdirektøren foreslår å omfordele midler fra fylkeskommunale fellesutgifter for tilpasninger av bemanning i den nyetablerte organisasjonsstrukturen. Helårsvirkningen som fordeles i 2025 er oppfølging av vedtak fra 2.tertial i 2024.

Innsparingstiltak

Avvikle tjenestetilbudet for kjeveortopedi

Tjenestetilbud om kjeveortopedisk behandling i den offentlige tannhelsetjenesten er ikke lovpålagt. Det er tilstrekkelig dekning av private kjeveortopeder i fylket. Fylkesdirektøren forslår derfor å avvikle tjenestetilbudet for å kunne bruke areal ved denne avdelingen til andre pasientgrupper.

Avvikle to tilskuddsordninger innenfor kompetanse og integrering

Fylkesdirektøren foreslår å avvikle tilskuddsordningen for Bedriftsinternopplæring (BIO) og tilskudd for inkludering og integrering i arbeidslivet (TIIA) med 4,6 mill. kr.

BIO-midler kan gis til opplæring av ansatte i virksomheter som har behov for ny kompetanse knyttet til en definert omstilling. Formålet med TIIA er å fremme inkludering og integrering i arbeidslivet i Telemark. Ordningen skal bidra positivt og styrke muligheter til varig tilknytning i arbeidslivet for personer med minoritetsbakgrunn og andre som av ulike årsaker står utenfor.

Bemanningsreduksjon i sektor for utdanning, folkehelse og tannhelse

Sektoren forventer å kunne løse oppdraget med færre ansatte i fremtiden grunnet ny teknologi og gevinstrealisering av støtteprosesser. Fylkesdirektøren foreslår derfor å redusere lønnsbudsjettet.

Effektiviseringsarbeid i videregående skoler

Fylkessjefen vil sammen med skolene identifisere mulige effektiviseringstiltak i driften og fylkesdirektøren foreslår derfor en innsparing i budsjettammen til de videregående skolene på 5,0 mill. kr.

Fjerne psykologstilling rettet mot trygge barn i tannbehandling (TBIT)

Helsedirektoratet har gjennom nasjonale faglige retningslinjer (Tannbarn, Tannbehandlingsangst blant barn og unge - Helsedirektoratet) en sterk anbefaling om at den offentlige tannhelsetjenesten bør sørge

for at tjenesten har et tilrettelagt tilbud for barn og unge som ikke mestrer å gjennomføre tannbehandling grunnet tannbehandlingsangst, vold, overgrep, omsorgssvikt eller psykiske lidelser. Det står videre at tilbudet bør være tilpasset barn og unge, og bestå av et tverrfaglige team med psykolog, tannlege, tannpleier og tannhelsesekretær.

I Vestfold og Telemark fylkeskommune ble det politisk vedtatt at tannhelsetjenesten skulle opprette en psykologstilling rettet inn mot dette tilbudet (sak 21/28830). Etter delingen tilfalt 0,5 psykologstilling til Telemark fylkeskommune.

Foreløpig er det ikke ansatt en psykolog i denne stillingen.

Fylkesdirektøren anbefaler å undersøke muligheter for å ivareta dette tilbudet på annet vis og foreslår derfor å fjerne stillingen.

Omorganisere voksenopplæring og styrke fagopplæringen

Fylkesdirektøren mener det er realistisk å drive voksenopplæringen mer effektivt når modulopplæringen i løpet av våren for helsefagarbeidere og kokk har funnet en ny form. Fylkesdirektøren ser med dette en mulighet for innsparing av driftsmidler til voksenopplæringen med 7,0 mill. kr, men omdisponerer 2,0 mill. kr av dette til å styrke fagopplæring i skolen. Netto effektivert innsparing er 5,0 mill. kr.

Optimalisere tilbudet av AHT (skrives fullt ut)

I tråd med politisk sak om skoletilbudet foreslår fylkesdirektøren å igangsette et arbeid knyttet til organisering og ansvarsfordeling av tilbudet for elever på arbeids- og hverdagslivstrening. Fylkesdirektøren har grunn til å tro at dette bør gi innsparinger uten å svekke tilbudet. Se nevnte sak for ytterligere detaljer.

Partnerskapsordning med frivillige organisasjoner

Sektoren har 1,9 mill. kr i sin ramme avsatt til partnerskapsavtaler med frivillige organisasjoner. Fylkesdirektøren foreslår å avslutte tilskuddsordningen om partnerskapsavtaler.

Realisere søkbare tilskuddsmidler for elever i flyktningmottak

Ved å ta elever som er på mottak inn i ordinære klasser og ikke i kombinasjons-klasser vil Telemark fylkeskommune kunne søke om tilskudd per elev, per måned. Dette vil dekke opplæringskostnaden for elever som bor i mottak og som får opplæring på våre videregående skoler.

Fylkesdirektøren foreslår derfor å redusere budsjetttrammen med 2,3 mill. kr, tilsvarende estimert søkbart tilskudd.

Redusere kostnader Elev-PC

Fylkesdirektøren foreslår å redusere kostnader knyttet til elev-pc med 1,0 mill. kr. Dette kan gjøres ved å redusere noe funksjonell kvalitet i de valgte modellene.

Redusere tilbud om tannlegevakt

Dagens vaktordning er etablert lørdager, søndager og alle helligdager, klokken 10-14. Dagens ordning har en årskostnad på 0,95 mill. kr. Avvikling av ordningen vil ikke fjerne hele beløpet, fordi fylkeskommunen må påregne dekning av kostnader som blir utført akutt (enten via offentlig eller privat tannlege) utenfor klinikkenes åpningstid. Anslått innsparing er derfor usikker.

Selv med en etablert vaktordning, vil det forekomme akutt behandlingsbehov utenfor tannlegevaktens åpningstid, eksempelvis tannskader på kveldstid mandag til fredag. Ny avtale har medført en høyere kostnad enn avtale med tidligere samarbeidspartner (tidligere 0,5 mill. kr/år). En del andre

fylkeskommuner har utviklet sin vaktordning, men har da gjerne private tilbydere som tilbyr vakttenester. Telemark har ingen private tilbydere som tilbyr en fast tannlegevaktordning.

Fylkesdirektøren foreslår derfor ikke å utvikle dagens ordning, men å redusere åpningstiden samt sette strengere kriterier for hva tannlegevakten kan behandle.

Redusere tilbudet om tannbehandling under narkose fra 4 til 3 dager per uke

På grunn av lang ventetid for prioriterte pasienter ble antall dager i narkose økt fra tre til fire dager per uke for å få ned ventetiden. Narkosen har lang ventetid på prioriterte pasienter og må nedprioritere betalende pasienter, noe som reduserer pasientinntektene. Dagens tilbud med fire dager behandlingsdager i uken har ikke dekning innenfor seksjonens budsjetttramme.

Fylkesdirektøren ser at økte behandlingsdager reduserer ventetid på tannbehandling i narkose. Dette er et tilbud som treffer sårbare pasientgrupper, og en reduksjon i tilbudet vil kunne gi økt sosial ulikhet i helse.

Fylkesdirektøren har ikke funnet rom i budsjettforslaget for å holde frem med et tilbud fire dager i uken, og foreslår derfor å redusere tilbud om tannbehandling under narkose til tre dager per uke for å tilpasse utgiftene til budsjett.

Reduserte energikostnader ved skolene

Det er investert betydelig i solcellepaneler på skolene de siste årene, og dette vil redusere kostnadene til energi. Fylkesdirektøren foreslår derfor å redusere skolenes ramme tilsvarende de reduserte energikostnadene.

Strukturelle endringer i skoletilbudet

Fylkesdirektøren foreslår å redusere rammen gjennom at færre klasser med få elever blir startet opp for skoleåret 2025-2026. Se forøvrig egen sak for flere detaljer.

Tilpasse takster for tannbehandling

Fylkesdirektøren har i vedlegg til denne økonomiplanen foreslått å øke takstene for tannbehandling.

Takstnivået er generelt oppjustert med kommunal deflator på 4,1 %, i tillegg til en ytterligere oppjustering på 1,9 % med mål om å generere merinntekter til fylkeskommunen. Den totale økningen er satt til 6 %. Enkelte av takstene er individuelt justert for å tilpasses markedsnivået.

Det er gjort vurderinger av prisnivået knyttet til tannhelsetjenester i markedet. Prisøkningen er vurdert til å være den maksimale økningen som vil være forsvarlig innenfor det som er dagens markedsnivå. Takstnivået til den offentlige tannhelsetjenesten vil ligge i øvre prissjikt uten å ligge over det generelle markedsnivået.

Tilskudd folkehelse kommuner

Fylkesdirektøren foreslår å utvikle tilskuddsordninger folkehelse til kommune og foreslår derfor å redusere budsjettrammen med 0,6 mill. kr. Fylkesdirektøren ser at denne summen uansett er liten for å kunne utgjøre en forskjell for 17 kommuner, og ordningen brukes i dag til søkbare kampanjetilskudd for kommunene i anledning verdensdagen for psykisk helse.

Nye tiltak

Overgangsansvar etter ny opplæringslov

I ny opplæringslov har fylkeskommunen fått et forsterket ansvar for overganger fra grunnskole til videregående opplæring. Blant annet må det opprettes nye innføringstilbud for elever som i dag enten ikke starter i videregående opplæring i det hele tatt, eller har så store utfordringer i oppstarten at de slutter på skolen i løpet av det første skoleåret. De nye lovparagrafene pålegger fylkeskommunene å adressere disse utfordringene særskilt. Dette tiltaket vurderes svært viktig med direkte effekt på måloppnåelse i tjenesteområdet. Fylkesdirektøren vurderer at det må opprettes nye klasser/grupper for elever med individuelt tilrettelagte opplæringstilbud for å løse dette oppdraget. Hovedutvalg for utdanning, folkehelse og tannhelse bevilget i sak 57/24 midler til en pilotordning på Talenhuset i Skien for å komme raskt i gang og hente nødvendige erfaringer med dette lovkravet, og fylkesdirektøren foreslår å videreføre satsningen på 3,0 mill. kr.

Prop. 1 S (2024–2025) Reversert 2024 vedtak: tannhelsetilbud for 25- og 26 åringer

Fylkesdirektøren foreslår å redusere rammen til seksjon for tannhelse med 2,8 mill. kr i henhold til oppgavekorreksjonen i regjeringens forslag til statsbudsjett.

Rammetilpasning Skoleutvikling og folkehelse

For 2025 foreslår fylkesdirektøren og styrke budsjettrammen til seksjon skoleutvikling og folkehelse med 5,0 mill. kr, grunnet et estimert merbehov. Merbehovet er svært usikkert på grunn av manglende regnskapshistorikk for 2024, og det reelle behovet kan være høyere eller lavere.

Driftstilpasninger / Utfordringer i planperioden

Driftstilpasning i tannhelsetjenesten

Tjenesten har de siste årene fått endrende rammebetingelser knyttet til innføring av rabatterte priser for flere pasientgrupper og nye oppgaver knyttet til tannbehandling av eldre. Til tross for kompensasjon i netto driftsramme er det usikkert hvordan disse endringene påvirker driften av tjenestetilbudet.

Tannhelsetjenesten har også utfordringer knyttet til høyt sykefravær som i dag er på 12 prosent, og stor andel utskiftning av ansatte. En reduksjon i sykefravær og mer stabil bemanning vil kunne gi større kapasitet til tannbehandling.

Med bakgrunn i dette er det behov for å se nærmere på tjenestetilbud og organisering av tannhelsetjenesten i fylket. Det er derfor nå iverksatt et arbeid sammen med enkelte fylker for å se på hvordan organisering og tjenestetilbud best mulig kan tilpasses pasientgruppene og fylkeskommunens økonomi.

Sammendrag budsjett

Fylkessjef for utdanning, folkehelse og tannhelse

Budsjettrammen består hovedsakelig av lønns- og personalkostnader. I tillegg ligger deflator prisvekst for 2024 i budsjettrammen da den ikke ble fordelt ut i sektoren før på slutten av 2024.

Fylkesdirektøren har i forslag til budsjett for 2025 innarbeidet økonomiske tiltak for å tilpasse driftsnivået, for å sikre en bærekraftig økonomisk utvikling i fylkeskommunen. Seksjonens budsjettramme er med dette foreslått redusert med 1,2 mill. kr. For 2025 har seksjonen en foreslått netto driftsramme på 9,2 mill. kr.

Videregående skoler

Budsjettrammen til de videregående skolene fordeles etter en budsjettfordelingsmodell med elevtall som primære fordelingsnøkkel. Budsjettfordelingsmodellen er justert noe fra 2023 for å passe best

mulig for Telemark. Resultatet av modellen er den økonomiske rammen til den enkelte virksomhet. Ut fra den tildelte økonomiske rammen, utarbeider hver skole sitt eget budsjett.

Budsjett for påfølgende år settes med utgangspunkt i elevtall per 1. oktober. Skoleår og budsjettår er ikke sammenfallende. For at skolene skal få en mest mulig rettferdig budsjettramme tilpasset elevtall både vår og høst, så gjennomføres det en høstjustering av budsjettet etter elevtelling 1. oktober. Endelig budsjett per skole er dermed ikke kjent før utgangen av oktober samme år.

Fylkesdirektøren har i forslag til budsjett for 2025 innarbeidet økonomiske tiltak for å tilpasse driftsnivået, for å sikre en bærekraftig økonomisk utvikling i fylkeskommunen. Seksjonens budsjettramme er med dette foreslått redusert med 14,2 mill. kr. For 2025 har seksjonen en foreslått netto driftsramme på 905,8 mill. kr.

PPT, OT og alternative opplæringsarenaer

Rammen til seksjonen går i hovedsak til lønn til ansatte innenfor tjenesteområdene; PP-tjeneste, Oppfølgingstjeneste, Kompetansesenter/Talenthuss, SMI Barnevern og SMI Helse. Alle tjenesteområdene ligger på egne lokasjoner og jobber direkte med elever, ungdom og kandidater – drift skal dekke husleie, strøm, renhold, rekvisita, læremidler, utstyr, lisenser, kjørekostnader, pedagogisk utvikling og spesialisering

Fylkesdirektøren har i forslag til budsjett for 2025 innarbeidet økonomiske tiltak for å tilpasse driftsnivået, for å sikre en bærekraftig økonomisk utvikling i fylkeskommunen. Seksjonens budsjettramme er med dette foreslått styrket med 4,5 mill. kr. For 2025 har seksjonen en foreslått netto driftsramme på 57,9 mill. kr.

Kompetanse og integrering

Rammen til seksjonen går i hovedsak til tre områder: tilskudd til læreplasser, voksenopplæring som gjennomføres på de videregående skolene og lønn til de ansatte i seksjonen. I tillegg er det diverse mindre poster og støtteordninger

Fylkesdirektøren har i forslag til budsjett for 2025 innarbeidet økonomiske tiltak for å tilpasse driftsnivået, for å sikre en bærekraftig økonomisk utvikling i fylkeskommunen. Seksjonens budsjettramme er med dette foreslått redusert med 9,0 mill. kr. For 2025 har seksjonen en foreslått netto driftsramme på 235,5 mill. kr.

Skoleutvikling og folkehelse

Rammen til seksjonen går i hovedsak til lønn til hele seksjonen. I tillegg dekker rammen midler til ung inkludering, spesialundervisning og undervisning innenfor barneverns plasserte barn og ungdom. Psykisk helse og rus, kompetanseheving, frikjøp av rådgivere i kommune og fylkeskommune tillegges også seksjonen. I tillegg skal seksjonen understøtte kommunenes frivillighetsarbeid.

Fylkesdirektøren har i forslag til budsjett for 2025 innarbeidet økonomiske tiltak for å tilpasse driftsnivået, for å sikre en bærekraftig økonomisk utvikling i fylkeskommunen. Seksjonens budsjettramme er med dette foreslått redusert med 3,5 mill. kr. For 2025 har seksjonen en foreslått netto driftsramme på 57,8 mill. kr.

Tannhelse

Rammen til seksjonen er hovedsakelig fordelt til drift av tannklinikene i fylket. En mindre andel benyttes til overordnede oppgaver knyttet til ledelse og administrasjon samt finansiering av tjenester og kostnader som dekker hele fylket. Dette er for eksempel kostnader knyttet til drift av tannlegevakt.

Handlings- og økonomiplan for 2025-2028

Fylkesdirektøren har i forslag til budsjett for 2025 innarbeidet økonomiske tiltak for å tilpasse driftsnivået, for å sikre en bærekraftig økonomisk utvikling i fylkeskommunen. Seksjonens budsjetttramme er med dette foreslått redusert med 6,2 mill. kr. For 2025 har seksjonen en foreslått netto driftsramme på 109,8 mill. kr.

Driftsbudsjett

Beløp i 1000

Fordeling per seksjon

	Budsjett Rev.budsjett		Økonomiplan			
	2024	2024	2025	2026	2027	2028
Fylkessjef for Utdanning, folkehelse og tannhelse	4 297	10 445	9 245	8 645	8 045	8 045
Virksomheter	898 158	966 583	905 844	899 844	895 844	890 844
PPT, OT, alternative opplæringsarenaer	47 894	54 932	57 875	57 875	57 875	57 875
Kompetanse og integrering	243 582	244 751	235 545	235 545	235 545	235 545
Skoleutvikling og folkehelse	56 600	61 287	62 820	55 320	55 320	55 320
Tannhelse	97 028	113 005	109 793	109 493	108 493	108 493
Sum	1 347 559	1 451 003	1 381 121	1 366 721	1 361 121	1 356 121

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Budsjett Rev.budsjett		Økonomiplan			
	2024	2024	2025	2026	2027	2028
Driftsutgifter						
Lønn	1 152 623	1 182 555	1 207 147	1 207 147	1 207 147	1 207 147
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	254 865	297 269	230 203	221 103	215 503	210 503
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	31 255	162 205	35 455	30 155	30 155	30 155
Overføringsutgifter	211 787	86 308	211 787	211 787	211 787	211 787
Finansutgifter	0	2 614	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	1 650 529	1 730 951	1 684 591	1 670 191	1 664 591	1 659 591
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-116 219	-89 321	-116 719	-116 719	-116 719	-116 719
Refusjoner	-186 751	-189 232	-186 751	-186 751	-186 751	-186 751
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	0	-1 396	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-302 970	-279 948	-303 470	-303 470	-303 470	-303 470
Sum	1 347 559	1 451 003	1 381 121	1 366 721	1 361 121	1 356 121

Måltabell

Hovedmål	Delmål	Indikator	Siste måling 2023	Mål 2025	Mål 2028
Alle skal gjennomføre videregående opplæring på sitt nivå. Telemark skal møte framtidens kompetansebehov	En høyere andel av elevene gjennomfører videregående opplæring	Andel elever som fullfører og bestått etter 5/6 år øker	83,7 %	84,0 %	87,0 %
		Andel hevinger av lære- og opplæringskontrakter per år reduseres	9,8 %	5,0 %	4,0 %
		Andel sluttet i løpet av skoleåret (etter 1.okt) og ungdom utenfor videregående opplæring reduseres	3,2 %	2,5 %	1,0 %

Handlings- og økonomiplan for 2025-2028

Hovedmål	Delmål	Indikator	Siste måling 2023	Mål 2025	Mål 2028
Redusere sosial ulikhet i helse	Forbedret læringsresultat	Andel søkere til lære- og opplæringsplass som har fått kontrakt går opp	68,3 %	80,0 %	90,0 %
		Fullført og bestått per skoleår øker	81,2 %	84,0 %	90,0 %
		Øke skolebudraget i læringsresultater	0	0	0
	Vi jobber for et forbedret læringsmiljø	Andel elever som opplever seg mobbet mer enn 2-3 ganger per måned reduseres	6,2 %	4,0 %	0,0 %
	Flere aktive og friske leveår				
	Fremme sosial og økonomisk likhet i fysisk og psykisk helse.	Antall barn og unge som møter Liv og røre i sin barnehage-, SFO og skolehverdag og dermed får erfaring og kunnskap om fysisk aktivitet og sunt kosthold	12 400	12 400	13 000
		Antall innovative folkehelseiltak som utvikles i fylket med tilskudd fra fylkeskommunen	24	20	20
		Legge til rette for at alle kommuner i Telemark har et systematisk og langsiktig folkehelsearbeid	1	1	1
	Reduseres etterslepet i pasientbehandling innen tannhelse	Antall gjennomførte kartlegginger som har skaffet til veie oppdatert kunnskap om helsetilstanden i befolkningen	21	21	21
		Antall gjennomførte kompetansehevingsaktiviteter og nettverkssamlinger.	12	14	17
		Antall kommuner med nedskrevet og politisk vedtatt plan for langsiktig folkehelsearbeid.	9,9 %	8,0 %	6,0 %
	Systematisk samarbeid for god tannhelse	Andel sykemeldte	0	9 740	8 500
		Antall pasienter som ikke er kalt inn til normert innkallingsintervall	87	102	102
		Alle kommuner skal ha skriftlige samarbeidsavtaler mellom den offentlige tannhelsetjenesten og kommunal helse - og omsorgstjeneste			

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp		Økonomiplan				Sum Økonomiplan 2025-28
	Godkj.vedtak	2025	2026	2027	2028		
Investering Skole	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500		14 000
Investering tannhelse	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500		10 000
Sum investeringsprosjekter	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000		24 000

Investering Skole

Utdanning har en årlig investeringspott på 3,5 mill. kr til innkjøp av utstyr på skolene. Utstyrspotten er satt til 3,5 i resten av planperioden. Investeringsbehovet kartlegges og prioriteres hvert år.

Investering tannhelse

Tannhelse har en årlig investeringspott på 2,5 mill. kr til innkjøp av nytt utstyr på tannklinikene. Utstyrspotten er satt til 2,5 mill. kr i resten av planperioden. Investeringsbehovet kartlegges og prioriteres hvert år.

5 - Samferdsel

Beskrivelse av dagens virksomhet

Vegforvaltning og transport

Samferdselssektoren jobber strategisk mot sentrale myndigheter, har ansvar for langtidsplanlegging av fylkesvegnettet og utarbeider strategier på samferdselsområdet, eksempelvis innen trafiksikkerhet og sykkel og gange.

Seksjonen Vegforvaltning og transport utøver eierskapet til fylkesvegene og skal bidra til en areal- og vegforvaltning som ivaretar fylkeskommunens interesser. Dette omfatter å opprettholde vegkapitalen og verdiene som ligger i fylkesvegnettet. Vegtrafikken skal avvikles sikkert, effektivt og miljøvennlig og disse hensynene må balanseres. Seksjonen deltar i kommunale planprosesser og behandling av plansaker på ulike nivå samt behandling av en rekke sakstyper med grunnlag i vegloven.

Seksjonen bidrar til å bygge kompetanse og kapasitet til å veilede offentlige og private aktører og behandle saker på en effektiv måte i tråd med forvaltningslovens krav, slik at leveransene knyttet til formelle planprosesser og øvrige forvaltningssaker fremmer kommunenes utvikling.

Seksjonen jobber med strategi og utvikling innenfor samferdsel. I dette ligger langtidsplanlegging og porteføljestyling på fylkesveg, trafiksikkerhet, sykkel og gange, knutepunktutvikling, grønn og smart transport, overordnet planlegging, statlig infrastruktur, prosess for Nasjonal Transportplan, sekretariat for faglig nettverk og oppfølging av fylkesveg og kollektiv i Grenland.

Seksjonen understøtter sektoren med spisskompetanse innenfor noen fagområder, og bidrar til utvikling for hele sektoren på disse områdene.

Seksjonens fagområder inkluderer anskaffelser, juridiske tjenester knyttet til sektorområdet og kommunikasjon.

Anskaffelser bidrar strategisk og operativt i anskaffelsesprosessen. Juridisk arbeider med alle juridiske emner på samferdselsområdet, så som anskaffelser, entrepriserett, kontraktsrett, klagesaksbehandling, prosessrisikovurderinger og forberedelser til rettsaker, erstatningssaker og generell jus knyttet til sektorens ansvarsområde.

Kommunikasjon består med informasjon om sektorens aktivitet til innbyggere, samarbeidspartnere og media. Dette skjer gjennom pressemeldinger, sosiale medier, telemarkfylke.no, oppslag i media, informasjonsmøter, innbyggerkontakt og generell medierådgivning.

Vegdrift

Sektor for samferdsel har ansvar for fylkesvegnettet i Telemark. Dette omfatter utbygging, drift, vedlikehold og forvaltning av ca. 1907 kilometer fylkesveg, samt et omfattende gang- og sykkelvegnett.

Seksjon for vegdrift har ansvar for å drifte og vedlikeholde fylkesvegnettet, med tilhørende bruer, tunneler, konstruksjoner, elektrotekniske installasjoner og kommunikasjonsnettverk. Seksjonen har ansvar for å legge asfalt og vegoppmerking, og sikre trafikk sikker og forutsigbar fremkommelighet. På denne måten ivaretar seksjonen vegkapitalen, og skal forsøke å hindre at vedlikeholdsetterslepet øker.

Fylkeskommunen har et selvstendig ansvar for samfunnssikkerhet og beredskap relatert til fremkommelighet på vegnettet. Seksjonen søker å ivareta dette gjennom systematisk oppfølging og registrering av tilstand på vegnettet. Klimaet endrer seg og fylkeskommunen opplever situasjoner med ekstremnedbør, ras, utglidninger, synkehull og andre akutte forhold på våre veger. Disse situasjonene er uforutsigbare, og fylkeskommunen som vegeier må være i stand til å imøtekomme samfunnets forventninger til at samfunnssikkerheten ivaretas.

Seksjonen arbeider med modernisering og forenkling av kontraktsformene som også oppfyller kravene til miljøvennlige metoder og prosesser. Kontrakter for drift og vedlikehold av vegnettet er flerårige kontrakter, fra ett til åtte år. Kompetansebygging skjer ved aktivt samarbeid og nettverk med andre fylkeskommuner og seksjoner internt.

Per 1. januar 2025 har seksjonen ansvaret for 15 driftskontrakter på veg, ytre miljø og grønt, elektro og veglys, bruvedlikehold samt dekkelegging og vegoppmerking. Kontraktene legger til grunn drift og løpende vedlikehold av vegnettet. Kontraktene ivaretar ikke innhenting av etterslep på fylkesveg.

Vegutbygging

Seksjon for vegutbygging har ansvar for utbyggingsprosjektene på fylkesvegene. Fylkeskommunen håndterer til enhver tid omlag 50 prosjekter i ulike faser, fra planlegging til prosjektering og bygging. De fleste av disse prosjektene går over flere år.

Prosjektporteføljen omfatter alt fra små punktutbedringer og oppgraderinger, til store utbyggingsprosjekter, også innenfor Bypakke Grenland.

Seksjonen jobber aktivt med profesjonalisering av prosjektstyring innenfor HMS, kvalitet, økonomi og fremdrift. Seksjonen vil ha oppmerksomhet på utvikling av gode kontrakter og kontraktstrategi tilpasset det enkelte prosjekt.

Seksjonen jobber for å bli en «digital byggherre». Målet er digitalisering av alle prosjektfaser, blant annet gjennom videreutvikling av modellbasert prosjektering for til slutt å få tegningsløse prosjekter. Det er utviklet en egen løsning for gjennomføring av innbyggerdialog digitalt direkte i våre prosjektmodeller og digitale verktøy for masseutsendelse av brev til våre innbyggere.

Vegutbyggingsprosjekter har ofte stor påvirkning på klima og miljø, noe seksjonen jobber planmessig for å redusere. En stor satsing er Breeam-sertifisering av de største veganleggene, i tillegg til utvikling av en databank for klimagassutslipp. Det fokuseres også på god massebalanse for å redusere omfanget av transport av masser til og fra våre anlegg.

Seksjonen understøtter hele samferdselssektoren med spisskompetanse innenfor enkelte fagområder. Dette gjelder blant annet fagområdene prosjektstyring og prosjektadministrasjon for samferdselsprosjekter, ytre miljø, geologi og geoteknikk, sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA), herunder seriøsitetsskrav, samt grunnnerv, eiendomsforvaltning og landmåling.

Kollektiv

Sektor for Samferdsel skal sørge for et godt kollektivtilbud til innbyggerne i fylket. Per i dag sørger over 200 busser for mer enn seks millioner kollektivreiser årlig.

Seksjonen har ansvar for drift og utvikling av kollektivtilbudet i Telemark, herunder kollektivtilbudet med buss, taxi, ferje, lovpålagt skoleskyss, tilrettelagt transport (TT - ordningen) og transportløyver.

Seksjonen har forvaltningsansvar og driftsansvar for skoleskyss for skoleelever med skyssrett etter opplæringsloven. For skoleåret 2024-2025 er det foreløpig behandlet og iverksatt skoleskyss for ca. 6570 elever med kollektivtilbudet og ca. 1000 elever med tilrettelagt skyss.

TT- ordningen har cirka 2660 brukere. Antall brukere øker årlig, noe som medfører redusert tilskudd til den enkelte da ordningen finansieres med fast totalpott som fordeles. Dette skal staten revidere, noe som kan innebære endring i finansieringen.

Seksjonen er løyvmyndighet for drosje, buss og fartøy i rute.

Seksjonen har også ansvar for markedsføring av mobilitetstilbudet, drift og teknologisk utvikling av systemer for billettering.

Seksjonen samarbeider med Bypakke Grenland om kollektivfremmende tiltak gjennom bruk av midler fra belønningsordning og bypakke. Dette utgjør en vesentlig del av finansieringen av kollektivtilbudet i Grenland. Nåværende bypakke løper ut i 2025, og søknad om ny bypakke er nå til kvalitetssikring.

Fylkeskommunen skal satse på en fleksibel og kostnadseffektiv transportløsning i distriktene som møter kundenes reisebehov, og som utnytter ledig kapasitet i transportsystemet.

Utvikling av grønn og smart transport må tas i bruk i hele fylket, både for å øke kollektivandelen i persontransporten, og for å sikre et godt og tilgjengelig tilbud for alle brukergrupper.

Utfordringer i planperioden

Fylkesvegene og etterslepet – nullvisjon og ekstremvær

En betydelig utfordring i Telemark er det store vedlikeholdsetterslepet på fylkesvegene. I 2019 hadde nesten halvparten av Telemarks 1900 kilometer med fylkesveg dårlig eller svært dårlig dekketilstand. Også bruer og andre vegelementer har behov for å utbedres for å sikre framkommeligheten i fylket vårt.

Spor, ujevnheter, sprekker og hull gir også vanskeligere og dårligere vintervedlikehold og større risiko for glatte forhold.

Utrygt sideterreng og mangelfullt rekkverk gir også mer trafikkfarlige veger, som gjør at man ikke når mål om redusert antall drepte og hardt skadde i Telemark, kjent som nullvisjonen.

Ekstremvær med mye nedbør gir utfordringer knyttet til overvann, samt øker sannsynlighet for skred. Tette stikkrenner, gjengrodde grøfter o.l. er en del av vedlikeholdsetterslepet som forsterker skader og utvasking av fylkesvegene

Akutte reparasjoner er nødvendig, men er dyrere i sum enn et systematisk forbedringsarbeid for å gjøre fylkesvegnettet mer robust og trafiksikkert. Etterslepet på vedlikehold av Telemarks fylkesveger var i 2024 estimert til over seks milliarder kroner. Vedlikeholdsbehovet øker eksponentielt – jo lengre tid det tar å ta igjen etterslepet, jo mer må utbedres. Det betyr at verdien av infrastrukturen, også kalt vegkapitalen, forvitrer jo lengre man utsetter vedlikeholdet.

Det er ikke satt av nok midler til å verken stoppe eller ta igjen vedlikeholdsetterslepet på fylkesveg. En prioritering av tiltak på dagens trasé/vegnett vil samtidig spare natur og store klimagassutslipp fra omfattende nybygging.

Båt og ferge

Fergedriften i fylket er i ferd med å overføres til eget fylkeskommunalt foretak. I Brevik er det inngått en samarbeidsavtale med Porsgrunn kommune som bidrar økonomisk til driften. Tilsvarende er sendt til Kragerø kommune for driften i Kragerøskjærgården, uten at avtale er inngått per 15. oktober. Om man ikke kommer til enighet vil det kreve enten betydelig økning i fylkeskommunens kostnader, eller en betydelig reduksjon fra dagens båt- og fergetilbud.

Det pågår en prosess for omklassifisering av en del av kaiene i Kragerøskjærgården til fylkesveg. Det er i den forbindelse avdekket et vesentlig vedlikeholdsetterslep som kan gi betydelige økonomiske utfordringer.

På sikt er det store behov for å omstille båt - og fergetransporten til nyere standard, universell utforming og nullutslipp med betydelige klimagevinster – men som også vil kreve store investeringer i infrastruktur og fartøy, og tilgang til mer ren energi.

Natur og klima

Trasévalg ved utbedringer av fylkesveg, bygging av gs-veger osv. kan også true landbruksjord og natur. Hvordan fylkesvegene planlegges med minst mulig fotavtrykk i både bygge- og bruksfase er en nøkkelfaktor for å redusere utslipp av klimagasser, og stanse tap og forringelse av natur på land og i vann.

Fylkesveger utgjør mange steder en barriere for fiskevandring. Ved å gjennomføre tiltak kan Telemark ikke bare forbedre sin egen miljøstatus, men også bidra positivt til den regionale og nasjonale miljøsituasjonen.

Arealene langs fylkesveg kan også bidra til å berike og verne naturverdier. Trær langs veger og fortau renser luft, gir skygge og gir økt rekreasjonsverdi for særlig gående og syklende. Grønnstruktur langs vegene krever også midler, i både bygge- og driftsfase.

Til tross for at klimagassutslippene er redusert siden 2009, ligger fylket langt etter planen for å nå sine klimamål. Transportsektoren i Telemark har vedvarende høye klimagassutslipp der veitrafikk står for 9 % av de totale utslippene.

Nullvekstmålet og byutvikling

Høye utslipp, økte forskjeller, utenforskap, ensomhet og inaktivitet er utfordringer som kan reduseres gjennom en bevisst by- og stedsutvikling, som fylkesvegene er en viktig del av flere steder. Kompakt byutvikling er viktig for å redusere press på naturområder og nå nullvekstmål i biltrafikk. Samtidig gir kamp om arealer i tettbygde strøk en utfordring med å ivareta alle trafikantgrupper, med god kvalitet og stedstilpasning.

Kollektivtransport

Det er satset på kollektivtrafikken i fylket både innen knutepunkt, ruteplaner og takster. Flere har fått et bedre tilbud, men kollektivtransport kan ikke løse transportbehov for alle overalt innen realistiske rammer. Statlige belønningsmidler og framtidig byvekstavtale i forlengelse av Bypakke Grenland er avgjørende for å fortsette å gi et høyfrekvent og rimelig busstilbud i Grenland.

For hele fylket vil lokalisering i og utenfor sentrum for både arbeidsplasser, handel og bolig få langvarige konsekvenser for framtidens transportbehov. Det setter rammene for framtidige utslipp og energibruk, og vil være avgjørende for hvor effektivt tilbud som kan leveres.

Kollektivtilbudet i Telemark er holdt stort sett på samme nivå de siste årene. En del av tilbudet er finansiert via årlige ekstratilskudd fra fylkestinget, og driften har et kostnadsnivå som fordrer fortsatt ekstra tilskudd. Alternativet er kutt i tilbud og/eller økning av takster.

Rutetilbudet utenfor Grenland må ansees som et minimumstilbud, og det er begrenset med forsvarlige reduksjonsmuligheter.

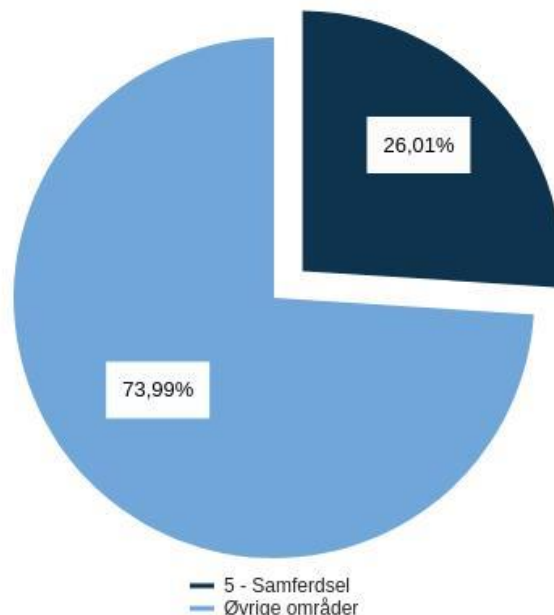
Tilbudet i Grenland må ansees å være svært godt, gjennom belønningsordning og bypakkeavtale. Disse avtalene fordrer samtidig en opprettholdelse av bidraget fra fylkeskommunen, for sammen å nå nullvekstmålet, og det er dermed også begrensede muligheter for nedjustering av rutetilbudet.

De kommende bussanbudene i Grenland i 2025 og 2027, og øvrige Telemark i 2026, går mot fossilfri drift. Dette fordrer vesentlig større investeringskostnader til bussmateriell og ladeinfrastruktur. Dette sammen med øvrige kostnadsøkninger gjør at det må tas høyde for en markant økning i anbudskostnadene for kollektivtrafikken i årene fremover.

Påvirkningsarbeid statlig infrastruktur

Telemarks strategiske plassering kan være et godt grunnlag for å tiltrekke virksomheter og tilby gode forbindelser til kontinentet via bane og sjø for både personer og gods. Tilgang til bærekraftig drivstoff er helt avgjørende for å redusere utslipp, og det er viktig å bygge ut energistasjoner for dette i Telemark. Det er utfordringer med regularitet og punktlighet på både Vestfoldbanen og Sørlandsbanen. Det utfordrer nasjonale mål om at en større andel av transportarbeidet skal skje på bane.

Brutto utgifter i % av fylkeskommunens totale brutto utgifter



Omtale rammeoversikt

Utgangspunktet for budsjettrammen er en videreføring av vedtatt budsjett for 2024.

I konsekvensjusteringer videreføres politiske vedtak fra 2024 som har hatt økonomisk varig virkning. Dette gjelder hovedsakelig budsjettjusteringer vedtatt i forbindelse med tertialrapporteringene og effekter av vedtatt statsbudsjett og revidert nasjonalbudsjett 2024. Tekniske justeringer består av kompensasjon for lønnsoverheng relatert til lønnsoppgjøret for 2024 med virkning i 2025.

Konsekvensjustert budsjetttramme er utgangspunktet før foreslåtte endringer i Handlings- og økonomiplan 2025-2028.

Rammeoversikt

Beløp i 1000

Beskrivelse tiltak	Økonomiplan			
	2025	2026	2027	2028
Opprinnelig budsjett	777 180	777 180	777 180	777 180
Sum Tekniske justeringer	177	177	177	177
Sum Varige budsjettendringer vedtatt i fjor	26 090	26 090	26 090	26 090
Konsekvensjusteringer	26 266	26 266	26 266	26 266
Konsekvensjustert ramme	803 447	803 447	803 447	803 447
Innsparingstiltak				
Reduksjon av asfaltbudsjettet	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Reduksjon av budsjettet til driftskontraktene	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Reduksjon i busstilbudet i Telemark	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Reduksjon i trafiksikkerhetsordningen /Aksjon skoleveg	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Sum Innsparingstiltak	-31 000	-31 000	-31 000	-31 000
Nye tiltak				
Prop. 1 S (2024–2025) Kompensasjon forskrift tunnelsikkerhet	288	288	288	288
Prop. 1 S (2024–2025) Null og utsleppsfrie ferjer og hurtigbåter og krav til nullutslipp i offentlige anbud ferje og tjeneste	418	418	418	418
Prop. 1 S (2024–2025) Opprustning og fornying fylkesvegnettet	43 802	43 802	43 802	43 802
Prop. 1 S (2024–2025) Ras- og skredsikring fylkesveg	1 169	1 169	1 169	1 169
Økte lisensutgifter IT	6 500	6 500	6 500	6 500
Sum Nye tiltak	52 177	52 177	52 177	52 177
Drifttilpasninger / Utfordringer i planperioden				
Fergedrift i Brevik og Kragerø	0	0	0	0
Konsekvenser av nytt bussanbud i Grenland	0	0	0	0
Konsekvenser av nytt bussanbud utenfor Grenland	0	0	0	0
Sum Drifttilpasninger / Utfordringer i planperioden	0	0	0	0
Nye tiltak og realendringer	21 177	21 177	21 177	21 177
Ramme 2025-2028	824 624	824 624	824 624	824 624

Innsparingstiltak

Reduksjon av asfaltbudsjettet

Fylkesdirektøren foreslår å redusere asfaltbudsjettet med 5,0 mill. kr, fra 38,0 mill. kr i 2024 til 33,0 mill. kr. i 2025.

Reduksjon av budsjettet til driftskontraktene

Fylkesdirektøren foreslår å redusere omfanget i driftskontraktene med 6,0 mill. kr. Det vil dermed bli utført færre tiltak på fylkesvegnettet.

Reduksjon i busstilbudet i Telemark

Fylkesdirektøren foreslår et generelt nedtrekk i kollektivtjenester i hele fylket basert på estimert merforbruk på 15,0 mill. kr i 2024. Rammen til rutetilbudet har de siste årene vært lavere enn den reelle kostnaden i driftskontraktene. Dette har vært dekket opp av politiske vedtak fra år til år, samt at det i koronaperioden ble kompensert ekstra fra staten.

Reduksjon i trafikksikkerhetsordningen / Aksjon skoleveg

Trafikksikkerhetsordningen/aksjon skoleveg er en søknadsbasert ordning for kommunene i Telemark. Her søkes det om plantiltak eller fysiske tiltak, både på kommunal veg og fylkesveg. Potten for 2024 var på 8,0 mill. kr. Fylkesdirektøren foreslår å redusere denne med 5,0 mill. kr i 2025. Reduksjonen er tenkt tatt i tilskudd til kommunale prosjekter.

Nye tiltak

Prop. 1 S (2024–2025) Kompensasjon forskrift tunnelsikkerhet

Fylkesdirektøren foreslår å øke rammen seksjon for veidrift med 0,3 mill. kr i henhold til justering av særskilt fordelt rammetilskudd i regjeringens forslag til statsbudsjett.

Prop. 1 S (2024–2025) Null og utsleppsfrie ferjer og hurtigbåter og krav til nullutslipp i offentlige anbud ferje og tjeneste

Fylkesdirektøren foreslår å øke rammen seksjon for kollektiv med 0,4 mill. kr i henhold til justering av særskilt fordelt rammetilskudd i regjeringens forslag til statsbudsjett.

Prop. 1 S (2024–2025) Opprustning og fornying fylkesvegnettet

Fylkesdirektøren foreslår å øke rammen til seksjon for veidrift med 43,8 mill. kr i henhold til justering av særskilt fordelt rammetilskudd i regjeringens forslag til statsbudsjett.

Prop. 1 S (2024–2025) Ras- og skredsikring fylkesveg

Fylkesdirektøren foreslår å øke rammen seksjon for veidrift med 1,2 mill. kr i henhold til justering av særskilt fordelt rammetilskudd i regjeringens forslag til statsbudsjett.

Økte lisensutgifter IT

Fylkesdirektøren foreslår å øke budsjettet til samferdsel med 6,5 mill. kr. Økningen skyldes økte IT-utgifter for hele samferdselssektoren og er en konsekvens av delingen av fylkeskommunene. IT-utgiftene tok utgangspunkt i budsjett for Vestfold og Telemark fylkeskommune, med en deling 56/44. Utgiftene for Telemark fylkeskommune er betydelig høyere enn denne prosent delingen.

Driftstilpasninger / Utfordringer i planperioden

Fergedrift i Brevik og Kragerø

Fylkestinget behandlet sak 68/24 om Framtidig organisering av båt- og fergedriften og avvikling av Kragerø fjordbåtselskap IKS og Brevik fergeselskap IKS i møte 12.6.2024. Det ble vedtatt å oppløse de to selskapene der Telemark fylkeskommune har eid halvparten av hvert, og etablere et nytt fylkeskommunalt foretak som overtar ansvaret for båt- og fergedriften med oppstart 01.01.2025.

Telemark fylkeskommune vil i 2025 gi tilskudd til det nye foretaket tilsvarende opprinnelig budsjett 2024 gitt til Brevik fergeselskap IKS og til Kragerø fjordbåtselskap IKS. Det betyr at tilleggsbevilgninger gitt i 2024 (8,5 mill. kr) ikke er med i budsjett 2025. Det årlige tilskuddet fra fylkeskommunen betyr at dagens fergetilbud må justeres ned i 2025.

Konsekvenser av nytt bussanbud i Grenland

Det er inngått ny anbudskontrakt for kollektivtransport med buss, med oppstart 1. juli 2025. Overgangen til fossilfri transport, medfører høyere utgifter knyttet til investeringer i kjøretøy og etablering av ladeinfrastruktur. Det anslås en økning i utgiftene på ca. 30 %, det vil si at utgiftene øker med ca. 10,0 mill. kr i 2025 (halvårsvirkning). Helårsvirkningen for 2026 er en ytterligere økning på 10,0 mill. kr.

Budsjettrammen tar ikke høyde for en slik kostnadsøkning, og det må eventuelt kompenseres med kutt i rutetilbud og økte billett takster.

Dette må sees i sammenheng med Bypakke Grenland og belønningsordningen fra Staten. Det er et krav om nullvekstmål i bypakkesamarbeidet, og tiltak som kan redusere kollektivandelen vil påvirke negativt.

Konsekvenser av nytt bussanbud utenfor Grenland

Det skal inngås ny anbudskontrakt for busstjenester i Telemark (utenfor Grenland) med oppstart 1. juli 2026. Dette blir en bruttokontrakt, med krav om fossilfri drift. Det anslås en økning i utgiftene på ca. 30 %, det vil si at utgiftene øker med ca. 15,0 mill. kr i 2026 (halvårsvirkning). Helårsvirkningen for 2027 er en ytterligere økning 15,0 mill. kr. Budsjettrammen tar ikke høyde for en slik kostnadsøkning, og det må eventuelt kompenseres med kutt i rutetilbud og økte billett takster.

Sammendrag budsjett

Fylkessjef for Samferdsel

Budsjettrammen består hovedsakelig av lønns- og personalkostnader. For 2025 har seksjonen en foreslått netto driftsramme på 1,9 mill. kr.

Vegforvaltning og transport

Budsjettet for seksjon Vegforvaltning og transport dekker lønns- og personalutgifter, samt IT-lisenser for fagsystemer for hele sektoren. I tillegg dekker budsjettet Trafikksikkerhetsordningen/Aksjon skoleveg og noen eksterne tilskudd.

Fylkesdirektøren har i forslag til budsjett for 2025 innarbeidet økonomiske tiltak for å tilpasse driftsnivået, for å sikre en bærekraftig økonomisk utvikling i fylkeskommunen. Seksjonens budsjettramme er med dette foreslått styrket med 1,5 mill. kr. For 2025 har seksjonen en foreslått netto driftsramme på 44,6 mill. kr.

Vegdrift

Budsjettet til seksjon Vegdrift dekker lønn- og personalutgifter. I tillegg dekker budsjettet utgifter tilknyttet driftskontrakter på vedlikehold av veger, bruer, tunneler, elektroinstallasjoner, asfaltlegging og vegoppmerking. Seksjonen har en sentral rolle i å opprettholde og vedlikeholde vegkapitalen gjennom langsiktige drifts- og vedlikeholdskontrakter. Per 1. januar 2025 har seksjonen ansvaret for 15 driftskontrakter.

Fylkesdirektøren har i forslag til budsjett for 2025 innarbeidet økonomiske tiltak for å tilpasse driftsnivået, for å sikre en bærekraftig økonomisk utvikling i fylkeskommunen. Seksjonens budsjettramme er med dette foreslått redusert med 11,0 mill. kr. Videre er regjeringens forslag til statsbudsjett innarbeidet med en styrking på 45,3 mill. kr. For 2025 har seksjonen en foreslått netto driftsramme på 456,4 mill. kr.

Vegutbygging

Budsjettet for seksjon Vegutbygging dekker lønns- og personalutgifter. Seksjonens arbeidsoppgaver er i hovedsak knyttet til gjennomføring av investeringsprosjekter og dette innebærer at hoveddelen av seksjonens utgifter dekkes over investeringsbudsjettet for fylkesveg gjennom timeføring med kalkulatorisk timepris. Seksjonen har en netto driftsramme på 12,3 mill. kr i 2025.

Kollektiv

Seksjon kollektiv sitt budsjett er i hovedsak knyttet til ansvar for drift og utvikling av kollektivtilbudet i Telemark. Dette inkluderer det ordinære kollektivtilbudet med buss, taxi, ferje, lovpålagt skoleskyss, tilrettelagt transport (TT - ordningen) og transportløyver.

Av seksjonens bruttobudsjett vil om lag 85 % - 90 % av utgiftene være knyttet til transportutgifter, hvorav ca. 20-25 % utgjør den lovpålagte skoleskyssen.

I tillegg er seksjonens lønns- og personalutgifter, utgifter til fagsystemene og finansieringen av drift til de ulike kollektivknutepunkt rundt i fylket.

Videre dekker budsjettet tilskudd til nytt fylkeskommunalt fergeselskap og videreføring av tilbudet med reduserte ferjetakster i Telemark basert på politiske vedtak.

I seksjonens budsjett inngår også finansiering via Belønningsordningen og Bypakkemidler for Grenland og i tillegg også refusjon fra hjemkommuner for skoleskyss-elever basert på eget regelverk.

Fylkesdirektøren har i forslag til budsjett for 2025 innarbeidet økonomiske tiltak for å tilpasse driftsnivået, for å sikre en bærekraftig økonomisk utvikling i fylkeskommunen. Seksjonens budsjetttramme er med dette foreslått redusert med 15,0 mill. kr. Videre er regjeringens forslag til statsbudsjett innarbeidet med en styrking på 0,4 mill. kr. For 2025 har seksjonen en foreslått netto driftsramme på 309,4 mill. kr.

Driftsbudsjett

Beløp i 1000

Fordeling per seksjon

	Budsjett Rev.budsjett		Økonomiplan			
	2024	2024	2025	2026	2027	2028
Fylkessjef for Samferdsel	1 744	1 894	1 894	1 894	1 894	1 894
Vegforvaltning og transport	42 050	43 071	44 594	44 594	44 594	44 594
Vegdrift	407 687	422 050	456 432	456 432	456 432	456 432
Vegutbygging	10 472	12 171	12 276	12 276	12 276	12 276
Kollektiv	304 561	327 122	309 428	309 428	309 428	309 428
Sum	766 514	806 308	824 624	824 624	824 624	824 624

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Budsjett Rev.budsjett		Økonomiplan			
	2024	2024	2025	2026	2027	2028
Driftsutgifter						
Lønn	112 524	117 241	117 513	117 513	117 513	117 513
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	343 320	369 179	346 532	346 532	346 532	346 532
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	348 773	352 853	403 681	403 681	403 681	403 681
Overføringsutgifter	158 653	162 691	153 653	153 653	153 653	153 653
Sum Driftsutgifter	963 270	1 001 964	1 021 380	1 021 380	1 021 380	1 021 380
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-23 549	-22 449	-23 549	-23 549	-23 549	-23 549
Refusjoner	-173 207	-173 207	-173 207	-173 207	-173 207	-173 207
Sum Driftsinntekter	-196 756	-195 656	-196 756	-196 756	-196 756	-196 756
Sum	766 514	806 308	824 624	824 624	824 624	824 624

Måltabell

Hovedmål	Delmål	Indikator	Siste måling 2023	Mål 2025	Mål 2028
Skape kompakte og levende byer og bygder med høy kvalitet					
Bevare natur-, jordbruks- og kulturverdier	Kartlegge vandringshinder langs fylkesveg	Andel kartlagt km av totalen	0	0	0
	Redusere negativ påvirkning fra salting av fylkesveg på vannmiljø	Totalt antall tonn salt skal reduseres (gjennom optimalisering)	7 224	7 100	7 000
	Telemark fylke skal være arealnøytral innen 2023	Arealforbruk i nye vegprosjekter	0,0 %	60,0 %	100,0 %
Gjennomføre en raskere omstilling til et lavutslippssamfunn	Reduserte klimagassutslipp fra drift av fylkesvegnettet	Klimagassutslipp totalt fra drift og vedlikehold av fylkesvegnettet målt i tonn CO2 ekv.	2 838	2 554	2 299
	Reduserte klimagassutslipp fra kollektivtransport	Klimagassutslipp totalt fra buss målt i tonn CO2 ekv.	5 138	4 905	934
		Klimagassutslipp totalt fra båt og ferge målt i tonn CO2 ekv.	947	1 683	1 683
	Reduserte klimagassutslipp fra utbygging av fylkesvegnettet	Klimagassutslipp totalt fra vegbygging målt i tonn CO2 ekv.	14 647	0	0
Satse på grønn verdiskaping og sirkulær økonomi	Andel sortert avtall totalt skal øke innen utbyggingsprosjekter på fylkesveg	Andel prosjekter som innfrir krav til sortering	0,0 %	50,0 %	83,0 %
Telemark fylkeskommune har en bærekraftig økonomisk utvikling	Fylkeskommunens tjenestoområder oppfyller samfunnsoppdraget innenfor vedtatt netto budsjettramme	Netto driftsramme avviker mindre enn 0,2 % mot vedtatt budsjett	0,0 %	0,2 %	0,2 %
	Telemark fylkeskommune styrer i henhold til finansielle måltall vedtatt av fylkestinget				
Gjøre fylket mer attraktivt for bedrifter, besøkende og som bosted	Flere og mer fornøyde kollektivpassasjerer	KTI, nasjonalt kollektivbarometer	70	73	75
		Passasjertall (tall i tusen)	6 581 000	69 000 000	7 000 000
Prioritere vedlikehold og fornyelse av dagens fylkesveger	Forfallet på fylkesvegnettet skal stoppes og man skal ta igjen vedlikeholdsetterlepet.	Antall km asflatert årlig	33 376,0	0,0	0,0
		Jevnhet	4	4	4
		Spordybde	12	12	12
	Nullvisjonen: 0 drepte eller hardt skadde i trafikken	Antall drepte og hardt skadde i Telemark	27	19	16
Produsere mer fornybar energi og øke nettkapasiteten					

Investeringer

Investeringsrammen for Samferdsel utgjør tilsammen 1,28 mrd. kr i hele økonomiplanperioden, med et årsbudsjett i 2025 på 609,2 mill. kr. Vedtatt handlingsprogram for fylkesveg 2024-2027, FT-sak 31/24, er innarbeidet i økonomiplanperioden.

Handlings- og økonomiplan for 2025-2028

Det foreslås å øke rammen på Fv. 359 Kaste - Stoadalen med 56,0 mill. kr, av disse er 27,0 mill. kr realiserte kostnader og resterende 29,0 mill. kr settes av til risiko og uforutsette hendelser. Ny total prosjektramme blir 503,0 mill. kr. I tillegg foreslås det å øke rammen på Fv. 450 Vrengen bru med 27,0 mill. kr til ny total prosjektramme på 63,0 mill. kr. Økningen skyldes dyrere konstruksjoner, økt mengde sprengt fjell, lønns- og prisstigning og avsatte midler til usikkerhet.

Alle pågående prosjekter er listet opp i tabellen under.

Tabellen under viser vedtatt total prosjektramme som gjelder for hele prosjektets levetid og forslag til årsbudsjett i planperioden.

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

	Samlede prosjektbeløp	Økonomiplan				Sum Økonomiplan
Investeringsprosjekter	Godkj.vedtak	2025	2026	2027	2028	2025-28
Bruprosjekter	43 000	20 400	0	0	0	20 400
Bypakke Grenland fase 1	1 370 400	49 930	11 500	0	0	61 430
Bypakke Grenland fase 2	330 000	33 000	33 000	33 000	33 000	132 000
Fv. 353 Rugtvedt-Surtebogen Byggefase	598 000	150 000	40 000	2 451	0	192 451
Fv. 359 Kaste - Stoadalen	503 000	148 000	20 384	0	0	168 384
Fv. 45 Rassikring Voilen, Ullsteinskredet, Lauvås	90 150	1 000	0	0	0	1 000
Fv. 450 Eidsborgkleivane	148 000	10 300	63 000	42 000	0	115 300
Fv. 450 Vrengen bru	63 000	4 000	20 000	12 000	27 000	63 000
Investering kollektiv	28 475	5 115	12 400	4 000	0	21 515
Investering utstyr samferdsel	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000
Kollektivtiltak	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	10 000
Oppgradering	338 200	83 900	106 174	54 800	0	244 874
Planlegging etter Plan- og bygningsloven	8 000	4 000	4 000	4 000	4 000	16 000
Skredsikring	12 500	1 200	0	0	0	1 200
Skredsikring fv. 3324 Fjågesund og fv. 3320 Omnes	78 300	35 400	31 000	0	0	66 400
Tiltak sidevegnett Rugtvedt- Dørdal (tidl.E18)	92 230	45 200	11 300	0	0	56 500
Trafikksikkerhet	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	12 000
Øvrig fylkesveg	142 000	7 300	24 000	42 500	1 500	75 300
Sum investeringsprosjekter	3 855 755	609 245	387 258	205 251	76 000	1 277 755

Bruprosjekter

Fv. 3370 Kalstad bru

Prosjektet skal utbedre eksisterende halvbru og svanke i vegen ved Kalstad. Det skal settes opp mur til erstatning for dagens halvbru. Det skal bygges ca. 70m mur og ca. 70m fortau med kantstein. Det skal i tillegg gjøres arbeid på kommunalt VA-anlegg som Kragerø kommune finansierer. Bygging pågår og planlegges ferdigstilt i løpet av år 2024. Prosjektavslutning vil pågå utover i år 2025.

Fv. 3384 Snarteland bru

Snarteland bru skal forsterkes. Utlysning og kontrahering av entreprenør gjennomføres første halvdel av 2025. Arbeidene planlegges ferdigstilt høsten 2025. Årsbudsjett 10,0 mill. kr.

Fv. 37 Kirkevold bru

Prosjektet skal utbedre betongskader i spesielt én søyle på brua. Utlysning og kontrahering av

entreprenør gjennomføres tidlig i 2025. Arbeidene planlegges ferdigstilt i 2025. Samlet investeringskostnad er på 10,5 mill. kr.

Bypakke Grenland fase 1

I Bypakke Grenland sitt handlingsprogram er det satt av midler til ni fylkesvegprosjekter i 2024. Budsjettet for 2025 har en samlet ramme for alle prosjektene på 49,9 mill. kr. Den fylkeskommunale egenandelen ligger fast på 53,0 mill. kr per år. Investeringer ut over denne rammen finansieres av bompenger. Følgende prosjekter arbeides det med i 2025:

Fv. 3294 Trommedalsvegen

Prosjektet omfatter standardheving av veg. Dagens veg er smal, svingete og bratt. Den er ikke egnet for lange kjøretøy, og det er forbudt for kjøretøy lenger enn 13 m. ÅDT er 4300. Prosjektet innebærer å heve standarden på Trommedalsvegen fra Rv. 36 ved Skyggestein til Rødmyr slik at vegen kan benyttes av alle kjøretøy. Dette vil gi næringstransporten bedre fremkommelighet og avlaste riksvegen. Prosjektet er i planfasen og arbeid for utarbeidelse av reguleringsplan vil pågå i år 2024-2025. Ny vei er planlagt ferdig i år 2028.

Fv. 3282 Hoppestadvegen

Prosjektet skal bidra til sammenhengende sykkelinfrastruktur med god framkommelighet. Det skal bygges gang- og sykkelveg på en cirka 1,9 kilometer strekning fra Petersborg til Venstøpbakken i henhold til vedtatt reguleringsplan. Det er igangsatt detaljprosjektering og forberedende arbeid for grunnverv. Byggestart er planlagt i 2026 og antatt åpning av anlegget blir i år 2028.

Fv.32 Gimlevegen - Augestadvegen, byggherrekostnader

Prosjektet ble ferdigstilt allerede i 2019. Pågående arbeid er å overvåke setninger i grunnen. Dette vil pågå i 2-3 år fremover.

Rv. 36/Fv. 59/Fv. 48 "Moflataprojektet" Telemarksvegen-Ulefossvegen-Bjørntvedt

I utgangspunktet skulle det lages planer for kollektivfelt og sykkelveg med fortau på Rv 36 Telemarksvegen mellom Bjørndalvegen og Ulefossvegen. Tilhørende tiltak i kryssområdene med Ulefossvegen, Voldsvegen og Bedriftsvegen ble vurdert. På grunn av veldig store kostnader ved slike tiltak ble det høsten 2022 bestemt at man i denne omgang skulle prioritere flere mindre enkelttiltak som vil gi god effekt innenfor de rammer som finnes i dagens bypakke.

Det er Statens vegvesen som har rollen som prosjektansvarlig for dette prosjektet, men Telemark fylkeskommune bidrar med ressurser for å ivareta vår interesse som vegeier.

Fv. 356 Franklintorget, grønn lenke

Grønn lenke er i siste HP delt i tre prosjekt; PP-X, Franklintorget og Raschebakken. Prosjektet har hatt som mål å utforme et torg (Franklintorget) til et mer bypreget område med mye belegningsstein, grøntområder, oppholdsrom med sitteplasser m.m.

Prosjektet er ferdigstilt og det gjenstår kun oppfølging av avtale om etableringsskjøtsel for grøntområdene som vil pågå ut år 2025.

Fv. 32 Vallemyrvegen - Ullinvegen (Enger), nytt kryss

Prosjektet inneholder to rundkjøringer og forlengelse av Ullinveien med stenging av dagens utkjøring til fv. 32. Prosjektet er et samarbeid mellom fylkeskommunen, Porsgrunn kommune, Bypakke Grenland og private utbyggere. Åpning av anlegget var i år 2023. Det gjenstår nå arbeid med grenseoppgang og prosjektavslutning.

Fv. 357 Skotfossvegen ved Grøtsund, fortau/ gang- sykkelveg

Prosjektet på Fv. 357 Skotfossveien fra Kampekastet og ned til Grøtsundveien er en gang- og sykkelveg. Det er ferdig regulert over en strekning på 850 m. Konkurranses grunnlaget var ferdig høsten 2023 og klart for utlysning i markedet før nyttår. Bygging pågår og planlegges ferdigstilt i løpet av år 2024. Prosjektavslutning vil pågå utover i år 2025. Prosjektet er et samarbeid med Skien kommune hvor de samtidig bytter ut deler av sitt vann og avløpsnett.

Fv. 356 Raschebakken-Skippergata

I avsnittet «optimalisering av overordnet vegnett» heter det at: Uten tiltak vil dagens trafikkproblemer på overordnet vegnett forsterkes i framtiden. Bilkøene vil gjøre næringstransporten og bussenes framkommelighet og punktlighet dårligere. (...) Optimalisering av overordnet vegnett gjøres bl.a. ved å utbedre flaskehalser, prioritere hovedstrømmene foran sidetrafikk og ved å flytte trafikk.

Hensikten med dette prosjektet er å lede mer av trafikken som skal nordover bort fra Porsgrunnsbrua og over mot Frednesbrua, og samtidig prioritere bussen fra Raschebakken inn mot Franklintorget. Prosjektet er et samarbeidsprosjekt med Porsgrunn kommune, og er planlagt ferdigstilt høsten 2027.

Fv. 32 Heivannsveien

Prosjektet skal bidra til sammenhengende sykkelinfrastruktur med god framkommelighet. Flere gs-delstrekninger er bygd langs Heivannsvegen på Holtesletta. For å få sammenhengende gs-veg ned til det opphøyde gangfeltet ved Sagdalsringen, er det behov for å bygge en siste delstrekning. Dette er 190 m gs-veg mellom Sagdalsringen og Langmyrvegen. Anlegget er planlagt ferdigstilt i år 2026.

Bypakke Grenland fase 2

Bypakke Grenland slik vi kjenner den i dag, avsluttes i 2025. Bompengerevisjonen er estimert å være ferdig i løpet av våren 2025, og de siste prosjektene i fase 1 er i ferd med å realiseres. Bypakke Grenland fase 2 forutsettes etablert snarest mulig etter at proposisjonen blir vedtatt i Stortinget. Fase 2 vil overta alle forpliktelser knyttet til ferdigstillelse av gjenstående prosjekter i Bypakke Grenland fase 1. Arbeidet med å forberede en fase 2 av bypakka har pågått en stund, med utgangspunkt i flere felles politiske vedtak.

Fylkeskommunale og kommunale egenandeler Bypakker er spleiselag. Det er krav om fylkeskommunal/kommunal egenandel på 20 % av investeringer på fylkeskommunale eller kommunale prosjekter i bypakka. Fordeling av egenandel følger samme prinsipielle fordeling som i fase 1.

I FT-sak 66/24 Bypakke Grenland Fase 2 pkt 7 ble det vedtatt at fylkeskommunen skal bidra med 75 % av egenandelen. Total egenandel i fase 2 er foreløpig beregnet til 44,0 mill. 2023-kr per år og totalt 440,0 mill. 2023-kr. For Telemark fylkeskommune vil dette utgjøre 33,0 mill. kr per år, 330,0 mill. kr totalt.

Egenandelene prisjusteres i takt med konsumprisindeksen, og etter den faktiske sammensetningen av porteføljen.

Fv. 353 Rugtvedt-Surtebogen Byggefase

Prosjektet omfatter etablering av 3,9 km ny fylkesveg på strekningen Rugtvedt-Surtebogen, med vegbredde 9 meter, inkludert skulder og forsterket midtoppmerking. Det er totalt 9 konstruksjoner langs parsellen, inkludert 2 bruer. Det bygges to nye kryss på parsellen ved Findal og Skjerke. I tillegg skal eksisterende avkjøring til Surtebogen oppgraderes noe med blant annet et busstopp samt at rundkjøring ved Rugtvedt må tilpasses et nytt kjøremønster. Videre vil det etableres sammenhengende gang- og sykkelvei på deler av strekningen. Ny veg går utenom Rugtvedt-området. Dette reduserer gjennomgangstrafikk og vil forbedre forholdene for beboere, myke trafikanter og reduserer de miljømessige ulempene.

Prosjektet har en vedtatt total ramme på 598,0 mill. kr, og finansieres av statlige midler over statsbudsjettet, midler fra Nye Veier AS, fylkeskommunale og kommunale midler, i tillegg til bompenger. Det ble signert kontrakt med entreprenør i år 2023 og bygging vil pågå frem til år 2026.

For ytterligere informasjon om prosjektet, klikk her: [Fv. 353 Rugtvedt-Surtebogen - Telemark fylkeskommune](#)

Fv. 359 Kaste - Stoadalen

Prosjektet har godkjent reguleringsplan og stortingsproposisjonen ble vedtatt 10.05.21. Prosjektet består i å prosjektere og bygge ca. 3 km ny fylkesveg fra Kaste til Dagsrud i Nome kommune. Det vil bli ca. 2660 m veg i dagen, 80 m løsmassetunnel og en 255 m lang fritt frambygd bru over Telemarkskanalen. I FT-sak 33/23 ble total ramme på 447,0 mill. kr for prosjektet vedtatt. Prosjektet finansieres med fylkeskommunale midler og 183,1 mill. kr i bompenger.

Bygging ble igangsatt i 2023, og fremdriften er iht. plan.

I fylkesutvalg 17. april orienterte prosjektleder om at usikkerhetsavsetningen i prosjektet har vært svært lav, og at denne "bufferen" nå er brukt opp. Prosjektet jobber kontinuerlig med vurdering av muligheter og risikoer i et eget risikoregister for prosjektet, og dette danner grunnlaget for det løpende prognosearbeidet. Nytt anslag med totalkostnad for prosjektet er 503,0 mill. kr, dette vil si en økning av vedtatt ramme på 56,0 mill. kr (11%). Av økningen på 56,0 mill. kr er 27,0 mill. kr allerede realiserede kostnader som hovedsakelig består av:

- sprengning av gammel/eksisterende fjellskjæring. I kontrakt ble fjellskjæringen langs Rv.36 antatt å kunne beholdes og renskes, men på grunn av dårlig fjellkvalitet og med tanke på fremtidige vedlikeholdskostnader og trafiksikkerhet ble denne besluttet å sprenges ned.
- Ekstraordinære tiltak i forbindelse med kvikkleire.
- Økte kostnader til skjønn. Utfordrende grunnverv har ført til økte skjønnskostnader, bl.a. pga. ankesak.
- Økte kostnader til oppfølging og tiltak for ivaretagelse av ytre miljø. På grunn av høy strømføring i Eidselva har det vært utfordrende å følge opp ytre- miljøtiltak, som oppfølging av loggere og siltgardiner.
- Økte kostnader til flytting av høyspentkabler.

Resterende økning på 29,0 mill. kr (6%) skal dekke kjente risikoer hvis de inntreffer (21,0 mill. kr) og uforutsette hendelser (8,0 mill. kr). Fylkesdirektør foreslår at total budsjettamme for prosjektet økes med 56,0 mill. kr til 503,0 mill. kr.

For ytterligere informasjon om prosjektet, klikk her: [Fv. 359 Kaste–Stoadalen - Telemark fylkeskommune](#)

Fv. 45 Rassikring Voilen, Ullsteinskredet, Lauvås

Dette er et rassikringsprosjekt i samarbeid med Agder fylke hvor det bygges tre rasvoller og flyttes veglinjen på to strekninger for å sikre vegen og trafikantene mot snøras. Reguleringsplan ble stadfestet i 2021. Det etableres også et rastiltak i Agder.

Anlegget ferdigstilles i år 2024 og prosjektavslutning vil pågå utover i år 2025.

For ytterligere informasjon om prosjektet, klikk her: [Fv. 450 Voilen - Ullsteinane - Telemark fylkeskommune](#)

Fv. 450 Eidsborgkleivane

Prosjektet omfatter sikring mot ras og nedfall. I dag er Eidsborgkleivane preget av ustabile natursteinsmurer, løs stein og risiko for stengt vei.

Det pågår nå arbeid på første etappe av vegstrekningen som antas å være ferdig i år 2025. I FT-sak 31/24 fikk prosjektet midler til å fortsette bygging på resten av vegstrekningen. Dette planlegges utført i år 2026-2027.

For mer informasjon om prosjektet, klikk her: [Fv. 3320 og fv. 3324 Fjågesund og Omnes - Telemark fylkeskommune](#)

Fv. 450 Vrengen bru

Prosjektet omfatter omlegging av vegen med ca. 450 meter ny vegtrasè. Det skal bygges en bru og etableres en fjellskjæring. Prosjektet er i planfasen og det pågår nå arbeid med utarbeidelse av reguleringsplan. I FT sak 31/24 fikk prosjektet tildelt midler til bygging. Bygging antas å bli i år 2027-2028.

Fylkesdirektør foreslår å øke rammen på prosjektet med 27,0 mill. kr til total prosjektramme på 63,0 mill. kr. Økningen skyldes dyrere konstruksjoner, økt mengde sprengt fjell, lønns- og prisstigning og avsatte midler til usikkerhet.

Investering kollektiv

Det skal investeres i flere sanntidsskjermer for ruteinformasjon på holdeplasser. Dette gir publikum ruteinformasjon i sanntid og melding om avvik når de oppstår, og bidrar til økt kundetilfredshet og oppleves positivt for den reisende.

Fylkestinget har vedtatt at kollektivtrafikken i fylket skal være fossilfri innen 2027 basert på klimanøytralitet. Det må derfor gjøres en oppgradering av ladekapasitet/strømkapasitet på depotet i Grenland.

Det skal investeres i nytt billettsystem da dagens billettsystem er utdatert og må fornyes både for buss og ferje.

Investering utstyr samferdsel

Det er i handlings- og økonomiplan budsjettert med en årlig investeringsramme på 5,0 mill. kr til rullerende utskiftning og fornying av bilparken i Samferdsel, mindre investeringer i utstyr, maskiner, programvare, system og lignende knyttet til ansatte som har særlig behov for kjøretøy og verktøy for å løse sine arbeidsoppgaver i sektoren.

Kollektivtiltak

Det budsjetteres med 2,5 mill. kr til kollektivtiltak i 2025.

Oppgradering

Fv. 38 Dalen-Åmot

Det er tidligere utarbeidet et enkelt forprosjekt med vurdering og prioritering av strengninger mtp. videre detaljregulering. Det forslås planlegging av to parseller, og reguleringsplanlegging er planlagt gjennomført i perioden 2026-2027.

Fv. 37 Dale-Miland

Prosjektet omfatter breddeutvidelse av fv. 37 mellom Dale og Miland. Kurvatur og sikt skal også vurderes, samt busstopp. Tinn kommune ønsker også tilrettelegging for et fotopunkt på strekningen.

Reguleringsplanarbeid pågår, og antatt byggefase 2026-2027.

Fv. 3292 Ånnerødvegen

Vegen har i forbindelse med stor trafikal belastning de siste 3-årene hatt en betydelig slitasje og påbegynt nedbrytning av veglegemet og annen infrastruktur. Deler av strekningen skal oppgraderes. Det er vedtatt 10,0 mill. kr til prosjektet i 2025.

Fv. 3430 Hyttun – Moen del 2

Strekningen skal oppgraderes og arbeidene skal gjennomføres i 2025 og 2026. Prognosen for 2025 er på 28,0 mill. kr.

Fv. 355 Storejarbryn – Gr.Nissedal/Fyresdal

Strekningen skal oppgraderes og arbeidene skal gjennomføres i 2025-2027. Prognosen for 2025 er på 27,9 mill. kr.

Fv. 364 Mæle bru – Fosso skule del 2

Strekningen skal oppgraderes og arbeidene skal gjennomføres i 2025 og 2026. Prognosen for 2025 er på 13,0 mill. kr.

Planlegging etter Plan- og bygningsloven

Det budsjetteres med 2,0 mill. kr til planlegging etter Plan- og bygningsloven for 2024.

Skredsikring

Skredsikring Fv.3408 Bergstøyl/Risstøyl

Prosjektet omfatter sikring mot ras (snøskred), og det skal bygges to rasvoller. Reguleringsplan ble vedtatt mars 2023. Bygging pågår og planlegges ferdigstilt i løpet av år 2024. Prosjektavslutning vil pågå utover i år 2025.

Skredsikring fv. 3324 Fjågesund og fv. 3320 Omnes

Prosjektet omfatter bygging av tre tunnelportaler, samt et rasoverbygg. I mars 2023 ble det i FT-sak 33/23 vedtatt å overføre 36,0 mill. kr fra prosjektets ramme til prosjekt Fv. 359 Kaste-Stoadalen. På grunn av dette ble byggingen av prosjektet utsatt, men i FT-sak 31/24 fikk prosjektet tildelt midler igjen.

Det pågår nå arbeid med prosjektering og utarbeidelse av konkurransegrunnlag. Bygging planlegges gjennomført i 2025-2026.

For ytterligere informasjon om prosjektet, klikk her: [Fv. 3320 og fv. 3324 Fjågesund og Omnes - Telemark fylkeskommune](#)

Tiltak sidevegnett Rugtvedt- Dørdal (tidl. E18)

Den gamle E18 er nedklassifisert til fylkesveg og prosjektet omfatter utbedring av akkumulert vedlikeholdsetterslep, samt gjennomføre trafikksikkerhetstiltak langs den nye fylkesvegen. TS-tiltakene omfatter regulering to strekninger med GS-veg på samlet 3,6 km. På grunn av for lite midler til bygging av begge strekningene er Fv. 363 Åby-Grindbakken prosjektnr. I5302406 prioritert.

Det pågår nå arbeid med prosjektering og utarbeidelse av konkurransegrunnlag og bygging planlegges gjennomført i 2025-2026.

Trafikksikkerhet

Det budsjetteres med 3,0 mill. kr til trafikksikkerhetstiltak i 2025.

Øvrig fylkesveg

Fv. 32 Rundkjøring Moheim

Prosjektet skulle erstatte krysset til Telemarksporten og til Bjørkedalen med en trafiksikker rundkjøring. Det skulle etableres en trygg kryssing for myke trafikanter på tvers av Fv.32. Prosjektet ble finansiert av Nye Veier, BPG og Fylkeskommunen. Prosjektet ble åpnet for trafikk og myke trafikanter desember 2022. Prosjektet er avsluttet.

Fv. 3430 Sauland sentrum-Gamle Tuddalsveg

Prosjektet skal etablere ny GS-veg på strekning Sauland sentrum til Gamle Tuddalsveg, i Hjartdal kommune. Kommunen er i gang med reguleringsplanarbeidet. Planlagt bygging er 2026 og 2027.

Fv. 3330 Hågåbergja-Eikavegen

Prosjektet skal etablere 1 km med fortau fra Hågåbergja til Eikavegen på fv. 3330 i Midt-Telemark kommune. Det planlegges for at bygging kan starte i 2027.

Fv. 359 Bergevegen-Norheimvegen

Prosjektet skal etablere adkomst for myke trafikanter fra Bergeåsen boligfelt til busslomma ved Svenseid barnehage, i Nome kommune. Busslommen blir benyttet til skoleskyss. I tillegg skal kurvaturen langs vegen på samme punkt utbedres. Planlagt byggestart er i år 2026, ferdigstilles i år 2027.

Fv. 37 Krossen-Austbø

Prosjektet skal etablere 1,7 km g/s-veg fra Krossen til Austbø i Vinje kommune. Prosjektet skal kobles på dagens gs-veg i begge ender av prosjektet. Vinje kommune har ferdigbehandlet reguleringsplanen i 2024. Byggefase er planlagt gjennomført i perioden 2026-2027.

Støytiltak etter forurensingsforskriften

Prosjektet skal ivareta støyutsatte boliger langs fylkesveger i Telemark. Kravene er hjemlet i forurensingsforskriften og er ikke tilknyttet spesifikke vegprosjekter i dagens portefølje. Prosjektet får tildelt årlige midler.

Grunnerverv

Prosjektet får årlig tildeling og benyttes i hovedsak til tiltak innenfor grunnerverv som gjelder avsluttede prosjekter.

Fv. 353 Rugtvedt-Surtebogen Byggefase

Prosjektet omfatter etablering av 3,9 km ny fylkesveg på strekningen Rugtvedt-Surtebogen, med vegbredde 9 meter, inkludert skulder og forsterket midtoppmerking. Det er totalt 9 konstruksjoner langs parsellen, inkludert 2 bruer. Det bygges to nye kryss på parsellen ved Findal og Skjerke. I tillegg skal eksisterende avkjøring til Surtebogen oppgraderes noe med blant annet et busstopp samt at rundkjøring ved Rugtvedt må tilpasses et nytt kjøremønster. Videre vil det etableres sammenhengende gang- og sykkelvei på deler av strekningen. Ny veg går utenom Rugtvedt-området. Dette redusere gjennomgangstrafikk og vil forbedre forholdene for beboere, myke trafikanter og reduserer de miljømessige ulempene.

Prosjektet har en vedtatt total ramme på 598,0 mill. kr, og finansieres av statlige midler over statsbudsjettet, midler fra Nye Veier AS, fylkeskommunale og kommunale midler, i tillegg til bompenger. Det ble signert kontrakt med entreprenør i år 2023 og bygging vil pågå frem til år 2026.

For ytterligere informasjon om prosjektet, klikk her: [Fv. 353 Rugtvedt-Surtebogen - Telemark fylkeskommune](#)

6 – Samfunnsutvikling

Beskrivelse av dagens virksomhet

Kultur

Seksjon for kultur består av fagområdene kulturarv, kultur, den kulturelle skolesekken, idrett og friluftsliv, reiseliv og regional bibliotekutvikling.

Seksjonen arbeider gjennom vedtatte regionale strategier for å gi alle mulighet til å oppleve og berøres av kunst og kulturuttrykk, i tillegg til å fremme og stimulere til fysisk aktivitet og friluftsliv i regionen. Fylkeskommunen yter drifts- og prosjekttilskudd til paraplyorganisasjoner og regionale ledd innenfor kultur, idrett og friluftsliv, og tilskudd til profesjonelle kunstnere. Som forvalter og utvikler av Den kulturelle skolesekken bidrar fylkeskommunen til at barnehagebarn og skoleelever møter profesjonelle kulturtilbud. Naturressurser, kulturminner og kulturtradisjoner utgjør et vesentlig grunnlag for friluftsliv og utviklingen av reiselivet. God tilrettelegging for kunst- og kulturopplevelser, som festivaler og kunstutstillinger, er viktige bidrag for å skape økonomisk vekst i reiselivs- og turistnæringen.

Regional bibliotekutvikling skal drive et aktivt og strategisk utviklingsarbeid for å samordne, effektivisere og styrke det kommunale bibliotekfeltet i regionen og bidra til at bibliotekene tilbyr gode, relevante og attraktive bibliotekstjenester til innbyggerne.

Fagområdet for kultur- og verdensarv har forvaltningsmyndighet med hjemmel i kulturminneloven, og skal arbeide for kulturmiljøenes bidrag i samfunnsutviklingen og til å løse klimautfordringene. Dette omfatter blant annet en rekke statlige og regionale oppgaver innenfor kulturmiljøfeltet, samt tilskuddsforvaltning og rådgivning overfor kommuner, organisasjoner og andre. Tilskuddsordningene er knyttet til myndighetsutøvelsen og er et viktig virkemiddel for å løse samfunnsoppdraget. Kulturarv gjennomfører også hvert år en rekke arkeologiske undersøkelser for å avklare om tiltak eller reguleringsplaner er i konflikt med automatisk fredede kulturminner.

Verdensarvkoordinator for Rjukan – Notodden Industriarv koordinerer forvaltningen og oppfølgingen av verdensarvområdets fremstående universelle verdier. Stillingen følger opp partnerskapet og forvaltningsplanen for verdensarven, inkludert tilskuddsordninger. Verdensarvkoordinatoren er sekretær for verdensarvrådet.

Samfunn og plan

Seksjon Samfunn og plan har roller som strategisk samfunnsutvikler, kompetanseutvikler og nettverksnode internt og eksternt. Oppgavene i seksjonen er tett knyttet til fylkeskommunens rolle som planmyndighet etter Plan- og bygningsloven, og har ansvar for at fylkeskommunen fremstår koordinert og samordnet innenfor fylkeskommunens roller og oppgaver på området.

Seksjonen følger opp de regionale arealplanene, legger til rette for rullering eller prosess for å etablere nye. Oppfølgingen av vedtatte planer gjøres kontinuerlig ved samhandling med kommune i plansaker etter plan- og bygningsloven og ved oppfølging av tiltak i handlingsprogrammene. For de inter-regionale arealplanene for fjellområdene er en del av oppfølgingen også å delta aktivt i samarbeidet med de andre fylkeskommunene.

I 2025 vil prioriterte arbeidsoppgaver bli oppfølging av Telemarksplanens planprogram. Seksjonen koordinerer den nyetablerte tverr-sektorielle arbeidet med å ivareta den røde tråden i plansystemet. Herunder oppstart og gjennomføring av planprosessen og rullering av regionale planer og strategier.

Bystrategi Grenland og Bypakke Grenland

Bystrategi Grenland er et regionalt samarbeid om areal, transport og klima mellom kommunene Siljan, Porsgrunn, Skien og fylkeskommunen, Statens vegvesen, Jernbanedirektoratet og Statsforvalteren i Vestfold og Telemark. Bystrategi Grenland samarbeider om oppfølging av felles vedtak og langsiktig strategisk arbeid. Det innebærer bla. ny bystrategi 2024-2035, ATP Grenland, Bypakke Grenland fase 1 og 2, belønningsavtalen og en fremtidig byvekstavtale med staten.

Bamble har vedtatt å ikke delta i Bypakke Grenland fase 2. Bambles status i Bystrategi Grenland-samarbeidet avklares i Telemarksplanen.

Hovedoppgaven for Bypakke Grenland er å tilrettelegge for gjennomføring av Bypakke Grenland fase 1 og 2, og tiltakene i belønningsavtalen. Den sentrale føringen for arbeidet er det årlige handlingsprogrammet til bypakka som vedtas årlig i tre kommunestyre og fylkestinget.

Våren 2024 vedtok kommunene Skien, Porsgrunn, Siljan og Telemark fylkeskommune innhold og rammer for Bypakke Grenland fase 2, samt en felles bystrategi med helhetlig virkemiddelbruk. Målet er at fase 2 vedtas i Stortinget våren 2025. Bystrategien sammen med ny bypakke følger opp føringene i nasjonal transportplan og gir grunnlag for en langsiktig byvekstavtale. I påvente av forhandlinger om en byvekstavtale har byområdet søkt om ny belønningsavtale.

Klima, næring og innovasjon

Seksjonen tilrettelegger, koordinerer og motiverer for en grønn, og bærekraftig utvikling av regionen som sikrer og skaper nye arbeidsplasser. Fokus er å videreutvikle regionens komparative fortrinn i spill med kommuner, næringsliv, kompetansemiljøer og partnerne i virkemiddelapparatet. Dette skjer blant annet gjennom nye og etablerte nettverk samt økonomiske virkemidler.

Seksjonen forbereder og følger opp fylkeskommunens oppdragsgiveransvar overfor Innovasjon Norge og Siva. Seksjonen administrer arbeidet i partnerskapet landbruk og har ansvar for oppfølging av tilskudd til landbruks- og matpolitiske formål samt vannforvaltning, jakt og fiskeforvaltning. Seksjonen administrer også fylkeskommunens medlemskap i flere organisasjoner og nettverk samt deltar i flere prosjekter både nasjonalt og internasjonalt.

Seksjonen bidrar til en bærekraftig forvaltning og effektiv bruk av regionens naturressurser; mineralressurser, jord- og skogbruksressurser slik at disse kan nyttes med et redusert klima-avtrykk. Arealbruk er en viktig parameter for klimaarbeidet og seksjonen tar i bruk etablerte standarder for å verdsette blant annet binding av CO₂ i myr, skog og jord.

Arbeid for økt fornybar kraft og nett er sammen med oppdraget på opprettelsen av industrielle symbioser (missions) er sentrale verktøy for å lykkes med den grønne omstillingen til lavutslippssamfunnet. Telemarks mål om 60 % reduksjon av direkte utslipp av klimagasser innen 2030, sammenlignet med 2009 er ambisiøst. Det jobbes derfor bredt med både næringslivet og andre sektorer i samfunnet for å klare dette.

Utfordringer i planperioden

Telemarksplanen tar til orde for tre prioriterte satsingsområder; inkluderende-, skapende- og naturrike Telemark. I planperioden er det satt opp ni prioriterte hovedmål som skal operasjonaliseres gjennom planprogrammet. I planperioden vil prioriterte arbeidsoppgaver for sektoren bli å innrette aktiviteten i forhold til både satsingsområder og hovedmål. Særlig oppgave for sektor samfunnsutvikling vil bli å følge opp Telemarksplanens planprogram. Sektoren har et uttalt ansvar for å koordinere den nyetablerte tverr-sektorielle arbeidet med å ivareta den røde tråden i plansystemet. Herunder oppstart og gjennomføring av planprosesser og rullering av regionale planer og strategier. Det er en utfordring at

ambisjonsnivået i Telemarksplanen er høyt sett i relasjon til tilgjengelige administrative og økonomiske rammer.

Regional samfunnsutvikling

Sektoren ønsker å videreutvikle fylkeskommunens rolle som en aktiv samfunnsutvikler i samhandling med eksterne aktører. Det er en utfordring å løse et stadig voksende ambisjonsnivå både fra stat, egen organisasjon og eksterne parter, med komplekse og sammensatte problemstillinger, med en mindre fylkeskommunal organisasjon og redusert økonomisk handlekraft. I 2024 har sektoren arbeidet intenst med omstilling og omprioritering av både administrative ressurser og økonomiske virkemidler, for å tilpasse organisasjonen til de nye rammevilkårene. Mye tyder på at det er behov for ytterligere tilpasninger og prioriteringer i planperioden. Konsekvensene av slike omstillinger kan resultere i lavere tildeling til Telemark i en rekke statlige og eksterne tilskuddsordninger, særlig innenfor nærings- og kulturområdet.

Fylkeskommunens myndighetsutøvelse og handlekraft defineres gjennom regionale planer og strategier. I et samfunnsutviklingsperspektiv er det svært lite fylkeskommunen kan løse alene. Endringer og måloppnåelse skjer gjennom et tett samarbeid med alle samfunnsaktører innenfor offentlig, privat og frivillig sektor. Med utgangspunkt i fylkeskommunens nye rammevilkår, vil planperioden bestå av en rekke prioriteringer som potensielt vil redusere utvikling på enkelte områder og samtidig en opprettholdelse eller styrking av andre.

Av de ni prioriterte hovedmålene i planperioden har sektor for samfunnsutvikling et særlig ansvar i syv av disse. Samtlige av disse hovedmålene, og etter hvert utarbeidede handlingsprogram, vil bli håndtert og vedtatt gjennom planprogrammet. Fylkeskommunen har etablert en rekke nettverk, møtearenaer, samarbeidsavtaler og tilskuddsordninger som verktøy for at hele Telemarkssamfunnet skal nå sine overordna mål. Det vil i planperioden være behov for å evaluere, omstille og prioritere deler av disse tiltakene for å imøtekomme hovedmålene i Telemarksplanen.

Kultur og frivillighet

Sektoren har som ambisjon å styrke innsatsen for å verne og sikre vår kulturarv gjennom blant annet vern, istandsetting og bærekraftig bruk av internasjonalt, nasjonalt og regionalt viktige kulturminner og kulturmiljøer, samt friluftslivsområder. Riksantikvaren og Klima og Miljødepartementet har i løpet av 2024, og vil i løpet av 2025, fremme en rekke forventninger til oppfølging av nasjonale strategier på kulturmiljøfeltet. Disse oppleves som pålegg og en utvidelse av fylkeskommunens oppgaveportefølje, uten medfølgende virkemiddelapparat eller økte budsjетtrammer. Mangel på dette medfører at fylkeskommunen ikke er i stand til å løse de ellers gode forventninger staten har, og vil bli en stor utfordring i planperioden.

Fylkeskommunen er forvalter av Den kulturelle skolesekken, og en stor utfordring er at andelen som bevilges fra overskuddet i Norsk tipping ikke holder tritt med kostnadsutviklingen hva gjelder honorarer, transport, overnatting, teknikk og leie av lokaler. Dette har resultert i at Telemark har halvert tilbudet til elevene den siste 10-års perioden. Samtidig har de statlige føringene for de administrative oppgavene blitt langt mer omfattende og komplekse, noe som er resurskrevende sett i relasjon til det tilbudet som gis.

Utført arbeid i frivillig sektor i Telemark representerer en årlig samfunnsverdi på om lag 2,5 mrd. kr (tall fra Frivillig Norge). Verdien kan måles i befolkningen gjennom økt tilhørighet, -stolthet, -inkludering, -folkehelse, opplevelse, meningsfylt fritid og det gode liv i Telemark. Konkrete mål i Telemarksplanen, som frivillig sektor bidrar til å imøtekomme, er knyttet til ulikhet i helse, utviklingen av by- og bygder, bo, besøk og bedrift strategi og natur-, jordbruks- og kulturverdier. Grunnfinansieringen for drift av ideelle og frivillige organisasjoner er sammensatt og på landsbasis bidrar husholdninger med 44 %, staten med

27 %, sponsorer og stiftelser med 13 % og kommuner og fylker er sammen om de siste 16 %. Det vil være en utfordring i planperioden både å imøtekomme dagens grunnfinansiering og samtidig ha handlingsrom til å vurdere inngåelse av andre samarbeid, og samtidig ivareta frivillige organisasjoners autonomi.

Næringsutvikling og klimautfordringer

EU har med sin «Green deal » og mission-satsing satt i live verdens mest ambisiøse tiltakspakke hvor bedrifter og innbyggere skal støttes til å drive det grønne skiftet. Industrielle symbioser og sirkulære verdikjeder er svaret for å nå klimamålene og bli lavutslippssamfunn før 2050. Hele land, regioner og industri må bli sirkulære gjennom å utveksle materialer og energi.

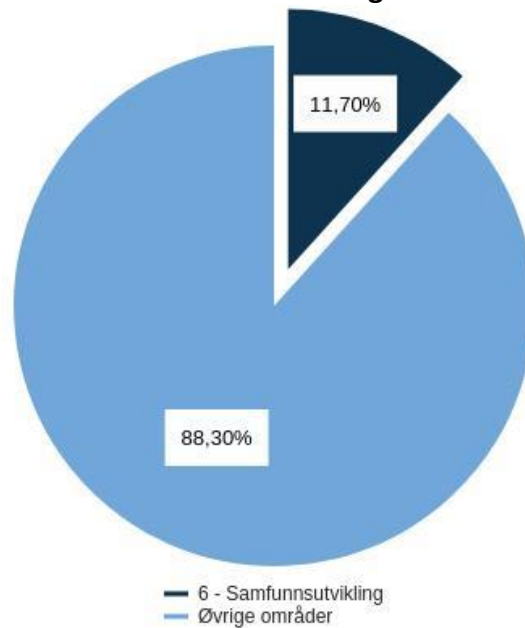
Sirkulære Telemark er del av den norske mission-satsningen, og vil gjennomføres via fem-partssamarbeidet bestående av Telemark fylkeskommune (leder), Innovasjon Norge Vestfold og Telemark, Forskningsrådet Telemark, Siva og Telemark Utviklingsfond. Overordnet mål for Sirkulære Telemark 2030 er å støtte, oppmuntre og hjelpe næringslivet i Telemark til å nå viktige mål for den grønne omstillingen med lavere CO2-utslipp, grønne arbeidsplasser og økonomisk verdiskaping, gjennom sirkulær økonomi. Satsingen bygger opp om alle de overordnede målene og 5 av 9 satsninger definert i Telemarksplanen 2024-2028

For å lykkes med å stoppe klimaendringene vil sektoren rette stor innsats mot det som påvirker resultatet mest og det er å rette innsatsen mot reduserte utslipp og utvikle karbonfangst og -lagring i industrien (CCS). For å lykkes med dette arbeidet er det to klare utfordringer som må løses, og det er økt kraftproduksjon og økt nettkapasitet. Før dette er på plass vil det være begrenset hva en kan legge til rette for grønn omstilling av eksisterende industri og etablering av ny industri med stort kraftbehov. I planperioden vil dette bli en utfordrende og omfattende oppgave.

Det fylkeskommunale virkemiddelapparatet (tilskuddsporteføljen), som ligger i sektor for samfunnsutvikling, er en del av løsningen for å både løse aktuelle samfunnsutfordringer og bidra til en ønsket samfunnsutvikling. Disse oppgavene er ikke en fylkeskommune i stand til å løse alene, men er helt avhengig av å løse oppgavene sammen med andre. En stor utfordring i planperioden vil være å prioritere tilskuddsporteføljen slik at den treffer best mulig og at fylkeskommunen bidrar til at Telemark blir et mer attraktivt fylke å besøke, bosette seg i og etablere bedrifter i.

Kunnskapsdepartementet avviklet finansieringen av regionale forskningsfond Vestfold og Telemark (RFF) i statsbudsjettet fra og med 2024. I politisk sak 126/24 til Fylkestinget ble en mulig videreføring av fondet tatt til orientering. De regionale forskningsfondene er en veletablert ordning som fungerer i henhold til målene og utfyller Forskningsrådets arbeid og virkemiddelet er verdsatt som et av de viktigste verktøyene for regional utvikling. Regionale forskningsfond representerer et hull i virkemiddelapparatet som ikke dekkes av øvrig virkemiddelapparat i dag. Fondet mangler i dag finansiering til å lyse ut og finansiere forskningsprosjekter. Det er ikke avsatt midler til dette i gjeldende økonomiplan. Dersom fondet skulle bli videreført bør det vurderes en årlig ramme fra Telemark på minst 5,0 mill. kr.

Brutto utgifter i % av fylkeskommunens totale brutto utgifter



Omtale rammeoversikt

Utgangspunktet for budsjetttrammen er en videreføring av vedtatt budsjett for 2024.

I konsekvensjusteringer videreføres politiske vedtak fra 2024 som har hatt økonomisk varig virkning. Dette gjelder hovedsakelig budsjettjusteringer vedtatt i forbindelse med tertialrapporteringene og effekter av vedtatt statsbudsjett og revidert nasjonalbudsjett 2024. Tekniske justeringer består av kompensasjon for lønnsoverheng relatert til lønnsoppgjøret for 2024 med virkning i 2025.

Konsekvensjustert budsjetttramme er utgangspunktet før foreslåtte endringer i Handlings- og økonomiplan 2025-2028.

Rammeoversikt

Beløp i 1000

Beskrivelse tiltak	Økonomiplan			
	2025	2026	2027	2028
Opprinnelig budsjett	157 514	157 514	157 514	157 514
Sum Tekniske justeringer	10	10	10	10
Sum Varige budsjettendringer vedtatt i fjor	9 122	9 122	9 122	9 122
Konsekvensjusteringer	9 132	9 132	9 132	9 132
Konsekvensjustert ramme	166 646	166 646	166 646	166 646
Endringer i tidligere vedtatte tiltak				
Helårsvirkning av organisasjonstilpasninger	1 219	1 219	1 219	1 219
Sum Endringer i tidligere vedtatte tiltak	1 219	1 219	1 219	1 219
Innsparingstiltak				
Avvikling av medlemskap	-590	-590	-590	-590
Bemanningsreduksjon i sektor for Samfunnsutvikling	0	0	-500	-500
Gevinstrealisering - planarbeid	-100	-100	-100	-100
Reduksjon av tilskuddsordninger på kulturområdet	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Redusert overføring til Telemarkskanalen FKF	-2 000	-1 000	-500	0
Vikingveien	-400	-400	-400	-400
Sum Innsparingstiltak	-4 590	-3 590	-3 590	-3 090
Nye tiltak				
Ibsen 2028	500	500	600	600

Beskrivelse tiltak	Økonomiplan			
	2025	2026	2027	2028
Prop. 1 S (2024–2025) Ikke-statlige lufthavner, Kjøp av flyplasser innenlands	757	757	757	757
Økt eiertilskudd, Sørnorsk filmsenter	250	300	350	400
Sum Nye tiltak	1 507	1 557	1 707	1 757
Drifttilpasninger / Utfordringer i planperioden				
Etablering av bygningsvernsatsing ved omdisponering av driftsmidler	0	0	0	0
Møte statlige forventinger til lavutslippssamfunnet ved omdisponering av driftsmidler	0	0	0	0
Sum Drifttilpasninger / Utfordringer i planperioden	0	0	0	0
Nye tiltak og realendringer	-1 864	-814	-664	-114
Ramme 2025-2028	164 782	165 832	165 982	166 532

Endringer i tidligere vedtatte tiltak

Helårsvirkning av organisasjonstilpasninger

Fylkesdirektøren foreslår å omfordele midler fra fylkeskommunale fellesutgifter for tilpasninger av bemanning i den nyetablerte organisasjonsstrukturen. Helårsvirkningen som fordeles i 2025 er oppfølging av vedtak fra 2.tertial i 2024.

Innsparingstiltak

Avvikling av medlemskap

Etter omprioritering og spissing administrative ressurser forslår fylkesdirektøren å avslutte medlemskapene i Biogass Oslofjord og Norsk Hydrogenforum.

Bemanningsreduksjon i sektor for Samfunnsutvikling

I forbindelse med naturlig avganger i planperioden vil fylkesdirektøren planlegge og effektivisere for å løse samfunnsoppdraget med færre ressurser.

Gevinstrealisering - planarbeid

Seksjon for samfunn og plan har rekruttert faglig dyktige medarbeidere, slik at gevinstrealisering oppnås ved å benytte interne ressurser i diverse planarbeid. Fylkesdirektøren forslår følgelig å redusere behovet for konsulentbistand.

Reduksjon av tilskuddsordninger på kulturområdet

Fylkesdirektøren foreslår å redusere etablerte tilskuddsordninger på kulturfeltet med 1,5 mill. kr. Kulturområdet har flere tilskuddsordninger, blant annet til kunstproduksjon, arrangementer, festivaler, regionale idrettsanlegg og kultur næringer. Fylkesdirektøren vil innrette de videre tilskuddsordningene for å sikre størst mulig aktivitet i fylket vårt og gjør det mulig for kunstnere og frivilligheten å leve og virke her.

Redusert overføring til Telemarkskanalen FKF

Fylkeskommunens tilleggsoverføring til Telemarkskanalen FKF knyttet til vedlikeholdsetterslep foreslås redusert, med intensjon om å reetablere 2024- nivået i løpet av økonomiplanen.

Vikingveien

I Telemark er det mange middelalderbygg, lang historie og mye vi ennå ikke vet om Vikingtiden. Gjennom vikingtidsatsing og konseptet Vikingveien er vi i ferd med å få ny kunnskap og i tillegg utvikle et spennende reiselivskonsept som strekker seg fra Borre i Horten til Hardangervidda. Fylkeskommunen er tatt inn i det internasjonale nettverket Follow the Vikings, og ser et stort potensial i å jobbe videre med vikingtid i fylket vårt. Fylkesdirektøren foreslår å halvere budsjettmidlene til Vikingveien.

Nye tiltak

Ibsen 2028

I 2028 er det 200 år siden verdens største dramatiker ble født i Telemark. Både lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt markeres jubileet med store og små arrangementer, reiselivskonsepter, bøker, filmer, med mer, frem mot jubileumsåret 2028. For at fylkeskommunene skal være en regional aktør i dette jubileet forslår fylkesdirektøren å disponere 0,5 mill. kr for å kunne bidra sammen med de andre aktørene.

Prop. 1 S (2024–2025) Ikke-statlige lufthavner, Kjøp av flyplasser innenlands

Fylkesdirektøren foreslår å øke rammen til seksjon for klima, næring og innovasjon med 0,8 mill. kr i henhold til justering av særskilt fordelt rammetilskudd i regjeringens forslag til statsbudsjett.

Økt eiertilskudd, Sørnorsk filmsenter

Fylkesdirektør foreslår å tilpasse eiertilskuddet til Sørnorsk filmsenter til de andre eierne. Ny avtale etter oppløsning av Vestfold og Telemark er under forhandlinger med de partene i eierskapet. Fylkesdirektøren legger til grunn en gradvis økning av tilskuddet.

Driftstilpasninger / Utfordringer i planperioden

Etablering av bygningsvernsatsing ved omdisponering av driftsmidler

Fylkesdirektøren foreslår å omprioritere tilskuddsordning til Merkevare UNESCO til en bygningsvernsatsing med 0,5 mill. kr. Det er et stort behov i Telemark for kompetanse på bygningsvern, både hos private eiere, kommunalt ansatte og håndverkere. Og behovet er stort både på tre, mur, puss og betong. Midlene vil rettes mot fylkeskommunens rolle i tråd med nasjonale forventninger til kulturmiljøforvaltningen.

Møte statlige forventinger til lavutslippssamfunnet ved omdisponering av driftsmidler

EU lanserte i 2019 sin ambisiøse vekststrategi «the Green Deal», med mål om netto nullutslipp innen 2050.

Norge har også sett seg tilsvarende mål, og har vedtatt å kutte utslipp med 55 prosent innen 2030. Dei regionale aktørene har i fellesskap diskutert hvordan dette skal følges opp på regionalt nivå, og i mai 2023 inngikk alle fylkeskommunene, Innovasjon Norge (IN), SIVA og Forskningsrådet en avtale om forpliktende samarbeid knytt til tre avgrensede samfunnsoppdrag for å ta tak i utfordringene knytt til det grønne skiftet, og mål om reduksjon av klimautslipp. Avgrensede samfunnsoppdrag er kjennetegnet ved store og komplekse utfordringer som verken den enkelte fylkeskommune eller partnerne kan løse hver for seg. Denne felles satsingen er også kalt den nasjonale «missions»-satsingen.

Fylkesdirektøren foreslår å omdisponere eksisterende søkbar tilskuddsordning for nettverksbygging på 1,8 mill. kr. Dette for å møte statlige forventinger til fylkeskommunen som koordinator for etablering av to til fire missions (Industrielle sirkulære verdikjeder) i Telemark. Midlene vil inngå i rammen for prosjektet som har fått navnet Sirkulære Telemark 2030. Prosjektet vil i første fase disponere midlene til et kunnskapsgrunnlag og etablere en tilskuddsordning som motiverer til å samarbeid. Etableringen av sirkulære verdikjeder er sentralt for å nå Paris avtalen og Norges mål om å være et lavutslippssamfunn i 2050.

Mer utfyllende beskrivelse av «missions» oppdraget og beskrivelse av «Sirkulære Telemark 2030» kan finnes i de politiske sakene PS 69/24 og PS 70/24 som ble behandlet av Hovedutvalg for næring, industri og klima 2.oktober 2024. Sakene kan finnes i følgende møteprotokoll: [Møtekalender og saker - Telemark fylkeskommune](#)

Informasjon om støtteordningen som inngår i prosjektet, kan finnes her: [Sirkulære verdikjeder i Telemark - Telemark fylkeskommune](#)

Sammendrag budsjett

Fylkessjef for Samfunnsutvikling

Budsjettrammen består hovedsakelig av lønns- og personalkostnader. Bystrategisektretariatet og Prosjektkontor for Bypakke Grenland er organisatorisk plassert her. For 2025 har seksjonen en foreslått netto driftsramme på 3,6 mill. kr.

Kultur

Budsjettrammen dekker lønns- og personalutgifter, samt andre driftsutgifter knyttet til den kulturelle skolesekken. Om lag 55% av driftsrammen ytes til søkbare tilskuddsordninger og langsiktige tilskudd knyttet til driftsavtaler, hvor av 30-35% inngår i et spleiselag med staten hvor staten yter 70% av den øvrige finansieringen. I tillegg forvalter og videreformidler seksjonen cirka 100,0 mill. kr av øremerkede tilskudd og spillemidler til idrettsanlegg og kulturbygg. Se vedlagt tilskuddsliste for mer informasjon.

Fylkesdirektøren har i forslag til budsjett for 2025 innarbeidet økonomiske tiltak for å tilpasse driftsnivået, for å sikre en bærekraftig økonomisk utvikling i fylkeskommunen. Seksjonens budsjettramme er med dette foreslått styrket med 0,1 mill. kr. For 2025 har seksjonen en foreslått netto driftsramme på 82,6 mill. kr.

Samfunn og plan

Budsjettet for Samfunn og plan dekker lønns- og personalutgifter, og prosess- og tilskuddsmidler knyttet til seksjonen ansvar for utvikling og oppfølging av regionale og interregionale arealplaner med tilhørende handlingsprogram. De følgende fem regionale arealplanene definerer og gir retning for arealpolitikken i Telemark fylke.

- Regional plan for samordna areal og transportplan for Grenland (ATP Grenland)
- Regional plan for samordnet areal og transport for Telemark (ATP Telemark)
- Fylkesdelplan for Blefjellområdet (Inter)
- Regional plan for Setesdal Vesthei Ryfylkeheiane og Setesdal Austhei (Heiplanen)
- Regional plan for Hardangervidda (Inter)

Fylkesdirektøren har i forslag til budsjett for 2025 innarbeidet økonomiske tiltak for å tilpasse driftsnivået, for å sikre en bærekraftig økonomisk utvikling i fylkeskommunen. Seksjonens budsjettramme er med dette foreslått redusert med 0,1 mill. kr. For 2025 har seksjonen en foreslått netto driftsramme på 14,3 mill. kr.

Klima, næring og innovasjon

Budsjettrammen dekker lønns- og personalutgifter, samt driftsutgifter for fylkesgeologen og internasjonalt engasjement. Seksjonens budsjett dekker noen av fylkeskommunens eierskap, blant annet til Telemarkskanalen FKF og Gea Norvegica.

I tillegg forvalter og videreformidler seksjonen cirka 80,0 mill. kr av øremerkede tilskudd. Det regionale oppdragsgiveransvaret overfor Innovasjon Norge og Siva ligger til seksjonen som forvalter budsjettrammen for programkategori 13.50 Regional- og distriktpolitikk på oppdrag fra Kommunal- og distriktsdepartementet. Seksjonen har også ansvar for oppfølging av tilskudd til landbruks- og matpolitiske formål og vannforvaltning, jakt og fiskeforvaltning.

Fylkesdirektøren har i forslag til budsjett for 2025 innarbeidet økonomiske tiltak for å tilpasse driftsnivået, for å sikre en bærekraftig økonomisk utvikling i fylkeskommunen. Seksjonens budsjetttramme er med dette foreslått redusert med 2,6 mill. kr. Videre er regjeringens forslag til statsbudsjett innarbeidet med en styrking på 0,8 mill. kr. For 2025 har seksjonen en foreslått netto driftsramme på 64,3 mill. kr.

Driftsbudsjett

Beløp i 1000

Fordeling per seksjon

	Budsjett	Rev.budsjett	Økonomiplan			
	2024	2024	2025	2026	2027	2028
Fylkessjef for Samfunnsutvikling	3 589	3 600	3 600	3 600	3 100	3 100
Samfunn og plan	12 953	13 399	14 324	14 324	14 324	14 324
Kultur	78 932	83 620	82 559	82 609	82 759	82 809
Klima, næring og innovasjon	62 040	67 707	64 299	65 299	65 799	66 299
Sum	157 514	168 326	164 782	165 832	165 982	166 532

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Budsjett	Rev.budsjett	Økonomiplan			
	2024	2024	2025	2026	2027	2028
Driftsutgifter						
Lønn	67 673	70 471	73 533	73 533	73 533	73 533
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	98 296	101 717	100 327	100 327	99 827	99 827
Overføringsutgifter	287 352	295 980	285 699	286 749	287 399	287 949
Sum Driftsutgifter	453 321	468 168	459 559	460 609	460 759	461 309
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-5 828	-5 828	-4 458	-4 458	-4 458	-4 458
Refusjoner	-274 008	-278 043	-274 008	-274 008	-274 008	-274 008
Overføringsinntekter	-15 971	-15 918	-15 971	-15 971	-15 971	-15 971
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	0	-53	-340	-340	-340	-340
Sum Driftsinntekter	-295 807	-299 842	-294 777	-294 777	-294 777	-294 777
Sum	157 514	168 326	164 782	165 832	165 982	166 532

Måltabell

Hovedmål	Delmål	Indikator	Siste måling 2023	Mål 2025	Mål 2028
Redusere sosial ulikhet i helse					
Skape kompakte og levende byer og bygder med høy kvalitet	Veksten i persontransport skal skje med offentlig transport.	Nullvekstmål for persontransport	39 725	0	0
	Vi skal ha et tilpasset boligmarked som svarer ut befolkningsveksten, men hensyntar et mindre forbruk av areal.	Fullførte boliger	696	0	0
		Fysisk nedbygd areal (km2) skal være mindre enn forutgående år og styres mot null	83,77	0,00	0,00

Hovedmål	Delmål	Indikator	Siste måling 2023	Mål 2025	Mål 2028
Bevare natur-, jordbruks- og kulturverdier	God kjemisk og økologisk miljøtilstand i alle vannforekomster	Antall vannforekomster som har oppnådd miljømålet i planperioden	84	87	95
	Sikre kulturmiljø som kilde til kunnskap, opplevelse, tilhørighet og bærekraftig bruk for oss og fremtidige generasjoner	Istandsettingsprosjekter på fredede anlegg	81	80	80
	Telemark fylke skal være arealnøytral innen 2023				
Gjennomføre en raskere omstilling til et lavutslippssamfunn	Redusere klimagassutslipp i Telemark fylke med 60%	Reduksjon i utslipp målt i CO2e fra referanseår 2009	2,0 %	24,0 %	45,0 %
	Redusere klimagassutslipp i Telemark fylkeskommune med 70%	Reduksjon av utslipp målt i CO2e fra egen virksomhet fra referanseår 2020	-53,0 %	-18,0 %	35,0 %
Satse på grønn verdiskaping og sirkulær økonomi	Stimulere til økt FoU innsats og innovasjonsgrad i næringslivet i Telemark	50 søknader fra bedrifter i Telemark for midler til FoU prosjekter	29	35	43
Telemark fylkeskommune har en bærekraftig økonomisk utvikling	Fylkeskommunens tjenesteområder oppfyller samfunnsoppdraget innenfor vedtatt netto budsjettramme	Netto driftsramme avviker mindre enn 0,2 % mot vedtatt budsjett	0,0 %	0,2 %	0,2 %
	Telemark fylkeskommune styrer i henhold til finansielle måltall vedtatt av fylkestinget				
Gjøre fylket mer attraktivt for bedrifter, besøkende og som bosted	Vi skal opprettholde vår andel av befolkningen	Befolkningsvekst	3,19	0,00	0,00
	Øke attraktiviteten gjennom kultur- og naturopplevelser	Antall sysselsatte i kulturell og kreativ næring	0	2 000	2 030
		Overnattinger i reiselivsnæringen (tall i tusen)	1 105,9	1 150,0	1 200,0
Produsere mer fornybar energi og øke nettkapasiteten					

Redusere klimagassutslipp i Telemark fylkeskommune med 70%

Referanseåret er covid året 2020 med meget lav aktivitet. Vurderer og vil forsøke komme med en bedre indikator

Veksten i persontransport skal skje med offentlig transport.

Tallet som måles vil da være økning i reiser med kollektivtransport.

Vi skal ha et tilpasset boligmarked som svarer ut befolkningsveksten, men hensyntar et mindre forbruk av areal.

Tallet bør derfor være mindre enn forutgående år

Ønskede tiltak og ytterligere innsparinger

Handlings- og økonomiplan for 2025-2028

Beløp i 1000

	Endringskode	Økonomiplan			
		2025	2026	2027	2028
DuVerden, økt driftstilskudd	Eksterne søknader	600	600	600	600
Grenland friteater, teaterparken - investeringstilskudd	Eksterne søknader	19 300	0	0	0
Grenland friteater, økt driftstilskudd	Eksterne søknader	660	660	660	660
Kunsthall Grenland, økt driftstilskudd	Eksterne søknader	293	293	293	293
NORA, økt driftstilskudd	Eksterne søknader	395	395	395	395
ODDs ballklubb kvinner, oppfølging politisk vedtak	Eksterne søknader	500	500	0	0
Olympiatoppen, 3 årig driftsavtale	Eksterne søknader	200	200	200	0
Sølvåren, Ibsen formidlingssenter - investeringstilskudd	Eksterne søknader	35 000	0	0	0
Telemark kunstsenter, økt driftstilskudd	Eksterne søknader	600	600	600	600
Telemark museum, Ibsen Venstøp - investeringstilskudd	Eksterne søknader	11 000	0	0	0
Telemarksarkivet, økt driftstilskudd	Eksterne søknader	1 230	1 230	1 230	1 230
Vest-Telemark museum, økt driftstilskudd	Eksterne søknader	1 000	1 000	1 000	1 000
Vinjesenteret, økt driftstilskudd	Eksterne søknader	519	519	519	519
Æresgjesten, oppfølging politisk vedtak	Eksterne søknader	333	333	0	0
Sum		71 630	6 330	5 497	5 297

Nye tiltak

DuVerden, økt driftstilskudd

DuVerden søker om økt driftsstøtte for å øke den regionale andelen til 20 %. Staten dekker 80 %. Fylkesdirektøren har ikke funnet rom til å innvilge søknaden i fremlagt forslag til Handlings- og økonomiplan 2025-2028

Grenland friteater, teaterparken - investeringstilskudd

Grenland friteater søker om investeringstilskudd til Teaterparken. Fylkesdirektøren har ikke funnet rom til å innvilge søknaden i fremlagt forslag til Handlings- og økonomiplan 2025-2028

Grenland friteater, økt driftstilskudd

Grenland friteater søker om økt driftsstøtte fra Telemark fylkeskommune. Fylkesdirektøren har ikke funnet rom til å innvilge søknaden i fremlagt forslag til Handlings- og økonomiplan 2025-2028

Kunsthall Grenland, økt driftstilskudd

Kunsthall Grenland søker om økt driftsstøtte fra Telemark fylkeskommune. Fylkesdirektøren har ikke funnet rom til å innvilge søknaden i fremlagt forslag til Handlings- og økonomiplan 2025-2028

NORA, økt driftstilskudd

NORA søker om økt driftsstøtte etter varsel om bortfall av statlig støtte til aktivitet. Fylkesdirektøren har ikke funnet rom til å innvilge søknaden i fremlagt forslag til Handlings- og økonomiplan 2025-2028

ODDs ballklubb kvinner, oppfølging politisk vedtak

Fylkesdirektør ble i sak 27/24 bedt om å innarbeide midlene til Jenteløftet for 2025 og 2026 i budsjettet. Fylkesdirektøren har ikke funnet rom til tiltaket i fremlagt forslag til Handlings- og økonomiplan 2025-2028

Olympiatoppen, 3 årig driftsavtale

Olympiatoppen Østlandet søker om en 3 årig samarbeidsavtale med Telemark fylkeskommune. Fylkesdirektøren anbefaler å imøtekomme søknaden på dagens nivå, finansiert med driftsmidler i sektor for Samfunnsutvikling. Fylkesdirektøren har ikke funnet rom til å imøtekomme økningen i søknaden i fremlagt forslag til Handlings- og økonomiplan 2025-2028

Sølvåren, Ibsen formidlingssenter - investeringstilskudd

Skien kommune søker Telemark fylkeskommune om det gjenstående beløpet til Ibsen formidlingssenter, Sølvåren fra tidligere søknader. Fylkesdirektøren har ikke funnet rom til å innvilge søknaden i fremlagt forslag til Handlings- og økonomiplan 2025-2028

Telemark kunstsenter, økt driftstilskudd

Telemark kunstsenter søker om økt driftsstøtte fra Telemark fylkeskommune. Fylkesdirektøren har ikke funnet rom til å innvilge søknaden i fremlagt forslag til Handlings- og økonomiplan 2025-2028

Telemark museum, Ibsen Venstøp - investeringstilskudd

Telemark museum søker Telemark fylkeskommune om det gjenstående beløpet fra opprinnelig søknad for oppgraderingene på Ibsen Venstøp. Fylkesdirektøren har ikke funnet rom til å innvilge søknaden i fremlagt forslag til Handlings- og økonomiplan 2025-2028

Telemarksarkivet, økt driftstilskudd

Telemarksarkivet søker om økt driftsstøtte fra Telemark fylkeskommune. Fylkesdirektøren har ikke funnet rom til å innvilge søknaden i fremlagt forslag til Handlings- og økonomiplan 2025-2028

Vest-Telemark museum, økt driftstilskudd

Vest-Telemark museum søker om økt driftsstøtte fra Telemark fylkeskommune. Fylkesdirektøren har ikke funnet rom til å innvilge søknaden i fremlagt forslag til Handlings- og økonomiplan 2025-2028

Vinjesenteret, økt driftstilskudd

Vinjesenteret søker om økt driftsstøtte fra Telemark fylkeskommune. Fylkesdirektøren har ikke funnet rom til å innvilge søknaden i fremlagt forslag til Handlings- og økonomiplan 2025-2028

Æresgjesten, oppfølging politisk vedtak

Fylkesdirektør ble i sak 7/24 bedt om å innarbeide midlene til Æresgjesten for 2025 og 2026 i budsjettet. Fylkesdirektøren har ikke funnet rom til tiltaket i fremlagt forslag til Handlings- og økonomiplan 2025-2028

Vedlegg

Vedlegg - Tilskuddsliste

I Handlings- og økonomiplan 2025-2028 legger fylkesdirektøren for første gang ved en oversikt over fylkeskommunens ulike disponeringer av tilskudd og søkbare ordninger. Tilskuddslisten består av tilskudd til konkrete, navngitte mottakere og søkbare tilskuddsordninger for spesifikke formål.

I det følgende vises først de konkrete tilskuddene og de søkbare ordningene som fylkesdirektøren forvalter i henhold til vedtak for 2024. Tabellene er sortert per sektor/tjenestekområde som forvalter tilskuddene. Tabellene viser også hvilke tilskudd som foreslås omprioritert eller avsluttet i fylkesdirektørens forslag til økonomiplan.

Tilskudd - totaloversikt

Beløp i 1000

Sektor	Budsjett 2024	Øk. plan 2025	Øk. plan 2026	Øk. plan 2027	Øk. plan 2028
Samferdsel	11 550	9 550	9 550	9 550	9 550
Samfunnsutvikling	270 991	244 311	244 006	243 881	231 839
Utdanning, folkehelse og tannhelse	14 782	7 304	7 279	7 358	7 441
Totalsum	297 323	261 164	260 835	260 789	248 829

Tilskuddsliste - Utdanning, folkehelse og tannhelse

Beløp i 1000

Tilskuddsmottaker eller -ordning sortert etter kategori	Note	Budsjett 2024	Kommentar
Disp. av egne midler forankret i politiske vedtak eller planer		2 550	
Tilskudd og partnerskap med frivillige organisasjoner	Foreslått avviklet	1 950	Partnerskapsordningen (Sak 35/24 i HUK) anbefales å ikke videreføres.
Tilskuddsordning for kommunalt folkehelsearbeid	Foreslått avviklet	600	
Langsiktige tilskudd knyttet til driftsavtaler		1 432	
Ungt Entreprenørskap Vestfold og Telemark		1 432	
Søkbar tilskuddsordning		4 700	
Søkbar tilskuddsordning 'Bedriftsintern opplæring'	Foreslått avviklet	3 030	Disp. av egne midler forankret i politiske vedtak eller planer
Søkbar tilskuddsordning 'Tilskudd for inkludering og integrering i arbeidslivet'	Foreslått avviklet	1 670	Disp. av egne midler forankret i politiske vedtak eller planer
Videreformidling av øremerkede tilskudd		6 100	
Frisklivsentraler		1 200	Øremerkede tilskudd fra HDIR
Program for folkehelsearbeid		4 900	Øremerkede tilskudd fra HDIR t.o.m. 2026, overføres til rammetilskudd fra 2027 med nasjonale forventninger om videreføring
Totalsum		14 782	

Tilskuddsliste - Samferdsel

Beløp i 1000

Tilskuddsmottaker eller -ordning sortert etter kategori	Note	Budsjett 2024	Kommentar
Disp. av egen driftsmidler som utløser tilskudd fra andre		250	
Midt-Telemark kommune		250	Sykkelbyavtale - Trepartsavtale mellom SVV, fylkeskommune og kommune
Søkbar tilskuddsordning		11 300	
Søkbar tilskuddsordning (FTU aktivitetsplan)		2 500	Enkeltmidler benyttet til nærmiljø fra Fylkets Trafikksikkerhetsutvalg
Søkbar tilskuddsordning Gang- og sykkeltiltak		800	Søkbar tilskuddsordning knyttet til ATP Telemark
Trafikksikkerhetstiltak i nærmiljø (FTU aktivitetsplan)	Foreslått redusert	8 000	Det er foreslått å redusere denne tilskuddsordningen fra 8,0 til 3,0 mill. kr
Totalsum		11 550	

Tilskuddsliste - Samfunnsutvikling

Beløp i 1000

Tilskuddsmottaker eller -ordning sortert etter kategori	Note	Budsjett 2024	Kommentar
Disp. av egen driftsmidler med føringer fra statsbudsjettet		1 582	
Den kulturelle spaserstokken		1 000	Statlig tilskudd overført til rammebevilgning som fordeles til kommuner
Kontingent Skjærgårdstjenesten Telemark - ink. båtfond		382	Forskriftsfestet at fylkeskommunen er regional part
Kulturnæring	Videreføring under vurdering	200	Ordningen er under vurdering, sees i sammenheng med foreslått reduksjon av tilskuddsordninger med 1,5 mill. kr på kulturområdet
Disp. av egen driftsmidler som utløser tilskudd fra andre		24 537	
Grenland friteater		2 438	Spleiselag stat, fylke, kommune
Kunsthall Grenland		337	Spleiselag stat, fylke, kommune
Litteraturhuset i Skien		250	Spleiselag stat, fylke, kommune
NORA - regionalt kompetansesenter		405	Spleiselag stat, fylke, kommune
Norsk Industriarbeidermuseum		3 761	Spleiselag stat, fylke, kommune
Notodden Bluesfestival		1 104	Spleiselag stat, fylke, kommune
Scheen jazzorkester		329	Inngår i søkbar tilskuddsordning fra 2026
Telemark Kammerorkester		77	Inngår i søkbar tilskuddsordning fra 2026
Telemark messingensemble		220	Inngår i søkbar tilskuddsordning fra 2026
Telemark museum		8 326	Spleiselag stat, fylke, kommune
Telemark museum (Vitensenteret DuVerden)		400	Spleiselag stat, fylke, kommune
Verdensarvsenteret Norsk Industriarbeidermuseum		1 000	Spleiselag stat, fylke, kommune

Handlings- og økonomiplan for 2025-2028

Vest-Telemark museum		3 732	Spleiselag stat, fylke, kommune
Vinjesenteret, Nynorsk kultursentrum		906	Spleiselag stat, fylke, kommune
Vannområdene		1 250	Spleiselag stat, fylke, kommune
Disp. av egne midler forankret i politiske vedtak eller planer		16 176	
Arbeiderbevegelsens arkiv Telemark		286	Støtte til privatarkiv, avventer ny lovgivning
Evju bygdetun - vikingvegen		55	Inngår i søkbar tilskuddsordning fra 2026
Forregion		2 200	Er 2-3 årskontrakter med kompetansemeglere. Ikke ønskelig men kan reduseres
Grønne idrettsanlegg - flerårig samarbeid med alle fylkene og SIAT		150	Avtale inngått med fylkeskommuner og NTNU
Heiplanen		150	Søkbar ordning for kommunene
'Invest in' Vestfold og Telemark		950	Ansettelse av "Invest IN" ressurs ligger til Vestfold fylkeskommune. Utgifter dekkes 50/50
Little Steven's Blues School		100	Inngår i søkbar tilskuddsordning fra 2026
Marispelet ved Rjukanfossen		142	Inngår i søkbar tilskuddsordning fra 2026
Norges husflidslag		167	Inngår i søkbar tilskuddsordning fra 2026
Norges jeger og fiskeforbund Telemark		209	Inngår i søkbar tilskuddsordning fra 2026
Norges korforbund Vestfold og Telemark		120	Inngår i søkbar tilskuddsordning fra 2026
Norges musikkorps forbund sør (NMF Sør)		384	Inngår i søkbar tilskuddsordning fra 2026
Nynorsk kultursentrum - festivalstøtte		32	Inngår i søkbar tilskuddsordning fra 2026
Partnerskapsavtale med etablererkontorene		1 030	Med ny direkte tildeling til kommunene for Start-up tilbud tar en ned ressursbruk.

Handlings- og økonomiplan for 2025-2028

På kanten - filosofifestival		110	Inngår i søkbar tilskuddsordning fra 2026
Regionalplan for Hardangervidda		360	Inngår i fellesskap med øvrige fylkeskommuner for fjellområdene
Telemark barne- og ungdomsteater		107	Inngår i søkbar tilskuddsordning fra 2026
Telemark folkemusikklag, Ung folk		60	Inngår i søkbar tilskuddsordning fra 2026
Telemark husflidslag		228	Inngår i søkbar tilskuddsordning fra 2026
Telemarksarkivet (NIA, VTM, TM)		1 379	Støtte til privatarkiv, avventer ny lovgivning
Vestfold og Telemark kulturnettverk (VTKN)		430	Inngår i søkbar tilskuddsordning fra 2026
Vestfold og Telemark teaterråd		125	Inngår i søkbar tilskuddsordning fra 2026
Vikinger i Vestfold og Telemark		132	Inngår i søkbar tilskuddsordning fra 2026
Visit Telemark-reiselivstjenester		2 750	
SIVA - Proventia		2 100	Er viktig virkemiddel FK bruker for å nå sitt oppdrag og kan styres med oppdragsbrev.
SIVA - Telemark Næringshage		1 900	Er viktig virkemiddel FK bruker for å nå sitt oppdrag og kan styres med oppdragsbrev.
Den Norske Turistforening Telemark (DNT)		313	Inngår i søkbar tilskuddsordning fra 2026
Forum for natur og friluftsliv Telemark (FNF)		209	Inngår i søkbar tilskuddsordning fra 2026
Eierskap og driftstilskudd		21 332	
Gea Norvegica		1 710	
Skien Dalen skipsselskap		400	
Sørnorsk filmsenter		499	Eieravtale under forhandlinger
Teater Ibsen		4 579	Spleiselag stat, fylke, kommune

Handlings- og økonomiplan for 2025-2028

Telemarkskanalen Natur- og Kulturpark KO		1 145	
Telemarkskanalen FKF		13 000	
Langsiktige tilskudd knyttet til driftsavtaler		7 444	
Friluftsrådet sør		10	Kompetansesenter - med Agder
Grenland friluftsråd		350	Kompetansesenter - spleiser med kommuner
Mediafondet Zefyr	avtale utgår 2024, politisk behandling for avtale 25-27	424	Nasjonal forventning til regional struktur
Musikkontoret Østafjelske kompetansesenter for musikk (ØKS)		102	Kompetansesenter - med flere fylker
Norsjø kammermusikkfest		106	Inngår i søkbar tilskuddsordning fra 2026
Olympiatoppen Østlandet	avtale utgår 2024, politisk behandling for avtale 25-27	500	Kompetansesenter - med flere fylker
Seljord kunstforening		198	Inngår i søkbar tilskuddsordning fra 2026
Sørlandsutstillingen		266	Inngår i søkbar tilskuddsordning fra 2026
Sørnorsk folkemusikksenter		88	Kompetansesenter - med flere fylker
Sørnorsk Jazzsenter		135	Kompetansesenter - med flere fylker
Telemark kunstsenter		2 550	Nasjonal forventning til regional struktur
Telemark messingkvintett		220	Inngår i søkbar tilskuddsordning fra 2026
Telemark symfoniorkester		154	Inngår i søkbar tilskuddsordning fra 2026
Vestfold og Telemark idrettskrets		2 340	Nasjonal forventning til regional struktur

Søkbar tilskuddsordning		8 840	
Idrettsarrangement og regionale idrettsanlegg	Videreføring under vurdering	1 000	Ordningen er under vurdering, sees i sammenheng med foreslått reduksjon av tilskuddsordninger med 1,5 mill. kr på kulturområdet
Internasjonal kunnskapsproduksjon	Videreføring under vurdering	150	Ordningen er under vurdering, sees i sammenheng med foreslått reduksjon av tilskuddsordninger med 1,5 mill. kr på kulturområdet
Kunstproduksjon, arrangementer, festivaler, arrangør, reisestøtte	Videreføring under vurdering	2 200	Ordningen er under vurdering, sees i sammenheng med foreslått reduksjon av tilskuddsordninger med 1,5 mill. kr på kulturområdet
Merkevare UNESCO	Foreslått omprioritert	500	Foreslås omprioritert til nye politiske bestillinger
Stipender og priser innen litteratur, kultur, idrett, kunst, husflid og håndverk		410	
Søkbar tilskuddsordning 'Ikke lovpålagte båtruter'		1 120	Tilskuddsordning fra VTFK med avgjørende betydning for drift av noe båtruter i Telemark. Foreslås omprioritert i planperioden til Missions.
Søkbar tilskuddsordning knyttet til ATP Telemark		1 000	Søkbar ordning for kommunene
Søkbar tilskuddsordning næring	Foreslått omprioritert	1 760	Forslått omprioritering av nettverksmidler til å dekke statlig pålagt arbeid med Missions.
Tilskuddsordning 'Formidling av kulturarv'		700	
Videreformidling av øremerkede tilskudd		190 081	
Bredbånd (kap. 541.60)		17 282	
Forregion (kap. 553.69)		2 360	
Innovasjon Norge (kap 553.61)		29 110	
Kompetanse og arbeidskraft i distriktene (kap. 553.60)		4 081	4-årige prosjekter søkt og innvilget for perioden 2024-2027

Handlings- og økonomiplan for 2025-2028

Lokale tiltak		400	
Notodden lufthavn		18 471	Særskilt fordelt tilskudd i tabell C
Omstillingsmilder (kap 553.65)		8 661	4-årige prosjekter søkt og innvilget for perioden 2024-2027
Proventia AS - Inkubasjonsprogrammet (kap. 553.61)		4 100	
RK lanbruksforvaltning		518	Statlig tilskudd, fordeler videre etter søknader
RT regional tilrettelegging		1 520	Statlig tilskudd, fordeler videre etter søknader
Siva - Telemark Næringshage (kap. 553.61)		2 900	
Spillemidler idrettsanlegg og kompetansemidler		58 253	Statlig tilskudd, fordeler videre etter søknader
Spillemidler kulturhus		3 860	Statlig tilskudd, fordeler videre etter søknader
Statlig tilskudd friluftsliv - aktivitet og statlig sikra friluftsområder		4 600	Statlig tilskudd, fordeler videre etter søknader
Statlig tilskudd kulturarv		30 230	Statlig tilskudd, fordeler videre etter søknader
Statlig tilskudd Skjærgårdstjenesten		3 735	Statlig tilskudd, fordeler videre etter søknader
Totalsum		269 991	

Vedlegg - Total prosjektramme investering

Prosjekt	Vedtatt total prosjektramme	Regnskap til og med 2023 og prognose 2024	øk. plan 2025	øk. plan 2026	øk. plan 2027	øk. plan 2028
Investering IT						
Investering IT	Årlig ramme	-	5 000	5 000	5 000	5 000

Handlings- og økonomiplan for 2025-2028

Prosjekt	Vedtatt total prosjekt-ramme	Regnskap til og med 2023 og prognose 2024	Øk. plan 2025	Øk. plan 2026	Øk. plan 2027	Øk. plan 2028
Investering bygg						
Investering bygg	Årlig ramme	-	15 000	15 000	15 000	15 000
Samlokalisering av Porsgrunn videregående skole						
Samlokalisering av Porsgrunn videregående skole	212 000	15 964	5 000	5 000	150 000	36 000
Oppgradering av ventilasjonsanlegg i skolebygg						
Oppgradering av ventilasjonsanlegg i skolebygg	10 000				10 000	10 000
Nome vgs, avd Sørve, forprosjekt verkstedhall og adm. bygg						
Nome vgs, avd Sørve, forprosjekt verkstedhall og adm. bygg	8 000		8 000			
Skogmo vgs, Stabilisering av grunnforhold og ombygging av arealer til helsefag						
Skogmo vgs, Stabilisering av grunnforhold og ombygging av arealer til helsefag	10 000		7 000	3 000		
Investering skole						
Investering skole	Årlig ramme	-	3 500	3 500	3 500	3 500
Investering tannhelse						
Investering tannhelse	Årlig ramme	-	2 500	2 500	2 500	2 500
Bruprosjekter						
Fv. 3384 Snarteland bru	10 000	-	10 000	-	-	-
Fv. 37 Kirkevold bru	10 500	400	10 100	-	-	-
Fv. 3370 Kalstad bru	18 600	18 622	100	-	-	-
Planmidler - Fv. 45 Vrengen bru	4 800	4 607	200	-	-	-
Oppgradering						
Fv. 3292 Ånnerødveien	10 000	-	10 000	-	-	-
Fv. 355 Storejarbryn-Gr.Nissedal/Fyresdal	50 700	4 425	27 900	13 375	5 000	-

Handlings- og økonomiplan for 2025-2028

Prosjekt	Vedtatt total prosjekt-ramme	Regnskap til og med 2023 og prognose 2024	Øk. plan 2025	Øk. plan 2026	Øk. plan 2027	Øk. plan 2028
Fv. 364 Mæle bru-Fosso skule del 2	29 000	9 975	13 000	6 000	-	-
Fv. 3430 Hyttun-Moen del 2	58 300	20 517	28 000	9 800	-	-
Fv. 355 Gr. Nissedal/Fyresdal Granheim	35 500	-	-	24 000	11 500	-
Fv. 351 Tangen - Stabbestad, Kragerø	18 000	-	-	6 000	12 000	-
Fv. 37 Dale - Miland	39 000	-	5 000	20 000	14 000	-
Fv. 38 Dalen - Åmot, planlegging	7 000	-	-	3 000	4 000	-
Fv. 3310 Drangedalsvegen, (Ringsåsane-Grongekleiv)	32 300	-	-	24 000	8 300	-
Fv. 450 Eidsborgkleivane						
Fv. 450 Eidsborgkleivane	148 000	32 700	10 300	63 000	42 000	-
Skredsikring fv. 3324 Fjågesund og fv. 3320 Omnes						
Skredsikring fv. 3324 Fjågesund og fv. 3320 Omnes	78 300	10 922	35 400	31 000	-	-
Skredsikring						
Skredsikring fv. 3408 Bergstøyl/Risstøyl	12 500	11 276	1 200	-	-	-
Kollektivtiltak						
Kollektivtiltak	Årlig ramme	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
Trafikksikkerhet						
Trafikksikkerhetstiltak	Årlig ramme	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Planlegging etter Plan- og bygningsloven						
Planlegging etter Plan- og bygningsloven	Årlig ramme	-	2 000	4 000	4 000	4 000
Fv. Dale - Miland	4 000	2 500	2 000	-	-	-
Øvrig fylkesveg						
Støytiltak etter forurensningsforskriften	Årlig ramme	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Grunnerverv	Årlig ramme	500	500	500	500	500
Refusjon Fv34 Mjølner-Kleppveien, Porsgrunn	10 000	9 000	500	500	-	-

Handlings- og økonomiplan for 2025-2028

Prosjekt	Vedtatt total prosjekt-ramme	Regnskap til og med 2023 og prognose 2024	Øk. plan 2025	Øk. plan 2026	Øk. plan 2027	Øk. plan 2028
Fv. 32 Rundkjøring Moheim	62 500	61 699	800	-	-	-
Fv. 3430 Sauland sentrum-Gamle Tuddalsveg	25 000	-	-	5 000	20 000	-
Fv. 3330 Hågåbergja-Eikavegen	6 000	-	-	-	6 000	-
Fv. 359 Bergevegen-Norheimvegen	7 000	-	-	2 000	5 000	-
Fv. 37 Krossen - Austbø	30 000	100	4 500	15 000	10 000	-
Investering utstyr samferdsel						
Investering utstyr samferdsel	Årlig ramme	2 022	5 000	5 000	5 000	5 000
Investering kollektiv						
Investering kollektiv	28 475	6 960	5 115	12 400	4 000	-
Tiltak sidevegnett Rugtvedt- Dørdal (tidl.E18)						
Fv. 363 Åby - Grindbakken	67 500	11 000	45 200	11 300	-	-
Tiltak sidevegnett Rugtvedt- Dørdal (tidl. E18)	24 730	24 995	-	-	-	-
Fv. 45 Vrengen bru						
Fv. 45 Vrengen bru	63 000	-	4 000	20 000	12 000	27 000
Fv. 359 Kaste - Stoadalen						
Fv. 359 Kaste - Stoadalen	503 000	334 616	148 000	20 384	-	-
Fv. 45 Rassikring Voilen, Ullsteinskredet, Lauvås						
Fv. 45 Rassikring Voilen, Ullsteinskredet, Lauvås	90 150	89 150	1 000	-	-	-
Fv. 353 Rugtvedt-Surtebogen Byggefase						
Fv. 353 Rugtvedt-Surtebogen Byggefase	598 000	405 549	150 000	40 000	2 451	-
Bypakke Grenland fase 1						
Fv. 3294 Trommedalsvegen	5 000	2 900	2 100	-	-	-
Fv. 3282 Hoppestadvegen	17 200	1 900	15 300	-	-	-

Handlings- og økonomiplan for 2025-2028

Prosjekt	Vedtatt total prosjekt-ramme	Regnskap til og med 2023 og prognose 2024	Øk. plan 2025	Øk. plan 2026	Øk. plan 2027	Øk. plan 2028
Fv.32 Gimlevegen - Augestadvegen, byggherrekostnader	710 000	700 311	100	11 400	-	-
Rv. 36/Fv. 59/Fv. 48 "Moflataprojektet"	-	6 140	100	100	-	-
Fv. 356 Franklintorget, grønn lenke	41 000	40 995	30	-	-	-
Fase 2 planleggingsmidler	2 500	-	2 500	-	-	-
Fv. 357 Skotfossvegen ved Grøtsund, fortau/ gang- sykkelveg	39 800	28 199	11 300	-	-	-
Finansiering av prosjektkontor	5 200	7 400	5 200	-	-	-
Fv. 356 Raschebakken-Skippergata	13 000	-	13 000	-	-	-
Fv. 32 Heivannsvegen	300	-	300	-	-	-
Bypakke Grenland fase 2						
Bypakke Grenland fase 2	-	-	33 000	33 000	33 000	33 000

Vedlegg - Økonomiplan per tjenesteområde

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2025	2026	2027	2028
1A - Politisk virksomhet				
17-Politisk ledelse og politiske utvalg	28 574	27 574	28 574	27 574
18-Kontrollutvalg	5 864	5 864	5 864	5 864
19-Tilskudd til politiske partier	8 500	8 500	8 500	8 500
Sum 1A - Politisk virksomhet	42 938	41 938	42 938	41 938
1B - Fylkesdirektør og advokatkontor				
10-Fylkesdirektør	3 953	3 953	3 953	3 953
11-Fylkesadvokatkontor	2 731	2 731	2 731	2 731
Sum 1B - Fylkesdirektør og advokatkontor	6 684	6 684	6 684	6 684
1C - Fylkeskommunale fellesutgifter				
12-Fellesutgifter	109 698	104 698	104 698	104 698
13-Pensjon	12 566	29 922	26 115	38 022
Sum 1C - Fylkeskommunale fellesutgifter	122 263	134 620	130 813	142 720
2 - Organisasjon og digital utvikling				
20-Fylkessjef for Organisasjon og digital utvikling	2 110	2 110	2 110	2 110
21-HR	37 306	35 942	35 942	35 942
22-Kommunikasjon, arkiv og analyse	20 762	20 762	20 762	20 762
23-Digitale tjenester	59 728	59 728	59 728	59 728
Sum 2 - Organisasjon og digital utvikling	119 907	118 543	118 543	118 543
3 - Økonomi og virksomhetsstyring				
30-Fylkessjef for Økonomi og virksomhetsstyring	1 930	1 930	1 930	1 930

Handlings- og økonomiplan for 2025-2028

	Økonomiplan			
	2025	2026	2027	2028
31-Økonomi	17 467	16 117	16 117	16 117
32-Eiendom	58 692	58 792	58 792	58 792
33-Styring	14 360	14 110	14 110	14 110
Sum 3 - Økonomi og virksomhetsstyring	92 451	90 951	90 951	90 951
4 - Utdanning, folkehelse og tannhelse				
40-Fylkessjef for Utdanning, folkehelse og tannhelse	9 245	8 645	8 045	8 045
41-Virksomheter	905 844	899 844	895 844	890 844
44-PPT, OT, alternative opplæringsarenaer	57 875	57 875	57 875	57 875
45-Kompetanse og integrering	235 545	235 545	235 545	235 545
46-Skoleutvikling og folkehelse	62 820	55 320	55 320	55 320
48-Tannhelse	109 793	109 493	108 493	108 493
Sum 4 - Utdanning, folkehelse og tannhelse	1 381 121	1 366 721	1 361 121	1 356 121
5 - Samferdsel				
50-Fylkessjef for Samferdsel	1 894	1 894	1 894	1 894
51-Vegforvaltning og transport	44 594	44 594	44 594	44 594
52-Vegdrift	456 432	456 432	456 432	456 432
53-Vegutbygging	12 276	12 276	12 276	12 276
54-Kollektiv	309 428	309 428	309 428	309 428
Sum 5 - Samferdsel	824 624	824 624	824 624	824 624
6 - Samfunnsutvikling				
60-Fylkessjef for Samfunnsutvikling	3 600	3 600	3 100	3 100
61-Samfunn og plan	14 324	14 324	14 324	14 324
62-Kultur	82 559	82 609	82 759	82 809
63-Klima, næring og innovasjon	64 299	65 299	65 799	66 299
Sum 6 - Samfunnsutvikling	164 782	165 832	165 982	166 532
9 - Fellesfinansiering				
90-Fellesfinansiering	-2 754 769	-2 749 912	-2 741 655	-2 748 112
Sum 9 - Fellesfinansiering	-2 754 769	-2 749 912	-2 741 655	-2 748 112
Sum	0	-0	0	-0

Vedlegg - Takster 2025 for Tannhelse

Handlings- og økonomiplan for 2025-2028

	Pris for behandling hos allmenntannlege 2025	Pris for behandling hos spesialist 2025
Undersøkelse hos allmennpraktiserende tannlege	761	-
Rapportering til Biverkningsgruppen for odontologiske biomaterialer	630	658
Opplæring til egenomsorg og forebyggende behandling.	1 168	-
Fem min rens	208	-
Tannpleier timepris	1 550	-
Spesialist timepris	-	4 890
Tannlege timepris	2 490	-
Ikke møtt	890	1 140
Fylt ut tannlegeerklæring og sendt forsikringsselskap	584	-
Undersøkelse hos spesialist	-	1 350
Preparering og fylling 1 flate (kl I,III,V)	1 038	1 190
Preparering og fylling, 2 flater	1 549	1 625
Preparering og fylling, 3 eller fl. flater	1 951	1 930
Midlertidig fylling	600	650
Oppbygging av tannkrone i plastisk materiale	2 503	-
Stiftforankring i rotkanal ved fyllingsterapi	777	-
Non-invasiv behandling av kariessykdom	522	-
Rotfylling av fortenner/ hjørnetenner	4 542	5 410
Rotfylling av premolarer	5 111	6 490
Rotfylling av molarer	6 477	7 570
Omfattende undersøkelse hos spesialist	1 987	1 990
Gull-/ porselensinnlegg, 1 flate	2 785	-
Gull-/ porselensinnlegg, 2 flater	3 442	-
Gull-/ porselensinnlegg, 3 flater og skallfasetter	4 950	-

Handlings- og økonomiplan for 2025-2028

Helkrone med eller uten fasade, 3/4 krone, pinkrone gull-/ porselensinnlegg 4 flater og mer	4 950	-
Resinsementert bro, per pilar	2 727	-
Støpt konus eller rotkappe inkl. stift	1 627	-
Mellom- og ekstensjonsledd ved broarbeid	2 441	-
Implantatbasert krone/ pilar	8 589	-
Mellom- og ekstensjonsledd ved implantatbasert broarbeid	2 482	-
Hel over- eller underkjeveprotese	9 000	-
Helsett	14 600	-
Partiell protese, med støpt metallskjelett	9 000	-
Rebasering	2 490	-
Dekkprotese	10 210	-
Stent ved behandling med tannimplantat	1 800	-
Tannteknisk arbeid ved avansert protetik i særskilte tilfeller	2 482	-
Dekkprotese i kombinasjon med to implantater ved helt tannløs ukj	15 970	-
Hel overkjeveprotese ifm implantatretinert protese ukj	9 000	-
Enkel etterkontroll	329	380
Ukomplisert ekstraksjon av tann eller rot	1 080	1 170
Ukomplisert ekstraksjon av ytterligere tann eller rot i samme kjeve-region og i samme behandlingsseanse	537	600
Biopsi/eksisjon	1 658	-
Incisjon av absess	1 299	-
Fjerning av retinert tann/ dyptliggende rot	3 113	-
Apicectomi av en rot – premolar/ incisiv/ canin	3 119	-
Apicectomi av rot – molar	4 855	-
Tillegg for rotfylling ved apicectomi- incisiv/ canin/ premolar	991	-

Handlings- og økonomiplan for 2025-2028

Tillegg for rotfylling ved apicectomi av molar	1 585	-
Cystostomi	2 681	-
Plastisk operasjon av leppebånd/ tungebånd	2 597	-
Operativ fjerning av spyttsten	2 639	-
Plastisk operasjon for lukking av åpning til antrum	3 729	-
Operative inngrep med bred åpning til antrum	3 729	-
Cystectomy	3 729	-
Blottleggelse av retinert tann med/ uten feste	3 729	-
Autotransplantasjon av tann	4 996	-
Bløtvevsplastikk	2 733	-
Rekonstruksjon med benvolumsøkning av kjevekam med bentransplantasjon mv.	6 086	-
Behandling av kjevebrudd	6 743	-
Kirurgisk innsetting av tannimplantat - første implantat	16 824	-
Kirurgisk innsetting av tannimplantat - per implantat i tillegg	9 523	-
Tillegg for materiale for vevsregenerasjon eller tillegg for bentransplantasjon ved kirurgisk innsetting av tannimplantat	-	-
2 implantater ved tannløs kjeve	30 795	-
Kirurgisk oppdekking	329	500
Omfattende etterkontroll	605	690
Behandling av marginal periodontitt; min. 30 min	1 500	-
Tillegg for kirurgiske inngrep ved behandling av marginal periodontitt	1 246	-
Regenerasjonsbehandling ved festetap	756	-
Tillegg for materiale for vevsregenerasjon	-	-
Fiksering/ midlertidig løsning	1 471	-

Handlings- og økonomiplan for 2025-2028

Immediatprotese/ midlertidig protese/utvidelse av eksisterende protese	-	-
Delprotese	-	-
Helprotese	-	-
Dekkprotese	-	-
Fast protetikkk – per tann som er tapt/ trukket	-	-
Kirurgisk innsetting av implantat - første innsatte implantat	-	-
Tillegg for permanent distanse ved implantatforankret protetikkk	-	-
Lokal og regional anestesi	198	210
Tilleggstakst for premedikasjon pr. os	782	900
Soklet modell u/ tekniker	563	-
Pasientfoto, pr bilde	57	65
Undersøkelse, behandling og etterkontroll ved symptomer på temporomandibulær dysfunksjon	2 242	-
Injeksjon i kjeveledd	1 189	-
Enkel akrylskinne til bruk ved kortisonbehandling, pr. skinne	1 533	-
Blekeskinne, medisinsk indikasjon	1 784	-
Tilleggstakst ved behandling i lystgassanalgesi	1 570	1 630
Taking av prøver til lab (spyttprøve/ mikro/patologi/ biokjemi/ hematologi)	308	400
Tannrøntgen, pr bilde	141	160
Okkluslrøntgen, pr. bilde	256	-
Panoramarøntgen (OPG), pr. bilde	720	830
Skallerøntgen profil, eventuelt flere plan	965	-
Røntgen ansiktsben/ kjeveledd	631	-
CT/ MR kjeve-/ ansiktsskjelett	2 590	2 590
Tilleggsserie	1 351	1 351

Handlings- og økonomiplan for 2025-2028

Taking av prøver til mikrobiologisk laboratorieundersøkelse (resistenskartlegging)	923	1 000
Tilleggstakst ved behandling i narkose	5 945	6 170
Utfylling av skjema ved yrkesskade	584	-
Videokonsultasjon 15 min	150	-
Videokonsultasjon 20 min	200	-
Videokonsultasjon 30 min	300	-